

VOLAPÜK

DAT IS

De Wereldtaal.

SPRAAKKUNST

DOOR

Johann Martin Schleyer.

(den schepper van de wereldtaal.)

Naar den derden druk voor Nederlanders bewerkt

DOOR

SERVAAS DE BRUIN.

's GRAVENHAGE. — JOH. IJKEMA. — 1884.

FK

VOLAPÜK,

DAT IS:

De Wereldtaal.

SPRAAKKUNST

VAN

Johann Martin Schleyer

(den schepper van de wereldtaal).

Naar den derden druk voor Nederlanders bewerkt

DOOR

SERVAAS DE BRUIN.

ÖNB

+Z145342609

's GRAVENHAGE. — JOH. IJKEMA. — 1884.

2,039.981-3.Esp-

1881-1899 W. 61

INLEIDING.

Volapük is een samengesteld woord, juist als het woord *Wereldtaal*. *pük* beteekent „taal”; *vola* is de tweede naamval van *vol*, dat „wereld” beteekent; bijgevolg beduidt *volapük*: „taal der wereld”.

Indien het mogelijk ware de taal op te sporen, die door de allereerste aardbewoners gesproken werd, zou het resultaat van al die moeite toch zonder enig praktisch nut zijn — men zou dan wel is waar *de* wereldtaal teruggevonden hebben, maar slechts eene taal, geheel onbruikbaar voor de tegenwoordige behoeften van het geheele menschedom. Aan de taal van Adam en Eva in het Paradijs — zelfs zóó als die zich reeds ontwikkeld had ten tijde van de Babylonische spraakverwarring — zouden wij niets hoegenaamd hebben, doordien de toestanden thans geheel andere zijn dan toen.

En toch is het diep te bejammeren, dat de eenheid van taal onder de menschenkinderen verloren is gegaan! Schier ontelbaar zijn dan ook de mannen van talent, die in den loop der eeuwen, geruggesteund door hunne veelomvattende taalkennis, hunne krachten hebben gewijd aan het vormen van eene taal, die geschikt zou zijn om door alle menschen op den ganschen aardbol gesproken, geschreven en verstaan te worden.

Doch telkens en telkens zijn dergelijke pogingen mislukt, totdat eindelijk de 19e eeuw den man heeft voortgebracht, die het tot dusverre onoplosbare vraagstuk glansrijk heeft opgelost!

Het was voor J. M. Schleyer, Rooms-katholiek pastoor te Litzelstetten bij Constans, weggelegd aan de wereld eene algemeene taal te schenken; en de bede, waarmede hij de voorrede van den derden druk zijner kleine spraakkunst besluit: „God zegene voortaan ons door zuivere menschenliefde ingegeven werk des vredes!” zal geenszins beschaamd worden.

De beoefenaars van *Volapük* (dat is: van de *Wereldtaal*) zijn thans reeds te tellen . . . . niet bij duizenden, maar bij tienduizenden!

Volapük is de taal der toekomst voor alle beschaafde menschen op den ganschen aardbol — *Volapük* zal het gezegende middel worden tot verbroedering tusschen alle menschen, onverschillig wat taal zij als hunne moedertaal spreken!

En het verheugt mij, dat het *mij* vergund is, aan het grootsche bouwwerk van de verbroedering des ganschen menschedoms eenige steenen bij te

dragen, door de beoefening van *Volapük* gemakkelijk te maken voor mijne landgenooten!

Men zegge niet, dat de verspreiding van *Volapük* geen nut heeft, dat men zich evengoed met Engelsch, Fransch, Duitsch of Italiaansch, of desnoods Latijn, de gansche wereld door kan doen verstaan!

Zeer zeker zal men het met eene van die talen, en zeer zeker met alle vier bijeen, heel ver in de meeste oorden der wereld kunnen brengen. Maar . . . . om eene van die talen te kunnen gebruiken, dient men die toch eerst aan te leeren of aangeleerd te hebben; en hoeveel moeite en inspanning dat kost, is eene vraag, waarvan ik de beantwoording overlaat aan ieder zelve.

Men verbeelde zich niet, dat ik het nut der aanleering van de opgenoemde en van andere vreemde talen wil verkleinen — dat zij verre! Het werken van geheel mijn leven ligt dáár, om iedereen te overtuigen van hoeveel onschatbaar nut ik de aanleering van vreemde talen beschouw. De kennis van de talen, die het meest op de wereld gesproken worden, is thans — en zal tot het einde der wereld blijven — onmisbaar voor ieder, die aanspraak wil maken op den naam van beschaafd mensch.

Doch ook *Volapük* behoort voortaan op het studie-programma te staan van iedereen, die gelijken tred wenscht te houden met de beschaving van zijnen tijd. En het oogenblik is niet zeer ver meer verwijderd — althans *ik* hoop het nog te beleven — dat *Volapük* op het studie-programma zal staan van elke school voor middelbaar onderwijs!

De door pastoor Schleyer opgebouwde Wereldtaal heeft dit groote punt in haar voordeel, dat zij bij uitstek gemakkelijk is aan te leeren — de moeite en inspanning, daartoe vereischt, zijn niet het vierdepart van de moeite en inspanning, die de aanleering van het Fransch of Italiaansch vordert — niet het achtstepart van de moeite en inspanning, welke de aanleering van het Duitsch of Engelsch eischt . . . . om niet te spreken van andere levende talen, veel minder van doode!

Bovendien is *Volapük* even kort en kernachtig als welluidend en duidelijk; zoodat het mij een waar genoegen is, uit volle overtuiging de aanleering van deze Wereldtaal aan te bevelen aan ieder, die gedurende eenen korten tijd een half uurtje elken dag kan afzonderen om zich de taal eigen te maken, die bestemd is om eenmaal gemeengoed te worden van alle beschaafde menschen!

En hiermede wensch ik allen, die aan mijne aanbeveling gehoor geven, heil

SERVAAS DE BRUIN.

's-Gravenhage 1884.

HOOFDSTUK I.

Alphabets (lafabs).

[§ 1.] Wereld-alphabet (*volalafab*).

Voor de wereldtaal (*volapükiko*).

1) a, e, i, o, u;	<i>a, ø, u;</i>	(8 vocalen).
2) b, p; d, t; v, f;	}	(20 consonanten).
' , y, h, g, k;		
l, r, m, n;		
s, j, c, x, z:		

In het geheel **28** letterteekens.
(*ö* en 3; 2 en 2 en 2; 5; 4; 5.)

[§ 2.] Uitspraak van de 28 letterteekens voor de wereldtaal.

- 1) Al de vocalen worden lang uitgesproken, dus:
a	gelijk de	Hollandsche	dubbele	a	(aa)	in	jaar.
e	"	"	"	"	e (ee)	"	keel.
i	"	"	"	"	i (ie)	"	dier.
o	"	"	"	"	o (oo)	"	room.
u	"	"	"	tweeklank oe		"	vloer.
<i>a</i>	"	"	Duitsche ä (*)				
<i>ø</i>	"	"	Hollandsche tweeklank eu in deur.				
<i>u</i>	"	"	"	dubbele u (uu) " vuur.			
- 2) Wat de consonanten betreft, hoe eenvoudig en gemakkelijk ook hare uitspraak aan te leeren zij, is daarbij aanvankelijk toch eenige meerdero oplettendheid noodig, dan bij de vocalen.

(*) De algemeen in zwang zijnde uitspraak van ons woord "wereld", waarvan de eerste e klinkt als de Fransche *ê* in het woord "même", leert ons ineens hoe wij de *a* van het wereld-alphabet uit te spreken hebben.

Overigens zij hier aangestipt, dat de *a, ø* en *u* (als verzacht van a, o en u) volkomen gelijkstaan aan de drie Duitsehe vocalen met Umlaut *ä, ö* en *ü*.

b en p (zachte en scherpe lipletter) zijn steeds zorgvuldig van elkander te onderscheiden, en hebben dezelfde uitspraak als in het Hollandsch, b.v. in

baard en **p**aard.

d en t (zachte en scherpe tongletter), steeds van elkaar te onderscheiden, worden juist uitgesproken als in het Hollandsch, b. v. in

dol en **t**ol,
duin en **t**uin, enz.

v en f (zacht en scherp). Bij deze twee vervalt het gevaar voor verkeerde uitspraak geheel en al; want de f klinkt in de nieuwe wereldtaal, juist als in het Hollandsch, b.v. in de woorden

fat, **f**el, **f**ier, enz.;

doch de v wordt in de nieuwe wereldtaal uitgesproken als onze Hollandsche „w” in de woorden

wat, **w**el, **w**ier, enz.

Dit teeken (de Grieksche spiritus asper) vervult in de nieuwe wereldtaal volkomen dezelfde rol als de letter „h” in onze woorden

haar, **h**eer, **h**ier, **h**oor, **h**uur.

y wordt in de nieuwe wereldtaal uitgesproken gelijk in het Hollandsch de „j” in de woorden

jaar, **j**euk, **j**ool, enz.

h. In de nieuwe wereldtaal klinkt de h volkomen als de scherpe keelklank „ch” in de Hollandsche woorden

chachel, **ch**achen, enz.

 Ontmoet men dus in de nieuwe wereldtaal eene h, dan zij men wel indachtig, dat die **n o o i t** als onze Hollandsche „h” uitgesproken mag worden, want dáárvoor heeft de wereldtaal den spiritus asper (´).

g en k. In de nieuwe wereldtaal wordt k uitgesproken krachtig enforsch, juist als in het Hollandsch. Maar met de g is dat het geval volstrekt niet. Onze Hollandsche „g” (zacht uit de keel) staat tegenover onze „ch” (scherp uit de keel); doch in de nieuwe wereldtaal is de g niets anders dan eene zachte, uitermate zachte k. In het Hollandsch hebben wij dien klank niet; doch in eene menigte andere talen heeft de g (althans in vele gevallen) dien zeer zachten k-klank. Zoo b.v.

in de Fransche woorden *grand, gourmand*, enz.,
 " " Engelsche " *great, gulligut*, enz.,
 " " Duitsche " *gross, gut*, enz.

l en r } hebben in de nieuwe wereldtaal dezelfde uitspraak als in
 m en n } de Hollandsche woorden

lang, **r**ond, **m**aar en **n**aar.

s in de nieuwe wereldtaal klinkt scherp als de Holland-
 sche „s”, behalve wanneer zij in dezelfde lettergreep
 eene vocaal vlak achter zich heeft: alsdan wordt zij zacht
 uitgesproken, juist als de Hollandsche „z” in de woorden

Zee, **Z**ie, **Z**oo, **Z**uur, enz.

j (met punt er boven) klinkt in de wereldtaal als onze
 Hollandsche letters „sj” te zamen, zooals we die hooren
 in de Hollandsche woorden

*s*jaal, *s*jerp, *s*jouwer, enz.,

of in de Fransche woorden

*ch*arme, *ch*er, *fléch*ir, *coch*on, *déchu*, enz.

c in de nieuwe wereldtaal wordt uitgesproken als de Hol-
 landsche letters „dzj”, maar vooral zacht de d-klank en
 de z-klank — dus niet als „tsj”, maar als **dzj**.

x klinkt in de wereldtaal steeds als onze Hollandsche
 „ks” in de woorden

fluks, **straks**, **reeks**, enz.,

let wel: die uitspraak als onze „ks” heeft de Volapük-x
 altijd, om het even of zij vooraan, dan wel achteraan
 in de lettergreep staat.

z in de nieuwe wereldtaal wordt uitgesproken als de Duit-
 sche z, dit wil zeggen als de twee Hollandsche letters
 „ts”, b. v. in de woorden

rots, **iets**, **zoets**, enz.

Doch ook hier onthoude men (evenals bij de x): om
 het even of de z vooraan dan wel achteraan in de letter-
 greep aangetroffen wordt, in de nieuwe wereldtaal is
 hare uitspraak altijd als de Hollandsche letters „ts”.

[§ 3.] Afbeelding van de letters.

- 1) De letterteekens, zooals die in § 1 opgegeven zijn, zijn de gewone tekst-letters.
- 2) De hoofdletters of kapitalen zijn, op drie na, juist als in het Hollandsch:

A, E, I, O, U;
 B, P, D, T, V, F;
 Y, H, G, K;
 L, R, M, N;
 S, J, C, X, Z.

- 3) De hoofdletters of kapitalen voor

a   *o*   *u*
 zijn: Ä   Ö   Û.

- 4) De kapitale spiritus asper, dat wil zeggen de Volapük-h (´) onderscheidt zich van de gewone (´) slechts door eenige meerdere dikheid.

[§ 4.] Andere alphabets (*lafabs votik*).

1) Het alphabet, door prof. Karl te Káiro voor eene wereldtaal samengesteld, bevatte niet minder dan 61 letterteekens. Dat alleen daarin reeds een groot struikelblok bestond, om de door dien professor uitgedachte wereldtaal algemeen te maken, zal iedereen beseffen. Maar ook in menig ander opzicht stond die taal achter bij de thans alom veldwinnende wereldtaal, die in deze Spraakkunst wordt uitgewerkt, en die geschikt is om de klanken weer te geven, van alle op onzen aardbol gesproken wordende talen, behalve de onzuivere klanken van

ng, zooals in de Hollandsche woorden
 z**ing**en, gez**ang**, z**ang**, v**ing**er, enz.
 en de Engelsche zachte lispklank der

th, b.v. in het lidwoord *the*,

alsmede een der Engelsche klanken van de

a, b.v. in het woord *all*, waarin die *a* uitgesproken wordt als de tot één klank saamgesmoltene Hollandsche „ao”.

Waar het ooit noodig mocht zijn die klanken met Volapük-letters af te beelden, heeft de nieuwe wereldtaal nog een tweede alphabet.

- 2) Het tweede alphabet onzer nieuwe wereldtaal (dat is: van

Volapük) bestaat eerstens uit de 28 letters in onze §§ 1—3 besproken, en telt bovendien nog 10 andere letterteekens — dus in het geheel 38. Met die 38 letters is Volapük in staat de klanken af te beelden van alle levende talen, die op den ganschen aardbol worden gesproken. Doch de aanleering van die tien buitengewone letters is (althans voorshands) voor ons totaal onnoodig, aangezien dat tweede alfabet tot niets anders dient, dan om woorden en volzinnen uit (aan de meesten onzer) totaal onbekende talen te citeeren. Het is toch wel niet denkbaar, dat een Nederlandsch beoefenaar van Volapük in de eerste jaren behoefte zal hebben om daarin citaten mede te deelen, b.v. uit Arabische, Chineesche of in andere niet algemeen beoefende talen vervatte geschriften. Intusschen kan men in § 30 het noodige aangaande die 10 letterteekens vinden.

3) Het „muzikale alfabet”, door den schepper van Volapük voorgesteld aan alle toonzetters en beoefenaars van de toonkunst, kunnen wij hier veilig onbesproken laten. Hetzelfde is het geval met het door hem voorgestelde „alfabet voor blinden, die in gevaar verkeerden om doof te worden, en voor dooven, die op het punt zijn om blind te worden”.

4) Geheel doelloos zou het ook zijn hier, voor Nederlandsche beoefenaars van Volapük, uit te werken welke letterteekens en accenten de Arabieren, de Duitschers, de Engelschen en Noord-amerikanen, de Franschen, de Hongaren, de Indianen der Otsjipwe-taal, de Italianen, de Laplanders en Finlanders, de Malaio-Polyne-siërs, de Polen, de Afrikaansche Pongué-negers, de Rumeniërs, de Russen, de Spanjaarden en Zuidamerikanen, en de Zweden elk in het alfabet van hunne eigene taal hebben te wijzigen, om hun alfabet in overeenstemming te brengen met het alfabet van Volapük. Wij maken daarvan in deze Hollandsche editie alleenlijk gewag, om te doen zien, dat de schepper van Volapük óp alles bedacht is geweest, om zijne wereldtaal onder het bereik te brengen van alle volken, en zodoende te streven naar de bereiking van zijn grootsche doel:

Menadé bal

Pükí bal!

dat is:

Één menschdom

Één taal!

HOOFDSTUK II.

Regels betreffende de letters.

(Noms tonabas.)

[§ 5.] In onze wereldtaal is geen letter stom (zooals in het Hollandsch en Duitsch, Engelsch en Fransch, enz., b.v. in de woorden „die”, „able”, „une”); maar al de letters, zonder uitzondering, worden altijd nauwkeurig en duidelijk uitgesproken.

V o o r b e e l d e n :

<i>el</i>	uit te spreken	„heel”,	beteekent	„haar”;
<i>hem</i>	„ „	„cheem”,	„	„chemie”;
<i>va</i>	„ „	„wa”,	„	„of”;
<i>yel</i>	„ „	„jeel”,	„	„jaar”;
<i>cem</i>	„ „	„dzjeem”,	„	„kamer”;
<i>cil</i>	„ „	„dzjiel”,	„	„kind”;
<i>jel</i>	„ „	„sjeel”,	„	„bescherming”;
<i>pliéd</i>	„ „	„pli-eed’”,	„	„lof”, „prijs”;
<i>bloda'et</i>	„ „	„blo-da-heet’”,	„	„broederhaat”.

[§ 6.] In onze wereldtaal zijn geene klanken, die niet anders dan met twee of meer vocalen of consonanten af te beelden zijn, zooals in het Hollandsch de twee- en drieklanken „oe”, „oei”, „aai”, „au”, „ou”, „ooi”, enz., en de samengestelde letterteekens „ch”, „sch”, enz. Iedere klank wordt afgebeeld met slechts **één** teeken, en ieder teeken heeft slechts **één** klank.

[§ 7.] Elke letter wordt overal en altijd uitgesproken op slechts één manier. In onze wereldtaal zijn de vocalen altijd lang (gelijk in het Hollandsch de dubbele, of ook de enkele aan het einde eener lettergreep). Welk een verschil van klank in het Hollandsch tusschen de heldere korte „o” in het woord „lof” en de doffe korte „o” in het woord „slof” — en verscheidene zulke dingen meer; om niet eens te spreken over dergelijke klankschakeeringen in andere talen. Van al dergelijke klankschakeeringen (die het aanleeren van eene taal zoo moeielijk maken) is onze wereldtaal geheel vrij. Zie het wijduitgedrukte slot van § 6.

 [§ 8.] Ieder woord heeft den klemtoon op zijne **laatste** lettergreep.

(Alleen in dichtmaat kan men zich op dit punt eenige vrijheid veroorloven, dewijl de vorm nimmer eene belemmering voor den geest moet zijn!)

[§ 9.] De verzachte vocalen zijn *a*, *o*, *u*, gelijkstaande aan de Duitsche Umlaute *ä*, *ö*, *ü*.

[§ 10.] Voor onze wereldtaal worden de **Latijnsche** letters gebezigd, dat wil zeggen: letters van denzelfden vorm als wij in het Hollandsch gebruiken.

[§ 11.] De letters „q” en „w” **vervallen** in Volapük, omdat ze geheel overtollig zijn. Voor „qu” schrijft Volapük kv (uit te spreken als in 't Hollandsch kw); en in plaats van de „w” bezigt Volapük v.

[§ 12.] Neusklinken, zooals van *m* en *n* als eindletters van Fransche woorden, heeft Volapük niet — in onze wereldtaal wordt elke letter zuiver uitgesproken met haren natuurlijke klank.

[§ 13.] De *u* onzer wereldtaal moet steeds uitgesproken worden als de „u” in het Duitsch, Italiaansch en Spaansch, dus: als onze Hollandsche tweeklank „oe”.

[§ 14.] De klank van de zacht-gelispde Engelsche „th” staat gelijk met dien van de Zuidspaansche „z”; als die klank door Volapük afgebeeld moet worden, behooren alle natiën zich te bedienen van eene h met een dwarsstreepje boven door den stok (een der tien hulpteekens van het tweede Volapük-alphabet).

[§ 15.] **g** in Volapük worde door alle volken uitgesproken als eene zeer zachte „k” — dus niet als zachte keelklank (Hollandsch), noch als forsche keelklank (Spaansch), noch als „zj” (Fransch vóór e, i en y), noch als „dzj” (Engelsch en Italiaansch, in vele woorden). Dien zeer zachten k-klank zal ik in de afgebeelde uitspraak aanduiden met eene kleine g, zooals ik dat in al mijne taalkundige werken gedaan heb.

[§ 16.] ‘ (de Grieksche spiritus asper) worde overal uitgesproken als de Hollandsche „h”.

[§ 17.] De Latijnsche **h** (dat is ons Hollandsche letterteeken „h”) heeft in Volapük den klank als »ch” in Hollandsch en Duitsch en als de „j” en de „g” in het Spaansch.

[§ 18.] Om de Spaansche dubbele l (ll) af te beelden, bezige men in Volapük **ly** (gelijkstaande aan „lj” Hollandsch); en evenzoo om de Spaansche ñ af te beelden worde in Volapük **ny** gebruikt (gelijkstaande aan „nj” Hollandsch).

[§ 19.] **qu** (Fransch en Spaansch) en **ch** (Italiaansch) worden in Volapük eenvoudig vervangen door **k**; want hare uitspraak is niet anders.

[§ 20.] De Hollandsche (en ook de Duitsche) „v” worde in Volapük vervangen door **f**; zoo ook het samengestelde letterteeken „ph”, dat immers als eene zuivere „f” klinkt (b.v. in alphabet).

[§ 21.] De klank van het samengestelde letterteeken **ng** (Hollandsch en Duitsch „lang” enz., Engelsch „long” enz.) bestaat in Volapük niet. Wil men dien klank in Volapük-schrift afbeelden, dan bezige men daartoe eene Grieksche η .

[§ 22.] Om den forschen klank **tsj** af te beelden (zijnde de uitspraak van de Engelsche en Spaansche „ch” en ten deele van de Italiaansche „c”) bezige ieder, die Volapük schrijft, eene c met een haakje boven aan den kop.

[§ 23.] Alle natiën, die Volapük spreken, geven aan de **j** (zonder punt er boven) in onze wereldtaal den klank „zj”.

[§ 24.] In plaats van de Hollandsche **j** gebruikt Volapük eene **y**. De y in Volapük is dus nooit eene vocaal, maar steeds eene consonant.

[§ 25.] **x** wordt in Volapük altijd uitgesproken als „ks”, nooit als ss of enkele scherpe s.

[§ 26.] De **z** in Volapük heeft niets hoegenaamd van onze Hollandsche „z”, maar wordt steeds uitgesproken **ts**.

[§ 27.] Onze wereldtaal kent geene dubbele vocalen, en evenmin dubbele consonanten — Volapük heeft niet anders dan letterteekens in enkelen vorm. Dit is reeds in § 6 gezegd. Ook geene tweeklanken kent Volapük — overal waar men twee vocalen naast elkander ontmoet, behooren die elk afzonderlijk te worden uitgesproken, ieder met haren natuurlijke klank, derhalve:

geil (dat „hoogte” beteekent) uit te spreken *ge-il*,

dus met den klemtoon volgens § 8 *geil*,

welke uitspraak overeenkomstig de §§ 15 en 2 voor Nederlanders afgebeeld wordt *gee-iel*.

Vergelijk ook de afgebeelde uitspraak van *plied* in § 5.

[§ 28.] Onze wereldtaal kent ook niet den onzuiveren klank der als met eene o saamgesmoltene a der Engelschen en Hongaren.

[§ 29.] De **namen** der 28 letters, in de volgorde waarin ze in § 1 zijn opgegeven, zijn in Volapük als volgt:

- 1) aa, ee, ie, oo, oe; èè, eu, uu;
- 2) bee, pee; dee, tee; wee, fee;
 hee, jee, chee, gee, kee;
 lee, ree, mee, nee;
 zee, sjee, dzjee, ksee, tsee.

[§ 30.] En de **namen** der tien hulpleetters van Volapük's tweede alphabet (Zie nommer 2 van § 4), zijn:

- ao (als één klank uit te spreken);
- ta (het letterteeken bedoeld in § 14);
- la. Dezen naam draagt de L of l, voorzien van een haakje aan den kop, welk bijzonder letterteeken gebezigd moet worden om den (niets naar l-klank gelijkenden) klank der Fransche *l mouillée* af te beelden (b.v.: in de woorden *fille*, *deuil*, enz.).
- ra. Zoo heet in ons tweede alphabet de dubbele r (RR of rr), waarvan Volapük zich bedienen moet, om de rr der Spanjaarden af te beelden.
- ma. Zoo heet het letterteeken $\hat{m}$ } welke beiden te bezigen zijn
- na. Zoo heet het letterteeken $\hat{n}$ }
 om den neusklank van de m en n der Franschen af te beelden.
- ŋa (spreek uit: nga); dezen naam draagt het letterteeken η , besproken in § 21.
- sa. De naam eener lange esse (f), om alle aan Volapük vreemde woorden af te beelden, die den s c h e r p e n s-klank moeten behouden.
- zja. Dezen naam heeft de in Volapük als hulpletter gebruikt wordende j (dus zonder punt er boven, zelfs als kapitale letter), om den klank „zj” aan te duiden, zooals we dien hooren in ons basterdwoord „zjeu”.
- tsja is de naam van de c met een haakje aan den kop, bedoeld in § 22.

[§ 31.] Om Volapük in waarheid eene taal voor het geheele menschdom te doen worden is het dringend noodig, dat alle volken, zonder uitzondering, zich ten strengste houden aan **eenerlei** uitspraak en schrijfwijze. In eene te houden algemeene vergadering van Volapük-beoefenende taalgeleerden en taalbeoefenaars uit alle landen, zullen jaarlijks alle punten,

die blijken mochten regeling te behoeven, uitvoerig besproken en vastgesteld worden.

NB. Wanneer men de nummers 3 en 4 van § 4 naleest, zal men begrijpen, dat de schepper van de nieuwe wereldtaal eene geheel andere roeping had, dan wij, die deze spraakkunst enkel voor Nederlanders schrijven. Om Volapük toegankelijk te maken voor Nederlanders, die geen Duitsch kennen, is in het oorspronkelijke werk letterlijk niets gedaan, zoodat de oorspronkelijke tekst tot hiertoe slechts ten deele te volgen was. Vandaar dat wij aan het einde van Hoofdstuk II slechts tot eene indeeling in 31 paragrafen zijn gekomen, terwijl het oorspronkelijke zijn Hoofdstuk II besluit met § 48.

HOOFDSTUK III.

Dit hoofdstuk bevat slechts drie paragrafen.

[§ 49.] Spelling (*Lotogaf*).

[§ 50.] Over de juiste spelling in Europa.

(*Tefü lotogaf yulopik.*)

[§ 51.] Geleidelijke invoering [in de moedertaal van ieder volk] van de schrijfwijze met Volapük-letters.

(*Nindukam pianik tonabas volapüka.*)

NB. De schepper van de nieuwe wereldtaal heeft vele (en wij erkennen volmondig zeer gegronde) bezwaren tegen de spelling van eene menigte door hem opgesomde talen. In zijn Hoofdstuk III doet hij een beroep op de regeeringen der verschillende landen en op het gezonde verstand der volken, om alles wat hij in de spelling van iedere taal verkeerd aanwijst te veranderen en daarvoor langzamerhand de letters van het Volapük-alphabet ook in de moedertaal in te voeren. Dit nu zal denkelijk wel tot de vrome wenschen blijven behooren, en bij de aanleering van Volapük hebben **wij** die beschouwingen niet noodig.

Wij hebben dan ook het NB aan het slot van ons Hoofdstuk II en dit geheele Hoofdstuk III slechts hier opgenomen, dewijl het ons om meer dan één reden wenschelijk toescheen van nu afaan in ons werk (wat de hoofdstukken en paragrafen aangaat) gelijken tred te houden met het Duitsche werk, zoodat ook wij nu Hoofdstuk IV kunnen aanvangen met § 52.

HOOFDSTUK IV.

T a l e n (Püks).

[§ 52.] Hoofdgebreken en nadeelen van alle levende en oude (doode) talen.

(*Gledöfs e dāms pükas valik liföl e biledik [nelifik].*)

1) Zeer vele talen hebben de **lidwoorden**, die echter zeer goed gemist konden worden, en meestal zeer moeielijk te behandelen zijn.

Dat de lidwoorden onnoodig zijn, blijkt overtuigend b.v. uit de Latijnsche en Russische talen, die het zeer goed zonder lidwoorden weten te stellen. Welk eene moeite heeft men daarentegen met de lidwoorden in het Fransch, in het Italiaansch, en vooral in het Zweedsch!

2) In alle talen (levende en doode) zijn, door het heerleger van **uitzonderingen** zeer moeielijk te leeren: de verbuiging, de meervoudvorming, de vorming van het vrouwelijk der zelfstandige naamwoorden, de verkleinwoorden (die echter in sommige talen, b.v. in het Fransch, nagenoeg geheel ontbreken); wijders: de trappen van vergelijking der bijvoeglijke naamwoorden, de vervorming van de vele telwoorden (men denke aan de groote moeielijkheden, die deze opleveren in het Russisch!); de schier ontelbare **onregelmatige werkwoorden** in Grieksch, Latijn, Hollandsch, Duitsch, Fransch, Engelsch, enz.

3) In alle talen, voornamelijk in de Romaansche (Fransch, Italiaansch, Spaansch) leveren de **voornaamwoorden** een eindeloos tal van allerhande moeielijkheden op, als daar zijn: uitzonderingen, eigenaardige woordvoeging, gelijkkluidendheid (b.v. het Fransche *que*, ons Hollandsche „zij”), gevaar voor begripsverwarring, onverbuigbaarheid, ontstentenis (b.v. ons Hollandsche woord „zuivel” vinden we alleen in het Zweedsch terug, en ons Hollandsche voornaamwoord „men” ontbreekt aan het Latijn, Russisch, Engelsch, Italiaansch, Spaansch geheel en al!).

Van al die gebreken nu is onze nieuwe wereldtaal geheel en al vrij, welk punt alleen reeds eene krachtige aanbeveling voor haar is.

4) Eene andere bijzonder groote moeielijkheid ontmoet men in vele talen bij **vraag** en **ontkenning**, zoo b.v. in het Latijn en Grieksch, in het Fransch (*ne, ne... pas, point, guère; jamais; personne!*)

5) Vele talen klinken (voor den zang) alles behalve aangenaam; zoo de Slawische talen, ook het Engelsch vooral, enz.

Vele talen hebben groot gebrek aan zuivere rij m w o o r d e n; zoo, b.v., bezit de overigens zoo schoone en rijke Duitsche taal geen enkel woord dat goed op het zoo dikwijls voorkomende woord „Mensch” rijmt. In dat opzicht zijn wij in het Hollandsch gelukkiger, omdat onze uitspraak van dat woord niet is „mensj” (gelijk in het Duitsch), maar zuiver „mens” als stond er geen „ch” achter, zoodat op ons Hollandsche „mensch” uitmuntend rijmt „grens” en menig ander op „...ens” uitgaand woord.

6) In vele talen ontmoet men belangrijke misvormingen van e i g e n n a m e n. Men denke slechts aan: *Jean, Jacques; James, John; Giovanni, Giuseppe; Johannes, Jan; Jacobus, Jacob, Ko; Frederik, Frits; Elizabeth, Elsie, Liesje, Betsy, Betje*; het Duitsche „Mailand” dat „Milaan” beteekent; en zoo al meer!

7) Vele talen zijn somwijlen ongerijmd willekeurig, men zou haast zeggen bespottelijk. Zoo onder andere onze eigene moedertaal, waarin „wif” en „meisje”, ofschoon vrouwelijke wezens noemende, van het onzijdig geslacht zijn; gekker nog „schildwacht”, welk woord vrouwelijk is, ofschoon er een mannelijk persoon mee bedoeld wordt.

8) In bijna alle talen **ontbreken** zeer vele **meervoudsvormen**, of enkelvoudsvormen, of bijvoeglijke naamwoorden, of de trappen van vergelijking (b.v. in het Hebreeuwsch), of regelmatige telwoorden, of duidelijk onderscheidene bijwoorden, of tijden van werkwoorden (of de lijdende vorm er van). Zoo, b.v., heeft de taal der Otsjipwe-Indianen van Amerika geene Onbepaalde wijs (Infinities); de taal der Pongué-negers van Afrika mist een werkwoord, dat het begrip van „hebben” uitdrukt; enz.

Dergelijke gebreken zijn toch waarlijk niet als voordeelen te beschouwen.

Welnu, al die gebreken zijn aan onze wereldtaal vreemd!

9) Vele talen zijn uiterst moeielijk aan te leeren door haar bijzonder **alphabet**, dat in niets op het onze lijkt, of door de onregelmatigheden in hare **spelling**, die aandruischen tegen alle gezond verstand.

10) Zeer vele talen lijden aan groote onvrijheid in hare **woordvoeging** (zoo, b.v., in het Fransch), of aan eenen al te grooten, niet zelden noodlottigen over-rijkdom van **beteekenissen** van een en hetzelfde woord (zoo het Latijnsche *ratio*, het Duitsche *Anstand*, het Fransche *coup*, het Engelsche

bill, en vooral het Engelsche werkwoord *to get*); wijders aan onduidelijkheid en daardoor vaak ontstaande begripsverwarring; of aan een zwerm **uitheemsche woorden**, die niet zelden in eene glad verkeerde beteekenis gebruikt worden.

11) Alle levende en doode talen lijden ook aan groote onnauwkeurigheid en onduidelijkheid, waarvan niet zelden schromelijke nadeelen het gevolg zijn, vooral wanneer zulke voor meer dan één uitlegging vatbare woorden of uitdrukkingen voorkomen in rechtsgeldige bewijsstukken. Dit is zelfs bij de Latijnsche taal het geval, die toch anders zoo streng logisch en bepaald is. Hoe dikwijls namelijk zijn in het Latijn Praesens en Perfectum aan elkander gelijk, of nominatief en accusatief, of infinitief en imperatief, of 2^e naamval enkelvoud en 1^e naamval meervoud! Zoo, b.v., de bekende volzin

papa non edit carnem nisi die veneris,

waarvan niet minder dan negen verschillende vertalingen zijn te geven, die intusschen allen goed zijn.

12) Welnu, al de opgenoemde gebreken heeft onze wereldtaal in het geheel niet, of zij streeft er naar, om die zooveel doenlijk te vermijden — inderdaad een punt van hoog belang, waardoor zij ongetwijfeld de waardeering verdient van alle ware menschenvrienden.... die reikhalzend verlangen, om de jeugd verlost te zien van de tegenwoordig al te veel inspanning vorderende taalstudiën.

[§ 53.] Het is eene verregaande aanmatiging, wanneer een volk (al is het nòg zoo groot en machtig) alle andere volken verplicht acht om zijne taal aan te leeren, met al de daaraan klevende verkeerdheden en ongerijmdheden. Alle natiën zonder uitzondering behooren zich eenvoudig te schikken naar het voor allen even geldige, praktische gezond verstand, en dit zegt luide:

Voor elken klank slechts één teeken!

voor elk teeken slechts één uitspraak!

geen teeken stom en overtollig!

één schrijfwijze en één leeswijze op de geheele aarde!

NB. De 26 letters van ons gewone Hollandsche alfabet worden alleen in Europa op minstens 70 verschillende manieren gelezen. Derhalve komen op elke letter gemiddeld bijna drie verschillende lezingen. Welk eene bron van misvattingen en abuizen van allerlei aard alleen in het kleine Europa!

[§ 54.] Voordeelen van onze wereldtaal.

(Bizugs volapüka obsik.)

Onze wereldtaal heeft boven alle levende en doode talen de volgende v o o r d e e l e n , waarvan wij het bestaan b e w i j z e n :

1) Zij onderscheidt zich door **kortheid** en besparing van woorden, hetgeen voor telegrammen een punt van groot gewicht is. Onze wereldtaal zegt met 8 woorden hetzelfde, waartoe de Hollandsche taal 16 woorden noodig heeft.

2) In weerwil van hare kortheid is zij zeer **duidelijk** en b e p a a l d in hare uitdrukkingen; zij gedooft geene tweeërlei opvattingen of verwarringen, zooals b.v. in (bijna) alle andere talen de 1e en de 4e naamval van het onzijdig geslacht met elkander verward kunnen worden, of in het Duitsch b.v. de uitdrukking „schreiben Sie?“ en „schreiben Sie!“

3) Onze wereldtaal klinkt **krachtig** en **welluidend**, doordien er bijna altijd slechts é é n consonant met é é n vocaal afwisselt.

4) Onze wereldtaal (en dit is voorzeker een voornaam punt in haar voordeel) is z e e r g e m a k k e l i j k **aan te leeren**. Ieder beschaafd mensch, die zijne moedertaal behoorlijk geleerd heeft, leert al de spraakkunst-regelen van Volapük in hoogstens acht dagen, daar volstrekt **geene uitzonderingen**, die in alle andere talen in zoo groote menigte voorkomen, in Volapük worden aangetroffen.

5) Ongemeen **rijk aan vormen**, meer dan eenige andere levende taal, is onze wereldtaal, want zij heeft Gebiedende wijzen, Deelwoorden en Onbepaalde wijzen van alle tijden, adjectieven van alle substantieven, en nooit te verwarren voornaamwoorden. — Hoe vele beteekenissen daarentegen heeft het Hollandsche voornaamwoord „zij“ of het Fransche *que* !

6) Onze wereldtaal bezit groote vrijheid in de vorming van woorden en in de **woordvoeging** — eene vrijheid, die aan vele hedendaagsche talen ontbreekt. B.v. voor „onze“ heeft zij 3 woorden: *obsik*, *obas* en *obsa*; voor „huisheer“ kan zij zeggen *söl domá* of *domá söl* of *domasöl*.

7) Onze wereldtaal heeft eene eenvoudige, vaste, heldere en duidelijke **spelling**, daar zij e l k e letter uitspreekt, en elke letter in haar slechts é é n zeer b e p a a l d e n klank heeft. Zij is daardoor zeer gemakkelijk te lezen.

8) Door hare vele **gelijkluidende eindklanken** leent onze wereldtaal zich bij uitnemendheid tot den z a n g

en tot de poëzie. Bijna al hare woorden klinken vol en rond, en zij bezit een ontelbaren schat van rijmwoorden.

9) Onze wereldtaal heeft louter heldere, vast onderscheidene **begrippen**, eene strenge logica en consequentheid.

 Geene andere taal vereenigt al die voordeelen in zich.

Talooze ongelegenheden en verdrietelijkheden onder het geheele menschdom spruiten daaruit voort, dat de menschen elkander niet verstaan — hetzij ze elkander niet verstaan kunnen, of niet verstaan willen. Reeds daarom is deze algemeene wereldtaal van oneindig groote waarde en nut, omdat het „elkander algemeen en duidelijk verstaan” daardoor in zoo hooge mate bevorderd wordt. Iedere natie, die Volapük leert spreken, toont al de spraakkunstige verkeerdheden te willen afleggen, die hare eigene taal aankleven. Doch verkeerdheden afleggen heet verstandig handelen!

HOOFDSTUK V.

Wereld-spraak-kunst (Volaglamat).

A. HET ALGEMEENE (VALEMIKOS).

[§ 55.] Aan onze wereldtaal ligt de Engelsche volks-taal ten grondslag, omdat deze ontegenzegglijk van al de talen, die door beschaafted volken gesproken worden, de gemakkelijkste en tevens de meest verbreide is (afgezien van hare al te verwarde spelling).

Eene algemeene taal, opgebouwd op het Hebreeuwsch, Grieksch of Latijn, stelt als eerste voorwaarde, dat de beoefenaar die tot grondslag genomene taal moet kennen, en zou dus voor de niet gestudeerd hebbenden een zoo goed als onoverkomelijk struikelblok zijn; terwijl velen, die gestudeerd hebben, allicht konden besluiten zich met de (door hen met zoo groote inspanning aangeleerde) doode taal, als oude wereldtaal te vergenoegen. — Onze wereldtaal maakt het niet tot voorwaarde, dat men, om haar te beoefenen, eerst eene andere taal moet leeren of geleerd hebben. Het eenige, dat hierbij gevorderd wordt, is eene voldoende kennis van de eigene moedertaal, daar onze wereldtaal zich wel is waar aan het Engelsch aansluit, doch volstrekt niet op het Engelsch gebouwd is. Iedereen, die zijne moedertaal kent, kan Volapük aanleeren zonder voorbereidende studiën, en dit pleit almede zeer in het voordeel van deze onze nieuwe wereldtaal.

Elke poging, om eene wereldtaal op te bouwen met het Latijn tot grondslag, kan tot niets anders leiden, dan tot eene schromelijke verminking van de zoo heerlijk schoone Latijnsche taal — eene verminking, waartoe niet één klassiek gevormd man de hand zou willen leenen. Dus, veel beter eene geheele nieuwe taal, zooals Volapük.

[§ 56.] De wereldtaal en hare spraakkunst vermijdt zoo veel doenlijk alle uitzonderingen van regels, daar die slechts in de war brengen en het leeren moeielijk maken.

[§ 57.] Al hare begrippen moeten zoo helder en onduwbelzinnig mogelijk zijn, en alle volzinnen eenvoudig gevormd.

Daarom vermijding van lange, gekunstelde volzinnen!

[§ 58.] Volapük heeft geen bepalend lidwoord (dus juist als het Latijn en het Russisch); zij heeft er wel een in haar woordenboek, doch gebruikt het uiterst zelden, b.v. enkel voor letterlijke vertalingen.

Ook het onbepalend lidwoord wordt niet wedergegeven, doch, waar zulks noodig is, vervangen door het telwoord „een” of het voornaamwoord „eenigerlei”.

Het woord *fat*, b.v., kan dus beteekenen: vader, de vader, een vader.

[§ 59.] Onvertaald blijven derhalve in Volapük:

1) bij het zelfstandig naamwoord: het lidwoord en zijne verschillende naamvalsvormen.

En evenzoo worden in Volapük niet met afzonderlijke woorden weergegeven:

2) bij het werkwoord: de hulpwerkwoorden en hunne verschillende vervoegingsvormen.

Welk eene ontzaglijke besparing van woorden door een en ander verkregen wordt, zal ieder, die eenigszins doordenkt, reeds dadelijk bevroeden.

[§ 60.] Onze wereldtaal kent in de spraakkunst *geene drie geslachten*. Zij stemt in dat opzicht volkomen overeen met de Engelsche taal.

[§ 61.] Is het echter noodig het geslacht duidelijk te onderscheiden, dan wordt het mannelijk geslacht aangeduid door het substantief op zich zelf; — om het vrouwelijk geslacht aan te duiden, zet men vóór het substantief (en daarmee door een koppelteeken verbonden) het partikel *ji-* (spreek uit: *sji*; zijnde het Engelsche *she*) of het partikel *of-*; — het onzijdig geslacht wordt aangeduid door achteraanhechting (zonder koppelteeken) van het partikel *os*, bij voorbeeld: het goede: *gudikós*.

[§ 62.] Wil men volstrekt een meervoud ook van het onzijdige *os*, dan kan dat gegeven worden met *öss* of *oz*, bij voorbeeld:

dit is goed: *atös binós gudik*;

deze (dingen) zijn goed: *atöss binöss (binoms) gudik*,

of: *atoz binoz gudik*.

[§ 63.] 1) Onze wereldtaal vermijdt overigens zooveel mogelijk alle opeenhoopingen van consonanten en van vocalen, alle verdubbelingen van letters, zoo ook te lange samen-

stellingen van woorden, en elke verscheidenheid en willekeur in de spelling.

2) Korte samenstellingen van woorden met het eerste lid der samenstelling in den tweeden naamval (enkelvoud *-a*; meervoud *-as*) zijn geoorloofd, b.v.:

vilalib, wilsvrijheid, vrijheid van wil, vrijë wil.

vödasbuk, woordenboek, boek van de woorden.

[§ 64.] Ter wille van de Romaansche en Oostaziatische volken, zoomede van kinderen en oude lieden, vermijdt onze wereldtaal menigmaal de letters *r*, *rr*, *'*, *h*, *c*, *ch*, *ng*, *th* (Engelsch), *jtj* (zjtj, Russisch), enz.

[§ 65] Samengestelde woorden (*Vöds pekosiadöl*).

1) Alle samenstellingen, zooals b.v. in het woord „kleedermaker”, geve men in Volapük gewoonlijk met de *a* van den tweeden naamval enkelvoud, dus: *klotamekél*, niet *klotasmekel*!

2) Alleen dan, wanneer het strekken kan om dubbelzinnigheid te vermijden, kan ook de tweede naamval meervoud *as*, of de adverbiale *o*, of het vierdenaamvals-teeken *i*, en dergelijke, voor de samenstelling gebezigd worden. //

Ofschoon dus, bij het vormen van zulke samengestelde woorden, in Volapük minstgenomen evenveel vrijheid heerscht als in onze moedertaal, zijn toch de al te lange samenstellingen te vermijden: een samengesteld woord moet niet uit meer dan zes, hoogstens zeven, lettergrepen bestaan, en in het geheel uit niet meer dan 12 a 14 letters. Overigens, wanneer wij Nederlanders in de nieuwe wereldtaal briefwisseling voeren met buitenlanders, die in hunne moedertaal minder vrijheid hebben om samengestelde woorden te vormen, zullen wij beter doen het gebruik daarvan te vermijden. In plaats b.v. van „kleedermaker” kunnen wij evengoed zeggen:

maker van kleederen: *mekel klotas*,

of: van kleederen de maker: *klotas mekel*.

[§ 66.] Volapük bedient zich bij voorkeur van de directe (in plaats van de indirecte) rede, en zulks zoowel om de meerdere duidelijkheid, als om den uitgang *la* van de Aanvoegende wijs niet te veel te gebruiken. De stijl in onze wereldtaal (evenals in alle talen) wint in voortreffelijkheid, naarmate hij duidelijker en eenvoudiger is.

[§ 67.] Alle gekunsteldheid, gewrongenheid en onduidelijkheid blijve uit onze wereldtaal ten strengste gebannen! Ieder

drukke zich ten allen tijde uit zóó eenvoudig, bondig en duidelijk, dat werkelijk alle verstandige bewoners van onzen aardbol zijne woorden verstaan kunnen!

In Volapük moet men de taal niet hebben, om zijne gedachten te verbergen, maar om die mede te deelen!

[§ 68.] Geen voorverbuiging vatbaar woord, dat een meervoud krijgen moet en kan, mag uitgaan (dat wil zeggen: eindigen) op een der **vijf sisklanken** (*s, j, c, x, z*), omdat het meervouds-teeken *s* achter zulk eenen sisklank ten eenenmale onnatuurlijk is.

[§ 69.] Substantieven als stamwoorden moeten in de wereldtaal zooveel mogelijk slechts één lettergreepig zijn!

[§ 70.] Alle werkwoorden in onze wereldtaal herkent men dadelijk aan de vocaal *o* (of *ö*) van de gewone laatste verbaal-lettergreep.

[§ 71.] Onze wereldtaal heeft geen albatief, geen instrumentaal of prepositionaal (zooals het Sanskrit, Latijn of Russisch). — Daarvoor worden de passende voorzetsels gebezigd (meestal met den eersten naamval).

2) De eindlettergreep *o* aan de zelfstandige naamwoorden is zuiver adverbiaal, b.v.:

neít, nacht; *neitó*, des nachts.

[§ 72.] De wereldtaal kent voorshands slechts één verkleinings-lettergreep, namelijk den uitgang *il*, b.v.:

dom, huis; *domíl*, huisje.

[§ 73.] 1) Alle bijvoeglijke naamwoorden, telwoorden en voornaamwoorden staan gewoonlijk **achter** het zelfstandig naamwoord, waarbij ze onmiddellijk behooren; zij blijven daar geheel onveranderd, en ondergaan dus geene verandering om meervoud of geslacht of naamval aan te duiden (volkomen als in het Engelsch).

2) Doch alleenstaande (zonder substantief), of voraan geplaatst, of in de poëzie, of overal waar zulks ter wille van de duidelijkheid noodig is, moeten ze wel degelijk al die wijzigingen ondergaan.

[§ 74.] 1) De bijwoorden zijn volkomen gelijk aan de bijvoeglijke naamwoorden (gelijk veeltijds in het Hollandsch het geval is), en staan vlak achter het werkwoord.

2) Eischt echter de duidelijkheid en ondubbelzinnigheid, dat het bijwoord van het bijvoeglijk naamwoord onderschei-

den moet worden, dan krijgt het adjectief als adverb den uitgang *o* aan den adjectiefs-uitgang *ik*, dus *iko*, b.v.:

gudik   wordt   *gudikó*
(het adjectief)   (als adverb)

[Ter wille van de vers-maat kunnen de dichters eene *o* achter aan het bijwoord toevoegen, zelfs dan, wanneer dat niet streng door de duidelijkheid gevorderd wordt.]

[§ 75.] 1) De telwoorden van een tot en met negen krijgen nooit het meervouds-teekeu.

2) De woorden „de eenen”, „de tweeën”, enz., worden uitgedrukt aldus: „de getallen een”, „de getallen twee”, of met *balel*, *telel*, enz.

[§ 76.] Al de tientallen hebben eenvoudig den meervoudsvorm *s*.

[§ 77.] Alle voorzetsels regeeren den eersten naamval (dus geen naamval), en staan altijd vóór het substantief, zooals hun naam zulks reeds aanduidt.

[§ 78.] Alleen op de vraag „waarheen”, „waar naartoe” regeeren negen voorzetsels (aan, op, achter, in, bij, boven, onder, voor, tusschen) altijd den vierden naamval met *i* (meervoud *is*).

[§ 79.] Bijna ieder woord kan door een streng bepalen den uitgang in een adjectief, of in een werkwoord (Gebiedende wijs, Onbepaalde wijs, Deelwoord), of in een nieuw substantief herschapen worden, en is aan dien uitgang dadelijk te herkennen, zonder dat men er zich in vergissen kan.

[§ 80.] Onze wereldtaal kent slechts enkelvoud en meervoud; dus geen tweevoud (dualis).

[§ 81.] Het werkwoord heeft in alle vervoegingsvormen altijd dezelfde uitgangen (eindlettergrepen) voor elk der verschillende personen van enkelvoud en van meervoud.

[§ 82.] Infinitieven, participiën, imperatieven en conjunctieven heeft men in Volapük van alle tijden (en personen). Hierin ligt een groote, zinrijke, fijne, en toch hoogsteenvoudige rijkdom van vormen onzer wereldtaal. Vergelijk het werkwoords-paradigma D.

[§ 83.] Een lijdend werkwoord, dat is een werkwoord in den lijdenden vorm, kan (poëtisch, ironisch) ook van onzijdige (onovergankelijke, intransitieve) werkwoorden gevormd worden.

[§ 84.] Onze wereldtaal bezigt slechts de enkele ontken-

ning, niet de dubbele (zooals in het Fransch *ne . . . . pas*). — De dubbele ontkenning staat in Volapük gelijk met eene bevestiging (dus juist als in het Hollandsch, Duitsch en Latijn); intusschen is zij maar liefst te vermijden, omdat veelal onduidelijkheid en gevaar voor verwarring door haar ontstaat.

[§ 85.] Alle stopwoorden (b.v.: wat **er** ook gebeure), die geheel overtollig zijn, worden in onze wereldtaal niet overgezet.

[§ 86.] Het volzin-verbindende betrekkelijk voornaamwoord „welke” („die”) mag niet weggelaten worden, zooals dat menigmaal plaats heeft in het Hebreeuwsch, Engelsch en Zweedsch.

[§ 87.] Ook het koppelwoord „is” mag in proza-stijl niet worden weggelaten (zooals in het Hebreeuwsch, Russisch, Hongaarsch). — Alleen in de poëzie is dat geoorloofd, wel te verstaan slechts dan, wanneer de duidelijkheid niet daardoor kan lijden.

[§ 88.] Met groote aanvangs-letter worden slechts geschreven: de namen van God en van de personen der Heilige Drie-eenheid; wijders eigennamen van menschen, landen, gewesten, steden, dorpen, enz.

[§ 89.] De woordvoeging is niet aan strenge regels gebonden; men kan die wijzigen zooals men wil, naar gelang men meer klemtoon wil leggen op dit of op dat woord. Voor den gewonen stijl neme men echter in Volapük deze volgorde in acht: substantief, voornaamwoord, telwoord, adjectief; werkwoord, bijwoord of voorzetsel met substantief; volzins-voorwerp (4^e, 2^e, 3^e naamval); hoofdzin, ondergeschikte volzin.

[§ 90.] Het Woordenboek onzer wereldtaal heeft insgelijks voornamelijk de Engelsche taal ten grondslag, aangezien die door ongeveer honderd millioenen menschen gesproken wordt. — Zeer vele woorden hebben echter vervorming moeten ondergaan, voornamelijk die, welke een sisklank tot einduitgang hebben. Na het Engelsch, heeft bij het vormen van Volapük-woorden, voornamelijk Duitsch en Fransch dienst gedaan, zoomede Spaansch en Italiaansch.

[§ 91.] Alle vreemde namen worden in Volapük zóó geschreven als ze in de taal, waaruit ze genomen zijn, klinken, maar niet zooals ze daar geschreven worden. De eigene schrijfwijze wordt er tusschen [ ] achter geplaatst.

[§ 92.] De stamlettergreep (wortel-lettergreep) van

ieder woord zal aanvankelijk altijd tusschen haakjes geplaatst of vet gedrukt of cursief zijn, ten einde het den beoefenaars van Volapük duidelijker te maken.

[§ 93.] Meerlettergripige stamwoorden, die met *pa*, *pä*, *pe*, *pi*, *po* of *pu* aanvangen, zijn zooveel doenlijk te vermijden, omdat ze te veel overeenkomst hebben met den lijdenden vorm der werkwoorden en lichtelijk daarmede verward zouden kunnen worden. — Om die reden laten wij dergelijke woorden aanvangen met *pö*, *pü*; *pla*, *plä*, *pli*; of *ba*, *bü*, *be*.

[§ 94.] Grondregelen (*Lenoms*, *stabanoms*).

- I. Suffixa (aangehechte eind-partikels):
- 1) *a*, *e* en *i* staan bij substantieven;
  - 2) *u* en *ü* bij adjectieven;
  - 3) *o* en *ö* bij voornaamwoorden, werkwoorden, bijwoorden en tusschenwerpsels.
- II. Praefixa (aangehechte voor-partikels) bij werkwoorden:
- 1) *a*, *ai*, en *pa*, *pai* in den Tegenwoordigen tijd;
  - 2) *ä*, *e*, *i*, en *pä*, *pe*, *pi*, in den Verleden tijd;
  - 3) *o*, *u*, en *po*, *pu* in den Toekomenden tijd.

[§ 95.] Hoofdregelen (*Glenoms*).

[Suffixa en Praefixa.]

- 1) Het teeken van het **meervoud** is de letter *s*.
Alle woorden vormen daarmede hun meervoud, b.v.:
fat, vader; *fats*, vaders.
- 2) Moet een woord als **vrouwelijk** aangeduid worden, dan wordt de lettergreep **ji-** er vóór gezet (zie § 61), b.v.:
gok, haan; *ji-gok*, hen (kip), hoen.
- 3) Om een woord als **onzijdig** aan te duiden hecht men er den uitgang **os** aan vast.
- 4) De tweede naamval **enkelvoud** eindigt **altijd** op **a**, b.v.:
God, God; *Goda*, Gods.
- 5) De derde nmv. enkelvoud eindigt altijd op **e**, b.v.:
flen, de vriend; *flene*, aan den vriend.
- 6) De vierde nmv. enkelvoud eindigt altijd op **i**, b.v.:
blod, de broeder; *blodi*, den broeder.

7) De tweede naamval **meervoud** eindigt altijd op **as**, b.v.:

pen, de pen; *penas*, van de pennen.

8) De derde nmv. meervoud eindigt altijd op **es**, b.v.:

dom, het huis; *domes*, aan de huizen.

9) De vierde nmv. meervoud eindigt altijd op **is**, b.v.:

glät, het glas; *glätis*, de glazen.

10) De vijfde naamval (**vocatief**) wordt aangeduid door eene *o*, die als tusschenwerpsel vóór het substantief gezet wordt, b.v.:

men, mensch; *o men!*, o mensch!

o mens!, o menschen!

11) **Verkleinwoorden** worden gevormd door achteraanhechting van de lettergreep **il**, b.v.:

dom, huis; *domil*, huisje.

12) De uitgang der **adjectieven** is **ik**, b.v.:

gud, goedheid; *gudik*, goed.

13) De vergrootende trap der adjectieven heeft den uitgang **ikum** achter het stamwoord (dus **um** achter het adjectief zelf), b.v.:

gudik, goed; *gudikum*, beter.

14) De overtreffende trap der adjectieven heeft den uitgang **ikün** achter het stamwoord (dus **ün** achter het adjectief zelf), b.v.:

gudik, goed; *gudikün*, best.

15) Het **telwoord** eindigt voor de eenheden (dat is van 1—9) op **l** (eene elle), b.v.:

bal, een.

16) De namen der tientallen eindigen op **ls**, b.v.:

tels, twintig.

17) De rangschikkende telwoorden hebben den uitgang **id**, b.v.:

kilid, de (het) derde.

18) De rangschikkende telwoorden adverbiaal hebben den uitgang **ido**, b.v.:

folido, ten vierde.

19) De telwoorden, die herhaling aanduiden, eindigen op **na**, b.v.:

lulna, vijfmaal.

20) De distributieve telwoorden hebben de letter **a** vóór zich (zonder koppelteeken, geheel afgescheiden, zooals in het Fransch), b.v.:

a mäl, elke zes.

- 21) De uitgang der getals-adjectieven is **ik**, b.v.:
velik, zevenvoudig.
- 22) De uitgang der getals-substantieven is **el**, b.v.:
kilel, het (een) drietal, (de) drie.
- 23) De uitgang der getals-werkwoorden is (in de Onbepaalde wijs) **ön**, b.v.:
telön, verdubbelen, vertweevoudigen.
- 24) De **uitgangen** der **werkwoorden** zijn de volgende:

ENKELVOUD.

- 1^e persoon **ob**, b.v.: *binob*, ik ben.
- 2^e persoon **ol**, b.v.: *dunol*, gij doet.
- 3^e persoon mannelijk **om**, b.v.: *löfom*, hij bemint.
- " " vrouwelijk **of**, b.v.: *kanof*, zij kan.
- " " onzijdig **os**, b.v.: *dülos*, het mag.
- " " onbepaald **on**, b.v.: *vilon*, men wil.
- " " wederkeerig **ok**, b.v.: *letonok*, men laat zich.
- 2^e persoon wellevend **ons**, b.v.: *golons*, u gaat.

- 25) De werkwoords-uitgangen zijn in het
MEERVOUD.

- 1^e persoon **obs**, b.v.: *nolobs*, wij weten.
- 2^e persoon **ols**, b.v.: *pükols*, gij spreekt.
- 3^e persoon mannelijk **oms**, b.v.: *penoms*, zij schrijven.
- " " vrouwelijk **ofs**, b.v.: *givofs*, zij geven.
- " " wederkeerig **oks**, b.v.: zij kleeden zich
klotomsok (*klotomoks*).

Kenmerken der tijden van de

BEDRIJVENDE WERKWOORDEN,

vast te hechten **vóór** aan den werkwoordsvorm.

- 26) In den Onvolmaakt verleden tijd **ä**, b.v.:
äfinol, gij eindiget. [Aoristus: **äi**...]
- 27) In den Volmaakt verleden tijd **e**, b.v.:
egetom, hij heeft bekomen (ontvangen).
- 28) In den Meer dan volm. verl. tijd **i**, b.v.:
iplanof, zij had geplant.
- 29) In den Eersten Toekomenden tijd **o**, b.v.:
odlinobs, wij zullen drinken.
- 30) In den Tweeden Toekomenden tijd **u**, b.v.:
ukipoms, zij zullen gehouden hebben.

Kenmerken der tijden van de

LIJDENDE WERKWOORDEN,

vast te hechten **vóór** aan den werkwoordsvorm.

- 31) In den Tegenwoordigen tijd **pa**, b.v.:
paloföls, gij wordt bemind. [Aoristus *pai*...]
- 32) In den Onvolm. verleden tijd **pä**, b.v.:
päselon, men werd verkocht.
- 33) In den Volmaakt verleden tijd **pe**, b.v.:
peliladoms, zij zijn gelezen geworden.
- 34) In den Meer dan volm. verl. tijd **pi**, b.v.:
piogom, hij was gezien geworden.
- 35) In den Eersten Toekomenden tijd **po**, b.v.:
ponulobs, wij zullen vernieuwd worden.
- 36) In den Tweeden Toekomenden tijd **pu**, b.v.:
pustopon, men zal aangehouden geworden zijn.

37) Het kenmerk van de Aanvoegende wijs is de met behulp van een koppelteeken achter aangehechte lettergreep **-la**, b.v.:

pelób-la, dat ik betalen mochte.

38) De bij de Gebiedende wijs achteraan te hechten lettergreep is **öd**, b.v.:

domolsöd, huist! [Ook wel *ös!* of *öz!*]

39) De achteraan een woord vast te hechten lettergreep, om er een werkwoord in de Onbepaalde wijs van te vormen, is altijd **ön**, b.v.:

lifön, leven.

40) De lettergreep, waarmede het deelwoord gevormd wordt, is altijd het achter aangehechte **öl**, b.v.:

fulöl, vullende.

41) De lettergreep, die het kenmerk is eener vraag, is het met behulp van een koppelteeken achter aangehechte **-li**, b.v.:

fitón-li, vischt men?

42) De eindlettergreep, waarmede de naam van een stoffelijk voorwerp herschepen wordt in dien van eene hoedanigheid of eigenschap des geestes, is **äl**, b.v.:

kap, hoofd; *kapäl*, verstand.

B. HET BIJZONDERE (PATIKOS).

[§ 96.] De **meervoud** vorming (Fomam plunuma).

Het kenmerk van het meervoud is, aan het einde van het woord, de letter *s*. In schier alle talen is dat het geval; doch in alle talen zijn daarop tevens uitzonderingen, en zulks niet het minst in onze moedertaal, b.v.:

	„lepel”	heeft	„lepels”,
maar	„vork”	„	„vorken”,
	„mes”	„	„messen”,
	„kind”	„	„kinderen”,
	„meisje”	„	„meisjes”,
maar	„vrouw”	„	„vrouwen”; enz.

Hoe gunstig onderscheidt zich dus ook in dit opzicht de nieuwe wereldtaal van alle andere talen! In Volapük vormen alle niet op een sisklank uitgaande woorden, zonder uitzondering, hun meervoud door achteraanhechting van eene *s*, b.v.:

<i>fat</i> , vader;	<i>fats</i> , vaders.
<i>blod</i> , broeder;	<i>blods</i> , broeders.
<i>dom</i> , huis;	<i>doms</i> , huizen.
<i>men</i> , mensch;	<i>mens</i> , menschen.
<i>man</i> , man;	<i>mans</i> , mannen.

NB. Vorm nu het meervoud van

dog (hond), *dlim* (droom), *dun* (daad), *fel* (veld), *zib* (spijs).

EIGENNAMEN (NEMS LÖNIK).

[§ 97.] Moet van eigennamen, die op een der vijf sisklanken (*s*, *j*, *c*, *x*, *z*) uitgaan, een meervoud gevormd worden, dan verdubbelt men eenvoudig de sis-letter, en spreekt dan niet meer gerekt uit, maar kort en scherp, b.v.:

<i>Mice</i> (mitsj),	<i>Blejj</i> (blesj),
<i>Dariuss</i> (da-ri-oes'),	<i>Sax̄</i> (saks), 'Öz̄ (hots).

[§ 98.] Om den regel voor de meervoudvorming zóó te stellen, dat die zonder uitzondering is, zeggen wij eenvoudig:

1) In onze wereldtaal gaat het meervoud altijd uit op eenen sisklank.

2) Heeft het enkelvoud (bij eigennamen) reeds eene *s* of een anderen sisklank (*j*, *c*, *x*, *z*) aan het einde, dan wordt die sis-letter verdubbeld, en de laatste lettergreep kort en scherp uitgesproken (Zie de voorbeelden in § 97).

3) Heeft het woord geen sisklank tot eindletter (en bij ver-

reweg de meeste woorden in Volapük is zulks het geval niet), dan wordt het woord in den meervoudsvorm gebracht door er eenvoudig eene *s* achter aan vast te hechten, b.v.:

bel, berg; *bels*, bergen.

En hiermede staat de geheele leer van de meervoudvorming vast.

[§ 99.] **Persoonsnamen** (*Pösodanems*).

1) Bij persoonsnamen moet in onze wereldtaal de geslachtsnaam (de familienaam) altijd voorop staan, en daarachter de bijzondere, persoonlijke vóórnaam, b.v. niet Jozef Bach, maar

Bach Jozef, *Bah Yosef*.

Want wanneer de familienaam toevallig ook een persoonlijke vóórnaam kon zijn (zoo b.v. de naam Otto) loopt men gevaar ook dien familienaam als een voornaam te beschouwen, waaruit allicht groote verwarringen ontstaan kunnen. Alleen reeds voor het richtige bijhouden van alphabetische naamregisters verdient dus de stelregel van Volapük de voorkeur: de geslachtsnaam voorop, en daarachter de voornaam of voornamen.

2) Volapük schrijft alle namen, zooals zij klinken, juist zooals men ze leest. Is het noodig er bij te weten hoe ze in het land zelf geschreven worden, dan wordt die spelling er tusschen haakjes achter gezet, b.v.:

Consn Cems [Johnson James].

[§ 100.] **De vorming van vrouwelijke woorden.**

(*Fomam vödas jilik.*)

Moet een woord in den vrouwelijken vorm gebracht worden, dan wordt er de lettergreep *ji* (zie § 61) met koppelteeken voor-gezet, b.v.:

<i>pul</i> , de jongen;	<i>ji-pul</i> , het meisje.
<i>son</i> , de zoon;	<i>ji-son</i> , de dochter.
<i>gok</i> , de haan;	<i>ji-gok</i> , de hen (de kip, het hoen),
<i>dog</i> , de reu;	<i>ji-dog</i> , de teef.
<i>blod</i> , de broeder;	<i>ji-blod</i> , de zuster.

NB. Hoe heeten nu de vrouwelijke vormen van:

jevál (spreek uit: sje-waal'), hengst;
golád, bok; *stäg*, hert;
kösen, neef; *dünan*, knecht?

[§ 101.] De Russen hebben tweeërlei woorden voor vele vrouwelijke benamingen, b.v.: leermeesteres:

- 1) Vrouw van den leermeester,
- 2) Vrouw, die zelve onderwijs geeft.

Ook Volapük kan deze onderscheiding uitdrukken, want
vrouw van den leermeester heet *ji-tidel*,
en leervrouw „ *of-tidel*.

De Naamvallen der verbuiging.

(*Deklinafals.*)

ENKELVOUD (BANUM).

[§ 102.] Vorming van den Tweeden naamval van het Enkelvoud [wiens?]

(*Fomam kimafala banuma [kima?]*)

De genetief (dat is Tweede naamval) van het enkelvoud eindigt altijd op *a*, b.v.:

God, God; *Godá*, Gods, Godes;
sil, de hemel; *silá*, des hemels;
pen, de pen; *pená*, der pen;
glät, het glas; *glätá*, des glazes, van het glas;
flen, een vriend; *flena*, eens vriends.

Breng de volgende woorden in den genetief van het enkelvoud:

fil, vuur; *fin*, einde; *fit*, visch; *flol*, bloem; *flum*, rivier.

[§ 103.] In plaats van Maria's, Anna's, en dergelijke genetieven van vrouwennamen, maakt men er in onze wereldtaal een adjectief van:

marianik, *anaik*, enz.;

of men zegt: *de Maria*, van Maria,
de Ana, van Anna; enz.

[§ 104.] 1) Volzins-gedeelten, zooals „een glas water”, kan men in Volapük op drieërlei wijze uitdrukken:

met den genetief (2^{en} naamval): *glät vata*;
met den nominatief (1^{en} naamval): *glät vat*;
met *de* = „van”: *glät de vat*.

Wil men het echter zeer nauwkeurig uitdrukken, dan zegt men:

glät fulik de vat.

2) Daarentegen heet:

een bierglas:
bilaglät of *glät al bil* of *glät plo bil*;
een wijnglas:
vinaglät of *glät al vin* of *glät plo vin*.

[§ 105.] **Vorming van den Derden naamval
van het Enkelvoud [aan wien?]**

(*Fomam kimefala banuma [kimé?]*).

De **datief** (dat is Derde naamval) van het enkelvoud eindigt altijd op *é*, b.v.:

din, het ding; *diné*, aan het ding;
kap, het hoofd; *kapé*, aan het hoofd;
dut, de vlijt; *duté*, aan de vlijt;
cil (lees: dzjiel), een kind;
cilé, aan een kind;
lep, de aap; *lepé*, aan den aap.

NB. Geef nu de volgende woorden in den datief enkelvoud:

flut, fluit; *fon*, bron; *fot*, bosch; *fut*, voet; *gad*, tuin.

[§ 106.] De datief wordt in vele levende talen menigmaal niet uitgedrukt (zoo Hollandsch „aan”, Fransch *à*, Engelsch *to*) waardoor de volzin eigenlijk eene elliptische wordt. In Volapük echter moet de datief steeds wel degelijk uitgedrukt worden, b.v.:

Fransch: *je vous dis*, ik zeg u:

Volapük: *sagob onsé* (niet *onsi*).

Engelsch: *I wish you*, ik wensch u:

Volapük: *vipob onsé* (niet *onsi*).

[§ 107.] **Vorming van den Vierden naamval
van het Enkelvoud [wien?]**

(*Fomam kimifala banuma [kimi?]*).

De **accusatief** (dat is Vierde naamval) van het enkelvoud eindigt altijd op *i*, b.v.:

penéd, de brief; *penedí*, den brief;
fit, een visch; *fití*, eenen visch;
kanél, de kunstenaar; *kanelí*, den kunstenaar;
bakél, een bakker; *bakelí*, eenen bakker;
bäk, de rug; *bäki*, den rug.

NB. Geef de volgende woorden in den accusatief enkelvoud:

gül, vreugde; *gan*, gans; *gaséd*, krant;
glaf, zwaard, degen; *glid*, groet.

[§ 108.] Vele Nederlanders (en daaronder zelfs hoogst beschaafde en wetenschappelijk zeer ontwikkelde) hebben zich in één opzicht eene spraak-kunstige ondeugd aangewend, die op veel grootere schaal bedreven wordt

door de Berlijners in het Dnitsch en door de Spanjaarden in het Spaansch, te weten: dat zij den vierden naamval met den derden verwarren. Het Hollandsche geval, waarop ik doel, betreft „herinneren”, hetwelk beteekent „weder te binnen brengen”. Dit werkwoord regeert den vierden naamval van het ding (evenals „hergeven” en meer andere) en den derden naamval van den persoon. In weerwil hiervan hoort men duizenden malen uitdrukkingen als deze:

mag ik u **aan** uwe belofte herinneren?

hetgeen, met het zachtste woord genoemd, eene ongerijmdheid is; want zoodoende zegt men:

mag ik u **aan** uwe belofte te binnen brengen,

in plaats van te zeggen:

mag ik u uwe belofte herinneren?

of wil men met alle geweld het woordje „aan” er bij gebruiken, dan behoort men althans te zeggen:

mag ik uwe belofte **aan u** herinneren?

Dergelijke ongerijmdheden moeten in Volapük zorgvuldig worden vermeden: waar men den accusatief bezigen moet, mag men zich niet van den datief bedienen.

NB. De eenvoudige en zeer gemakkelijke naamvals-uitgangen (Enkelvoud: *a, e, i*; — Meervoud: *as, es, is*) geven overigens in Volapük eene groote vrijheid in de woordvoeging, hetgeen alweder een gewichtig voordeel is, dat onze wereldtaal ten zeerste aanbeveelt!

MEERVOUD (PLUNUM).

[§ 109.] Vorming van den meervouds - genetief.

(*Foman kimafala plunuma.*)

De genetief van het meervoud eindigt altijd op *as*, b.v.:

<i>bad</i> , het kwaad;	<i>badás</i> , der kwaden;
<i>balib</i> , de baard;	<i>balibás</i> , der baarden;
<i>ban</i> , het bad;	<i>banás</i> , der baden;
<i>bät</i> , de verlokking;	<i>bätás</i> , der verlokkingen;
<i>bel</i> , de berg;	<i>belás</i> , der bergen.

Breng de volgende woorden in den genetief meervoud:

gun, jas; *jepél* (sjee-peel'), herder, veehoeder, scheper;
juk (sjoek), schoen; *jul* (sjoel), school; *lad*, hart.

[§ 110.] Vorming van den meervouds - datief.

(*Fomam kimesfala plunuma.*)

De datief van het meervoud eindigt altijd op *es*, b.v.:

<i>ben</i> , genade;	<i>benés</i> , aan de genaden;
<i>bid</i> , de soort;	<i>bidés</i> , aan de soorten;

bim, een boom; *bimés*, aan boomen;
bod, het brood; *bodés*, aan de brooden;
blig, de plicht; *bligés*, aan de plichten.

Hoe heeten de volgende woorden in den datief meervoud?

lak, het meer; *lam*, de arm; *lan*, de ziel;
liég (li-eeġ'), rijkdom; *lin*, een ring.

[§ 111.] **Vorming van den meervouds-accusatief.**

(*Foman kimifala plunuma.*)

De accusatief van het meervoud eindigt altijd op *is*, b.v.:

bluf, de proeve; *blufis*, de proeven;
boed (bo-eeġ'), eene plank; *boedis*, planken;
buk, boek; *bukis*, boeken;
bün, peer; *bünis*, peren;
but, de laars; *butis*, de laarzen.

Breng de volgende woorden in den accusatief meervoud:

lit, licht; *löd*, woning; *log*, oog;
lol, roos; *lon*, wet.

[§ 112.] **Vorming van den vocatief** (vijfden nmv.)

enkelvoud en meervoud.

(*Foman kimofala banuma e plunuma.*)

De vocatief is eenvoudig een nominatief met eene daarvoor geplaatste, op zich zelve staande *o*, b.v.:

cal (spreekt uit: dzjaal), roeping;
o cal mená, o roeping van den mensch!
cen (spreek uit: dzjeen), wisseling;
o cen bätás, o wisseling der verlokkingen!
cit (spreek uit: dzjiet), misleiding;
o cits blufás, o misleidingen der proeven!

Geef de volgende woorden in den vocatief:

lom, (het) tehuis; *lot*, gast;
luf, druif; *lut*, lucht; *mag*, beeld.

[§ 113.] Het uitroepings-teeken (!) achter het woord kan overigens in schrift en in druk menigmaal de vooraan geplaatste *o* van den vocatief onnoodig maken, b.v.:

mens! o menschen!

Doch in de spreektaal van Volapük mag de *o* van den vocatief nooit achterwege gelaten worden.

[§ 114.] **Trapswijze opklimming der begrippen.**

(Xänumam suemas.)

In onze wereldtaal heeft men eene minstens elfvoudige opklimming van de begrippen, b.v.:

stad: *zif*.

- 1) ellendig stadje: *luzifil*;
- 2) klein stadje: *smazifil*;
- 3) stadje: *zifil*;
- 4) ellendige stad: *luzif*;
- 5) kleine stad: *smazif*;
- 6) stad: *zif*;
- 7) ellendige groote stad: *lulezif*;
- 8) groote stad: *lezif*;
- 9) ellendige voorname stad: *lulezif*;
- 10) voorname stad: *glezif*;
- 11) voorname groote stad: *glelezif* (*leglezif*).

[§ 115.] **Uitgang der verkleinwoorden.**

(Finam smalama.)

De verkleinwoorden hebben altijd *il* tot laatste lettergreep, b.v.:

<i>bod</i> , brood;	<i>bodil</i> , broodje;
<i>cog</i> , grap;	<i>cogil</i> , grapje;
<i>cem</i> , kamer;	<i>cemil</i> , kamertje;
<i>kanit</i> , lied;	<i>kanitil</i> , liedje;
<i>kat</i> , kater;	<i>katil</i> , katertje.

Hoe heeten nu de volgende verkleinwoorden?

<i>med</i> , middel;	<i>mot</i> , moeder;
<i>mud</i> , mond;	<i>mun</i> , maan; <i>naf</i> , schip.

[§ 116.] **Geringermaking** (*Lunam*).

De geringermaking (de mindere of slechtere hoedanigheid) van iets wordt uitgedrukt door vóór aan het woord *lu* (zijnde het tegenovergestelde van *le*) vast te hechten, b.v.:

<i>pak</i> , verspreiding;	<i>lupak</i> , besmetting;
<i>sanel</i> , dokter;	<i>lusanel</i> , kwakzalver;
<i>vat</i> , water;	<i>luvat</i> , pis;
<i>bük</i> , druk;	<i>lubük</i> , misdruk.

BIJVOEGLIJKE NAAMWOORDEN (LADYÉKS).

[§ 117.] Vorming van de **adjectieven**.

(Fomam ladyekas.)

De uitgang van alle bijvoeglijke naamwoorden is altijd *ik*, b.v.:

<i>klijf</i> , rots;	<i>klijfik</i> , rotsig;
<i>kop</i> , lichaam;	<i>kopik</i> , lichamelijk;
<i>san</i> , heil;	<i>sanik</i> , heilig;
<i>ston</i> , steen;	<i>stonik</i> , steenig;
<i>klot</i> , kleeding;	<i>klotik</i> , kleedend.

Vorm nu adjectieven van de volgende woorden:

<i>nab</i> , engte;	<i>nat</i> , natuur;
<i>neflén</i> , vijand;	<i>nem</i> , naam; <i>net</i> , natie.

[§ 118.] **Verschillende adjectiefs-uitgangen.***ik, lik, nik, sik*; bij voorbeeld van

<i>boad</i> , hout:	<i>boadik</i> , houten;
	<i>boadlik</i> , houtig;
	<i>boadnik</i> , houtachtig;
<i>yel</i> , jaar:	<i>yelik</i> , een jaar oud;
	<i>yelsik</i> , jaarlijksch.

[§ 119.] **Vorming van den****eersten** Trap van vergelijking.

(Fomam lüena balid xänuma.)

De uitgang van den vergrootenden trap is altijd *ikum*, b.v.:

<i>köl</i> , kleur;	<i>kölikúm</i> , kleuriger;
<i>kotén</i> , tevredenheid;	<i>kotenikúm</i> , tevredener;
<i>kud</i> , zorg;	<i>kudikúm</i> , bezorgder;
<i>dan</i> , dank;	<i>danikúm</i> , dankbaarder;
<i>deb</i> , schuld;	<i>debikúm</i> , schuldiger.

Maak van de volgende woorden adjectieven in den vergrootenden trap:

<i>nid</i> , glans;	<i>nil</i> , nabijheid;	<i>nim</i> , dier;
<i>nom</i> , regel;	<i>nolüd</i> , noord.	

[§ 120.] **Vorming van den tweeden** [hoogsten]

Trap van vergelijking.

*(Fomam liëna telid [gei'ikiün] xänuma.)*De uitgang van den overtreffenden trap is altijd *ikün*; b.v.:

<i>def</i> , gebrek;	<i>defikiün</i> , gebrekkigst;
<i>dek</i> , tooi, sieraad;	<i>dekikiün</i> , mooist;
<i>dib</i> , diepte;	<i>dibikiün</i> , diepst;
<i>div</i> , schat;	<i>divikiün</i> , schatbaarst;
<i>dol</i> , smart;	<i>dolikiün</i> , smartelijkst.

Maak van de volgende woorden adjectieven in den overtreffenden trap:

not, kunde; *nul*, nieuwheid; *num*, getal; *palét*, partij; *pök*, fout.

Hoe moeielijk is daarentegen de vorming van de trappen van vergelijking in alle levende en doode talen. Wat eene zee van uitzonderingen heeft men daarbij te doorworstelen!

[§ 121.] De uitgangen *um* en *ün* van de trappen van vergelijking worden ook, waar dit noodig is, aan alle deelwoorden vastgehecht (zonder *ik*), b.v.:

spalöl, verschoonend;
spalölum, verschoonender;
spalölün, verschoonendst.

[§ 122.] **Vergrootende en Overtreffende trap der zelfstandige naamwoorden.***(Plülüén e plülüén subsatas.)*

In de Hongaarsche taal heeft men zelfs substantieven, die de beide trappen van vergelijking hebben, b.v.:

ember, een mensch;
ember-ebb, een degelijker mensch.
tetö, dak, top;
legteteje, hoogste top van het dak.

Ook onze wereldtaal kan de substantieven in den vergrootenden en in den overtreffenden trap brengen, om met één enkel woord uit te drukken, b.v. (van „heer”):

grooter heer,
grootste heer.

Dat Volapük ook hierdoor aanmerkelijk in korthed en in fijnheid van uitdrukking winnen moet, behoeft wel geen betoog. — Men zorge echter steeds, bij het vormen van dergelijke substantiefs-comparatieven en superlatieven, dat daardoor met gelijkkluidende andere woorden geene verwarring kunne ontstaan!

[§ 123.] Onze wereldtaal vormt adjectieven van alle substantieven, met behulp van den uitgang *ik* (*lik*, *nik*, *sik*), b.v.:
ji-sonik, dochterlijk;
sonik, zoonlijk (doch dit adjectief hebben wij in het Hollandsch niet).

[§ 124.] De plaats van het adjectief is gewoonlijk onmiddellijk **achter** het substantief, waarbij het behoort, en dáár ondergaat het nooit eenige verandering, noch door getal, noch door geslacht, noch door naamval. — Vóór het substantief echter (en ook er achter, doch verder er van af) ondergaan de adjectieven, ter wille van de duidelijkheid, verandering in overeenstemming met het enkel- of meervoudige getal, den naamval en het geslacht van het substantief. Zelfs vlak achter het substantief staande kunnen ze die verandering ondergaan, wanneer bijzondere redenen (welluidendheid, versmaat, duidelijkheid, enz.) zulks wenschelijk maken. — Stonden ze onveranderd vóór hun substantief, dan zou men menigmaal niet weten of zij dáárbij, dan wel bij een ander, reeds voorafgegaan substantief behoorden.

V o o r b e e l d e n .

1) Vlak achter het substantief, onveranderd:

ji-gokés visedik, aan de verstandige kippen.

2) Achter het substantief, doch verder er van af, ondergaat het de verandering in overeenstemming met het getal, het geslacht en den naamval:

ji-gokés fol ola visedikes, aan uwe vier verstandige kippen. (Stond *visedik* hier onveranderd, dan zou deze volzin beteekenen: aan de vier kippen van uwe verstandige persoonlijkheid.)

3) Vóór het substantief, veranderd:

visedikes ji-gokes, aan de verstandige kippen. (Dus dezelfde beteekenis als hierboven onder n°. 1.)

[§ 125.] Heeft één substantief twee of meer adjectieven bij zich, dan zet men (in het meervoud, in den 2^{en}, 3^{en} en 4^{en} naamval) één dier adjectieven vóór het substantief, namelijk dat, hetwelk het meest moet uitkomen, b.v.:

gletiks doms nulik, de groote nieuwe huizen.

NB. Deze woordvoeging kiest men, om niet te vele op *ik* uitgaande woorden achtereen te krijgen.

Telwoorden (Numavöds).

HOEVEELHEIDS-TELWOORDEN (STABANUMS).

[§ 126.] Eenheden (*Balelas numis*).

De telwoorden van 1 tot 9 eindigen allen op *l*, te weten:

1. <i>bal.</i>	4. <i>fol.</i>	7. <i>vel.</i>
2. <i>tel.</i>	5. <i>lul.</i>	8. <i>jöl.</i>
3. <i>kil.</i>	6. <i>mäl.</i>	9. <i>zül.</i>

Hoe worden nu in onze nieuwe wereldtaal de volgende uitdrukkingen overgezet?

1 man; 7 huizen; 4 menschen;
8 honden; 2 meisjes; 3 rozen;
5 broeders; 9 kinderen; 6 kamers.

[§ 127.] Veranderingen.

e e n e (vrouwelijk): *ji-bál*, *of-bál* (*bál-ji*, *bál-of*).

e e n (onzijdig): *os-bál*, *bál-os* (let wel: met een koppelteeken!
want *balós* zonder koppelteeken beduidt: „het vereenigt”).

de e e n e n (... de anderen): *balims* (... *votims*).

van d e n e e n e n: *balá*.

d e r e e n e: *ji-balá*, *ji-balé*, *of-balá*, *of-balé*.

[§ 128.] Tientallen (*Balselas numis*).

De tientallen eindigen op *ls*, namelijk:

10 <i>bals.</i>	40 <i>fols.</i>	70 <i>vels.</i>
20 <i>tels.</i>	50 <i>luls.</i>	80 <i>jöls.</i>
30 <i>kils.</i>	60 <i>mäls.</i>	90 <i>zöls.</i>

Honderd heet *tum*, duizend *mil*;
een millioen *balion*, een milliard *baliád*;
billioen *telion*, trillioen *kilion*;
quadrillioen *folion*, quentillioen *lulion*.

Verder heeft men:

balsion (decilioen), *telsion*, *zölsion*, enz.

Elf, *balsebal*; twaalf *balsetel*; dertien *balsekil*;
(dat is: 10 en 1; 10 en 2; 10 en 3), enz.

54.321 heet in Volapük aldus:

lulsefolmil   *kiltím telsebál*

(50 en 4 duizend 3 honderd 20 en 1).

Vertaal nu in Volapük:

10 gasten, 30 druiven, 50 schepen, 100 middelen,
20 beelden, 70 paarden, 40 herten, 60 visschen,
80 bloemen, 1000 dingen, 90 brieven, 1 millioen rijkdommen.

[§ 129.] De verbuiging van de tientallen gaat als volgt:
2e naamval:

van het twintigtal *telsa*;

van de twintigtallen *telsas* (niet *telas*), b.v.:

van 3 twintigtallen *kilná telsas*. (Vgl. § 132.)

3e naamval:

aan het 30-tal *kilsé*; aan de 30-tallen *kilsés* (niet *kiles*).

aan elke zes 70-tallen: *a mälna velsés*. (Vgl. § 132.)

4e naamval:

het 40-tal *folsi*; de 40-tallen *folsis* (niet *folis*).

De eind-*s* der tientalsbenamingen blijft steeds vlak achter de eind-*l* van het stamwoord.

[§ 130.] Rangschikkende telwoorden.

(*Leodanums*.)

Al de rangschikkende telwoorden hebben den uitgang *id*, b.v.:

balid, de (het) eerste;

telsebalid, de (het) 21^e;

tumid, de (het) honderdste;

milid, de (het) duizendste;

balionid, de (het) millioenste.

Vertaal nu in Volapük:

de tweede mensch, de tiende fluit, de vijfde bron, het achtste kind, het 37^e lied.

NB. De uitdrukkingen

de (het) eerstgenoemde (*balidum*)

en de (het) laatstgenoemde (*lätikum*)

moet men in Volapük vermijden, omdat ze bij het spreken en bij het denken de snelheid van den gedachtengang belemmeren. — Men herhale liever het voorafgegane substantief.

[§ 131.] Adverbiale telwoorden.

(*Nums ladvelibik*.)

De adverbiale rangschikkende telwoorden hebben allen den uitgang *idó*, b.v.:

telidó, ten andere, in de tweede plaats;

folidó, ten vierde, " " vierde " ;

velidó, ten zevende, " " zevende " ;

balsidó, ten tiende, " " tiende " ;

kiltumidó, ten driehonderdste, " " 300^e " .

Vertaal nu in Volapük :

eerstens (in de 1^e plaats); ten negende (in de 9^e plaats);
 ten vierentwintigste (in de 24^e plaats);
 ten dertigste (" " 30^e ");
 ten negenentwintigste (" " 29^e ").

[§ 132.] Herhalings-telwoorden.

(Nums denuama.)

1) De herhalings-telwoorden gaan uit op *ná* (dat gelijkstaat aan ons Hollandsche „...maal”), b.v.:

kilná, driemaal; *lulná*, vijfmaal; *málná*, zesmaal;
jólná, achtmaal; *telsná*, twintigmaal.

NB. Komen zodoende drie consonanten naast elkander te staan (zooals bij *telsná*), dan kan tusschen het stamwoord en den uitgang *ná* eene euphonistische *e* ingeschoven worden, aldus *telsená*.

Vertaal nu in Volapük :

tweemaal, viermaal, zevenmaal, negenmaal, duizendmaal.

2) In het Duitsch vormt men van de herhalings-telwoorden (die in het Duitsch op ...mal uitgaan, nog weder a d j e c t i e v e n door achter aan dien uitgang ..ig vast te hechten, b.v.:

„einmalig”, „zweimalig”, „tausendmalig”, enz.

Ook Volapük biedt ons met den uitgang *lik*, hetzelfde voordeel aan, dat wij, jammer genoeg, in het Hollandsch missen (want „eenmalig”, „tweemalig”, enz., zijn in het Hollandsch ten zeerste af te keuren Germanismen). Wij Nederlanders moeten in plaats van dergelijke adjectieven eene kleine omschrijving gebruiken, b.v.:

Volapük.	Duitsch.	Hollandsch.
<i>balnalik</i>	(einmalig)	slechts eenmaal plaats grijpende, verricht (gezegd, ontvangen, ondergaan, enz.) wordende.
<i>folnalik</i>	(viermalig)	tot viermaal herhaald.
<i>velnelik</i>	(siebenmalig)	tot zevenmaal herhaald.
<i>zülnalik</i>	(neunmalig)	tot negenmaal herhaald.
<i>tumnalik</i>	(hundertmalig)	tot honderdmaal herhaald.
<i>kilsnalik</i>	(dreissigmalig)	tot dertigmaal herhaald.

NB. Dit laatste Volapük-woord echter, welluidendheidshalve, liever met eene ingeschovene *e* (*kilsenalik*). Zie het NB. onder N°. 1 dezer §.

Vertaal nu met zulke adjectieven :

de (het)	t o t	tweemaal	herhaalde (*)
de (het)	tot	vijfmaal	herhaalde.
" "	"	achtmaal	"
" "	"	zestienmaal	"
" "	"	duizendmaal	"

[§ 133.] **V e r d e e l i n g s - t e l w o o r d e n .**

(*Nums dilama.*)

1) De verdeelings-telwoorden worden gevormd door vóór het telwoord (maar daarvan afgescheiden, en zonder koppelteeken) de letter *a* te zetten, die „elke” beteekent, b.v.:

a tel, elke twee; *a tels*, elke twintig;

a kil, elke drie; *a kils*, elke dertig;

a tum, elke honderd.

a folid, elke vierde (of ook: *folid alik*).

Vertaal nu in Volapük:

elke 4; elke 5maal 5; elke 77; elke 365;

elke 123 miljoen 456 duizend 789;

elke derde man; elke tot 6maal herhaalde.

2) elke (elk) tweede, derde, enz., of telkens de (het) tweede, derde, enz.; heet in Volapük: *a telid*, *a kilid*, enz.; b.v.: elke tiende soldaat werd gedood:

solat a balsid päfunom.

[§ 134.] **V e r v e e l v o u d i g i n g s - t e l w o o r d e n .**

(*Nums mödikama.*)

Ook de van telwoorden gevormde adjectieven met den uitgang „...voudig” hebben in Volapük den uitgang *ik*, b.v.:

balik, enkel; *velik*, zeventvoudig; *folsik*, veertigvoudig;

tumik, honderdvoudig; *melik*, duizendvoudig.

Vertaal nu:

eene drievoudige fout; vijfvoudige schulden;

duizendvoudige dank; tienvoudige glans;

negenendertigvoudige regelen.

(*) Beter Hollandsch hiervoor is: de (het) ééns herhaalde.

Verdere van telwoorden gevormde adjectieven zijn de (in het Hollandsch onverbuigbare, doch in Volapük voor verbuiging vatbare) soortelijke telwoorden (*specialia*), die in het Hollandsch op „...erlei” of „...erhande” uitgaan en in Volapük den uitgang *nik* hebben, b.v.:

telnik, tweeërlei; *folnik*, vierderlei;
mälnik, zesderlei; *balsenik*, tienderlei; enz.

(Nog andere dergelijke afleidingen van telwoorden zoeke men in het Woordenboek of in de hier volgende §§ 137—140.)

[§ 135.] **Getals-substantieven.**

(*Nums subsatik.*)

De telwoorden (evenals alle woorden) zijn in het Hollandsch ook als substantief te gebruiken, eenvoudig met het lidwoord vóór zich, doch zonder in het enkelvoud eenige verandering te ondergaan, b.v.: eene groote vijftig, eene kleine honderd, enz. (NB. 50 en 100 staan hier in de beteekenis van: vijftigtal, honderdtal).

1) In Volapük hebben dergelijke substantievelijk gebezigde telwoorden altijd den uitgang *el*, b.v.:

balél, eene een; *kilél*, drietal;
balsél, tiental; *telsél*, twintigtal.

2) De partitieven (dat is: gedeelten van een geheel noemende getals-substantieven) hebben den uitgang *dil*, b.v.:

foldil, vierdepart, vierdegedeelte.

Vertaal:

1 paar (= 1 tweetal), 1 dozijn (= 1 twaalfal),
het 40-tal, het millioen, 79 dozijn;
1 vijfdepart, 3 tiendeparten, 8 honderdsteparten.

[§ 136.] **Getals-werkwoorden.**

(*Velibs numik.*)

1) De van telwoorden gevormde werkwoorden hebben (evenals alle werkwoorden in Volapük) den uitgang *ön* (eenvoudig achter het telwoord vastgehecht), b.v.:

balön, vereenigen, tot één brengen;
telön, verdubbelen, vertweevoudigen;
kilön, verdrievoudigen;
tumön, verhonderdvoudigen;
milön, verduizendvoudigen.

2) vereenvoudigen heet *balükön* (niet *balikön*, omdat *balikos* anders twee verschillende beteekenissen krijgen zou, namelijk: „het eenvoudige”, en ook „het vereenvoudigt”).

Vertaal in Volapük:

Verviervoudigen, vertwintigvoudigen, vervijfduizendvoudigen, millioenvoudig maken, drie-milliardenvoudig maken.

[§ 137.] **Verscheidene aan telwoorden ont-
leende Hollandsche uitdrukkingen.**

(*Difiks numa sepets nedänik.*)

Billioen, *telion*; **D**rieeenigheid, *Kilbalod*; drieheid, *kilug*; driehoek, *kilagul*; drieling, *kiläb*; dubbelbier, *palbil*; dubbelerwijze, *teliko*; (eene) **e**en, *balël*; eendracht, *balif*; eendrachtig, *balifik*; eengeboren, *balpemetöl*; eenheid, *balug*; eenheids-, *balugih*; eenig, *baladik*; eenige (= ettelijke), *ans*; eenigheid, *balad* (*balöf*); eenjarig, *bayelik*; eenoogig, *balogik*; eensdeels, *badilo*; eenspouwig, *bakolümik*; eenstemmig, *bavögik*; eental, *ba(la)num*; eentallig, *ba(la)numik*; eenvormig, *bafomik*; eenzaam, *soalik*; eerstemaal, *balidna*; (tot) **h**onderdmaal herhaald, *tumenalik*; **k**wart (muziek) noot, *folüf*; **m**illioen, *balion*; milliard, (dat is: duizend millioen), *baliäd*; **n**egentigmaal, *zülseña*; **o**neenig maken, *sätelön*; oneenigmaking, *sätel* (*sätelam*); paarswijze *a telik* (*a tel*; *telelik*); **q**uadraat, *vadát* (*folaslan*); quadrillioen, *folión*; quantiteit, *limödöf*; quintillioen, *lulión*; quintet, *lulüm*; quota, *limödikós*; **t**rillioen, *kilion*; (eene) twaalf, *balsetelél*; (een) twaalfje, *balsetelil* (*balsetelelil*); twaalfdepartje, *balseteldilil*; twee aan twee, *a telik* (*a tel*; *telelik*); tweedracht, *telif*; tweehoofdig, *telakapik*; (voor de) **v**eertigste maal, *folsidno*; vereenigen, *baladön*; vereening, *balam*; vierdepart, *foldil*; vierdepartje, *foldilil*; vierduizend, *folmil*; vierspanner, *folaspan*; vijfhonderd, *lultum*; vijfmaal honderdduizend, *lultum mil*; (tot) vijfmaal herhaald, *lulnalik*; vijftigvoudig, *lulsik*; (voor de) **z**esdemaal, *mälno*; zevenderlei, *velnik*; zeventienvoudigerwijze, *balseveliko*; zeventigerlei, *velsenik*; zeventighonderd, *vels tum* (*velmil*); ten zeventigste, *velsidó*.

[§ 138.] **Hollandsche uitgangen van telwoorden.**

(*Finams nedänik numavödas.*)

.. **d**e, *id*; deels, *dilo*; **e**rlei (derlei), *nik*; **h**eid, *ug*; hoek, *gul*; hoofdig, *akapik*; **i**g, *s*; **j**arig, *yelik*; **l**ing, *üb*; **m**aal, *na*;

Oogig, *logik*; **S**panner, *aspan*; spouwig, *kolümik*; ste, *id*; stepart, *dil*; stemmig, *vögik*; **T**al, *el*, *anum*; tallig, *anumik*; **V**ormig, *fomik*; voudig, *ik*; voudigerwijze, *iko*.

[§ 139.] **Volapük-uitgangen van telwoorden.**

(*Finams volapükik numavödas.*)

Äb, ling; *a* ... *id*, elke ... ..de (ste); *akapik*, hoofdig; *am*, ing; *anum*, tal; *anumik*, tallig; *aspan*, spanner; **d**il, stepart (depart); *dilil*, ste (de) partje; *dilo*, deels; **e**l, tal, **f**omik, vormig; **g**ul, hoek; **i**d, de, ste; *idna*, demaal, stemaal; *idno*, (voor de) ...maal; *ido*, (in de) ...e plaats; *ik*, voudig; *iko*, voudigerwijze, wijze; **k**olümik, spouwig; **l**ogik, oogig; *ls*, ig; **n**a, maal; *nalik*, (tot) .... maal herhaald; *nik*, erlei, erhande; *no*, (voor de) .... maal; **ö**n (werkwoords-infinitief); *s*, ig; *sena*, tigmaal; *senik*, tigerlei; *sidno*, (voor de) ...e maal; *sido*, (in de) ...e plaats; *sik*, tigvoudig; **u**g, heid; *üm*, tet; **v**ögik, stemmig; **y**elik, jarig.

[§ 140.] **Opgaven van tijd.**

(*Lenuns tima.*)

T i j d s - o p g a v e n geschieden met behulp van *glok* (klok) of *düp* (uur), b.v.:

zeven uren:

vel su (len) glok, of: *düp velid (vel)*.

half acht (= $7\frac{1}{2}$ uren):

düp velid e lafik.

kwartier voor achten (= $7\frac{3}{4}$ uren):

düp vel e foldils kil,

of: *vel su (len) glok e foldils kil*.

In Volapük moet het grootste tijdsgedeelte altijd het eerst genoemd worden, vóór het kleinere, dus: eerst het uur; dan het half uur of het kwartier; dan minuten en seconden. Kwartier voor achten kan dan ook heeten: *düp velid e minuts folselul*.

Dezelfde regel geldt ook bij de jaartallen, b.v.:

1884 = 1 duizend 8 honderd 80 (en) 4:

balmil jöltum jölsefol.

[§ 141.] Datum (Dät).

Geheel overeenkomstig het stelsel van § 140 is bij de datums de volgorde aldus:

1. het jaar (*yel*); 2. de maand (*mul*); 3. de dag (*del*); 4. het uur (*diip*).

Derhalve:

's-Gravenhage, den 20^{en} October 1881, 's-avonds 6 uren:

Ag balmil jöltum jölsebal, otul tels (telsid)
dat is: den Haag 1 duizend 8 honderd 80 (en) 1, October 20
diip mäl (mälid) vendela.
uur zes van den avond.

Voornaamwoorden (Pönops).

[§ 142.] Persoonlijke (Pösodiks).

1) Enkelvoud (*Banum*).

ob, ik; *ol*, gij; *om*, hij; *of*, zij; *os*, het;
on, men; *ok*, zich; *ons*, u (wellevend voor „gij”).

2) Meervoud (*Plunum*).

obs, wij; *ols*, gij (gijlieden);
oms, zij (voor mannelijke personen);
ofs, zij (voor vrouwelijke personen);
oks, zich (voor twee of meer personen).

Dus Enkelvoud 8, Meervoud 5,
te zamen 13 voornaamwoorden.

3) Naamvals-uitgangen (*Finams deklinafalas*).

obá, van mij; *olé*, aan u; *omí*, hem;
obas (*obsa*), van ons; *olés* (*olse*), aan u (aan ulieden);
omis (*omsi*), zij (voor mannen; 4e nmv.);
ofa, van haar (van de vrouw);
osé, er aan, aan hetzelfde;
oni, (4e nmv. van *on*), den een of ander.
oki, (4e nmv. enkelvoud) } zich.
okis (*oksi*) (4e nmv. meervoud) }

Wellevendheidsvorm „u” in plaats van „gij”:

2e nmv.: *onsá*, van u;

3e „ *onsé*, aan u (voor één persoon);

onsés, aan u (voor meer personen);

4e „ *onsí*, u.

4e „ *ofis*, zij (voor twee of meer vrouwen).

Geef nu de beteekenis in Volapük voor:

aan mij; u (enkelvoud 4e nmv.); aan hem;

ons (4e nmv.), van u (spraakkunstig enkel- en meervoud);

van u (wellevendheidsvorm).

[§ 143.] Evenals in Fransch, Engelsch en Duitsch is de wellevendheidsvorm

Hollandsch: „u”,

Volapük: *ons*,

naar den vorm een meervoud, doch naar zijne beteekenis een enkelvoud. Vandaar dat dit voornaamwoord twee verbuigingen heeft:

1) Voor slechts één persoon:

ons (u), *onsá* (van u), *onsé* (aan u), *onsí* (u).

2) Voor meer personen dan een:

onss [*onns*], u (ulieden).

onsas, van u (van ulieden).

onsés, aan u (aan ulieden).

onsís, u (ulieden).

[§ 144.] **Bezittelijke voornaamwoorden.**

(*Pönops labedik.*)

1) Enkelvoud.

obik (of: *obá*): mijn, de (het) mijne.

olík (of: *olá*): uw, de (het) uwe.

omik (of: *omá*): zijn, de (het) zijne.

ofik (of: *ofá*): haar, de (het) hare.

osik (of: *osá*): deszelfs, zijn (onzijdig)

onik (of: *oná*): iemands.

okik (of: *oká*): zijn of haar (behoort bij *ok*)

onsik (of: *onsá*): uw, de (het) uwe (in den wellevendheidsvorm).

Vrouwelijk: *ji-obik* (of-*obik*),

mijn, mijne, mijn; de (het) mijne.

Onzijdig: *obikos* (*os-obik*),

mijn, mijne, mijn; de (het) mijne.

2) Meervoud.

obiks, mijne, de mijnen;
oliks, uwe, de uwen.
obsik, onze, ons (*obas*, *obsa*);
olsik, uwe, uw (*olas*, *olsa*);
omsik, hunne, hun (*omas*, *omsa*);
ofsik, hare, haar (*ofas*, *ofsa*);
oksik (behoort bij *oks*), hunne, hun, hare, haar (*okas*, *oksa*).

NB. De vijf laatstgenoemden

obsik, *olsik*, *omsik*, *ofsik* en *oksik*

hebben tot volzins-voorwerp (4^{en} nmv.) slechts een enkelvoud. Is de 4^e nmv., waarop ze betrekking hebben, een meervoud, dan luiden ze:

obsiks (onze); *olsiks* (uwe);
omsiks (hunne); *ofsiks* (hare).

3) Naamvals-uitgangen (*Finams deklinafalas*).

2e nmv.: *obiká* $\left\{ \begin{array}{l} \text{mijns} \\ \text{mijner} \\ \text{mijns} \end{array} \right\}$; mrv.: *obikás* (mijner).
 3e " *oliké* $\left\{ \begin{array}{l} \text{aan uwen} \\ \text{aan uwe} \\ \text{aan uw} \end{array} \right\}$; mrv.: *olikés* (aan uwe). (*)
 4e " *omiki* (zijnen, zijne, zijn).
 2e " *ofiká* (haars, harer, haars).
 3e " *osiké*, aan deszelfs, aan zijn, aan haar.
 2e " enk. *obsiká*, onzes, onzer, onzes.
 3e " mrv. *obsikés*, aan onze, den onzen.
 3e " enk. *olsiké*, aan uwen, aan uwe, aan uw. (†)
 4e " " *omsiki*, haren, hare, haar.
 2e " " (wellevendheidsvorm):
onsiká, uws, uwer, uws.

Geef nu in Volapük:

aan mijne (meervoud); uwe (4e nmv. meerv.);
 zijns; aan ons; de uwen (4e nmv. meerv. van *olsik*).

(*) Let wel: van *olik* (enkelvoud). Zie n°. 1 dezer §.

(†) Let wel: van *olsik* (mrv.). Zie n°. 2 dezer §.

[§ 145.] **Aanwijzende voornaamwoorden.**

(Pönops jonik.)

die (dat), *ut*; juist die (juist dat), *üt*.degene (hetgeen), *ut*;juist degene (juist hetgeen), *üt*.dezelfde (hetzelfde), *ot*;juist dezelfde (juist hetzelfde), *öt*.deze (mannelijk): *at*; juist deze, *üt*;deze (vrouwelijk): *ji-at* (*of-at*);dit (onzijdig): *atos* (*os-at*).gene (die, dat), *et*; juist gene, *éit*.zelf, zelve, *it*;hij zelf, *iét*; zij zelve, *ji-iét*, *of-iét*.zulk, *som*; juist zulk, *söm*.andere (ander), *votik*;de eene . . . de andere: *balimik* . . . *votimik*;elkander: *balim votimi*, *balvotik*.

Voorbeelden:

man at, deze man; *mená et*, van dien mensch; *dogè ot*, aan denzelfden hond; *flens it*, de vrienden zelve; *kanès éit*, juist die kunsten.

[§ 146.] **Regel.**

Achter het zelfstandig naamwoord blijven alle aanwijzende en bezittelijke voornaamwoorden, evenals adjectieven en telwoorden, onveranderd. Slechts dan, wanneer ze alleen staan en voraan geplaatst zijn, ondergaan ze verandering.

Vertaal in Volapük:

deze daden; van dien kunstenaar; juist dezelfde moeders (4^e nmv.); aan onze vaders zelve; aan dat andere meisje.

[§ 147.] Wanneer in eenen volzin verscheidene substantieven met gelijke voornaamwoorden achter elkander volgen, behoeven die voornaamwoorden in Volapük niet herhaald te worden, zooals dat in andere talen een vereischte is, b.v.:

deze man, deze vrouw en dit kind:

*ats man, vom e cil,*of: *man, ji-man e cil ats.*[§ 148.] **Herhaling van het Substantief.**

(Denuam subsata.)

Overal waar aanwijzende voornaamwoorden (als in Volapük woorden zonder geslacht) door opeenhooping onduidelijk of dubbel-

zinnig zouden worden, doet men beter het **substantief**, hetwelk die voornaamwoorden moeten vervangen, zelf te **herhalen**; voornamelijk is zulks noodig bij **dingen**, minder bij personen. Bij vrouwelijke personen zette men *ji-* (of *of-*), bij dingen ...*os* (*os-*). Menigmaal ook kan men onduidelijkheid vermijden door vooropplaatsing van het woordje *juist* (in Volapük uitgedrukt door verzachting van de vocaal, door *ä*, *ö*, *ü*), dus door *üt* in plaats van *at*, b.v.:

maan en zon zijn sterren; gene is kleiner dan deze:

mun e sol binom stels; et binom smalikum, ka üt,

of: *et binom smalikum, ka sol;*

of: *mun binom smalikum, ka sol.*

Over de keus tusschen die verschillende manieren om zich uit te drukken beslist de duidelijkheid.

[§ 149.] Vragende voornaamwoorden.

(*Pönops süköna.*)

kim, wie? (mannelijk)

ji-kim (*of-kim, kif*), wie? (vrouwelijk)

kis, wat?

kiom, welke? (mannelijk)

kiof, welke? (vrouwelijk)

kios, welk? (onzijdig)

kimik, wat voor een?

lik(o), hoe?

kiplád, waar?

kibid, in hoeverre?

Voorbeelden:

kim binóm flen? wie is een vriend?

kis binóm men? wat is de mensch?

blod kióm? welke broeder?

dom kimik? wat voor een huis?

lik binóm pen? hoe is de pen?

Vertaal:

van wien is het huis? — wat is God? — wat voor menschen? —
waar is uw vriend? — hoe is de kunstenaar?

[§ 150.] Betrekkelijke voornaamwoorden.

(*Pönops getefamik.*)

kel, welke, die.

ji-kel (in dichtmaat ook *kel-ji*), welke, die.

kelós (" " " *os-kél*), hetwelk, dat.

ji-kel (of *kel-ji*) en *kelós* (of *os-kél*) worden slechts gebruikt, waar de duidelijkheid dat eischt. — Anders bezigt men altijd, onveranderd, *kel*.

Vertaal:

de vrouw, die ...; het meisje, dat ...; de huizen, welke daken ... (dak, *nuf*); de vrienden, aan wie ...; de man, dien wij ...

Hoe moeilijk, gebrekkig en gevaar voor verwarring opleverend zijn, in alle levende en doode talen, de voornaamwoorden — hunne vervoeging, hunne plaatsing, hun geslacht!... Vergelijk daarbij eens die in onze wereldtaal, hoe eenvoudig, hoe rijk aan vormen, hoe vrij in de plaatsing en hoe zonder gevaar voor verwarring!

[§ 151.] **Wie, welke (die).**

(*kim*; *kel*, *kels*.)

1) Beteekent „wie” zooveel als „degene, die”, dan heet het in Volapük niet *kim*, maar:

kel, *kel men*, *kel pösod*; *men ut*, *kel* ...

Zoo voornamelijk in den *a a n h e f* van ondergeschikte volzinnen.

2) Gelijkerwijze heet „wat” alsdan niet *kis*, maar:

kelos (*kelosi*), *kel din*, *kel yeg*; *din ut*, *kel* ...

Tegen dezen regel wordt zeer dikwijls gezondigd door *a a n v a n g e r s* in onze wereldtaal.

3) Wanneer de duidelijkheid niet gebiedend anders eischt, kan *kel* zelfs *o n v e r a n d e r d* blijven vlak achter een *m e e r v o u d*, voornamelijk welluidendheidshalve daar, waar vele sisklanken bijeenkomen. Doch de *n a a m v a l s*-kenletter (van accusatief of datief) moet gezet worden, b.v.:

mensen en dieren genieten voedingsmiddelen,

mens e nims juitoms nulüdamedis,

die de plantenwereld levert.

keli(s) vol planas bliinom.

[wereld der planten]

[§ 152.] **Wie ook** (Latijn *quicumque*, *quisquis*) heet in Volapük *aikel*;

wanneer ook, *aikitim*; wat ook, *aikelos*;

hoe ook, *ailik(o)*; hoeveel ook, *ailimödik*;

En zoo al dergelijke — altijd *ai* voorop.

[§ 153.] **Onbepaalde voornaamwoorden.***(Pönops nefümik.)*

on (men); *ek* (iemand), *nek* (niemand);
alim (iedereen); *sembál* (de een of ander);
nonik (geen); *alík* (elk); *valík* [s] (alle);
bos (iets), *nos* (niets); *ans* (ettelijke, eenige);
mödiks (vele), *nemödiks* (weinige),
möd(ik)umiks, verscheidene.

Voorbeelden:

dom eká, iemands huis; *neká flen*, niemands vriend;
sembalé neflené, aan den een of anderen vijand;
dil bosá, een gedeelte van iets;
alimá lan, ieders ziel.

Vertaal:

iemands gift, niemands daden, aan iedereen lief, de smart van den een of ander, niets is erger.

Over het Werkwoord (Dö velib).**I. Bedrijvend Aantoonende wijs.***(Dunafoma jenabid.)***A. PERSONEN: VAN DEN TEGENWOORDIGEN TIJD.***(Pösods: patüpa.)***1) Enkelvoud (*Banum*).**[§ 154.] **Eerste persoon enkelvoud: ik.***(Pösód balid banuma: ob.)*

Alle werkwoorden zonder uitzondering hebben in den eersten persoon van het enkelvoud (**ik**) altijd de eindlettergreep *ob*, b.v.:

löf, de liefde — *löfób*, ik bemin.
bin, het zijn — *binób*, ik ben.
dun, de daad — *dunób*, ik doe.
kan, de kunst, het kunnen — *kanób*, ik kan.
vil, de wil — *vilób*, ik wil.

Vertaal:

ik laat (het toelaten: *let*).
 ik weet (het weten: *nol*).

ik spreek (de spraak, de taal: *pük*).
 ik schrijf (de schrijfsen: *pen*).
 ik geef (eene gift: *giv*).

[§ 155.] **Tweede persoon enkelvoud: gij.**

(*Pösod telid banuma*: ol.)

In den tweeden persoon van het enkelvoud (**gij**) hebben alle werkwoorden zonder uitzondering den uitgang *ol*, b.v.:

finól, gij eindigt; *golól*, gij gaat;
getól, gij krijgt; *planól*, gij plant, gij poot;
dlinól, gij drinkt.

Vertaal:

gij houdt (het houden: *kip*).
 gij verkoopt (de verkoop: *sel*).
 gij leest (het lezen: *lilád*),
 gij ziet (het oog: *log*).
 gij leeft (het leven: *lif*).

[§ 156.] **Derde persoon enkelvoud (mannelijk): hij.**

(*Pösod kilid banuma [manik]*: om.)

In den derden persoon enkelvoud mannelijk (**hij**) hebben alle werkwoorden zonder uitzondering tot eindlettergreep *om* (die *m* = masculinum), b.v.:

nulóm, hij vernieuwt; *stopóm*, hij houdt halt;
pelóm, hij betaalt; *fitóm*, hij vischt;
domóm, hij huist.

Vertaal:

hij vult (volheid, *ful*); hij verheugt (vreugde, *gäl*); hij vangt (vangst, *fan*); hij valt (val, *fal*); hij roemt (roem, *fam*).

[§ 157.] **Derde persoon enkelvoud (vrouwelijk): zij.**

(*Pösod kilid banuma [jilik]*: of.)

In den derden persoon enkelvoud vrouwelijk (**zij**) is de uitgang van alle werkwoorden zonder uitzondering *of* (die *f* = femininum), b.v.:

plidóf, zij behaagt; *pledóf*, zij speelt;
lobóf, zij looft; *livóf*, zij bevrijdt; *litóf*, zij licht.

Vertaal:

zij faalt; zij schrijft boeken; zij ondervindt (ondervinding, *plak*);
zij klaagt (klacht, *plon*); zij dicht (gedicht, *poéd*).

[§ 159.] **Derde persoon enkelvoud (onzijdig): het.**

(*Pösod kilid banuma [dinik]*: os.)

In den **derden** persoon enkelvoud onzijdig (**het**) hebben alle werkwoorden zonder uitzondering den uitgang *os*, b.v.:

lömibós, het regent; *mufós*, het beweegt;
nomós, het regelt; *nifós*, het sneeuwt;
dünós, het dient.

Vertaal:

het draagt ('t dragen, *pol*); het zendt (post, *pot*); het stuift (stof, *püf*); het vraagt (de vraag, *säk*); het (maakt) zout (zout, *sal*).

[§ 159.] **Derde persoon enkelvoud (onbepaald): men.**

(*Pösod kilid banuma [nefümik]*: on.)

In den **derden** persoon enkelvoud onbepaald (**men**) hebben alle werkwoorden den uitgang *on* (vergelijk „on”, *men*, in het Fransch), b.v.:

satón, men verzadigt; *sanón*, men geneest;
savón, men redt; *sedón*, men zendt;
sefón, men brengt in veiligheid.

Vertaal:

men voelt (gevoel, *sen*); men graaft (gracht, *söp*); men kent den vader (kennis, *sev*); men droogt (droogheid, *sig*); men zondigt (zonde, *sin*).

[§ 160.] **Derde persoon enkelvoud (wederkeurig): zich.**

(*Pösod kilid banuma [getefamik]*: ok.)

In den **derden** persoon enkelvoud wederkeurig (**zich**) nemen alle werkwoorden zonder uitzondering achter de reeds vermelde uitgangen *ob*; *ol*, *ons*; *om*, *of*, *os*, *on* (§§ 154—159 en § 161) bovendien nog den uitgang *ók*, b.v.:

sölobók, ik beheersch mij; *etolók*, gij haat u;
sovosók, het bezaait zich; *stalonsók*, u bestraalt zich;
spinomók, hij steekt zich.

Vertaal:

men verbindt zich als borg (borgtocht, *spon*); het hoopt zich op (de hoop, het opgehoopte: *kum*); hij spoedt zich (spoed, *spid*); zij houdt zich in (halthouding, *stop*) gij vergist u (vergissing, *pöl*).

NB. Overigens heeft men de vrijheid om de vijf voorbeelden dezer § (zie 3 laatste regels blz. 51) uit te drukken als volgt:
sölob obi, oli 'etol, sovov oki, onsi stalons, spinom oki.

[§ 161.] **Derde persoon (wellevendheidsvorm): u.**
(*Pösod kilid [plütiko]: ons.*)

Wanneer men iemand, in plaats van in den 2^{en} persoon, wellevendheidshalve aanspreekt in den derden persoon, heeft het werkwoord altijd den uitgang *ons*, b.v.:

vobóns, u werkt; *volóns*, u verandert;
vutóns, u raaskalt; *vulóns*, u wortelt;
xamóns, u stelt op de proef.

Vertaal: u stijgt (opgaande hoogte, *xän*); u jaagt herten (de jacht, *yag*); u jubelt (jubel, *yul*); u helpt de broeders (hulp, *yuf*); u zweert aan de hemelen (eed, *yul*).

2) Meervoud (*Plunum*).

[§ 162.] **Eerste persoon van het meervoud: wij.**
(*Pösod balid plunuma: obs.*)

In den eersten persoon meervoud (**wij**) hebben alle werkwoorden den uitgang *ob* met de meervouds-*s* er achter, dus *obs*, b.v.:

sukóbs, wij volgen; *sükóbs*, wij zoeken;
sumóbs, wij nemen; *svimóbs*, wij zwemmen;
tanóbs, wij binden.

Vertaal:

wij dekken (dek, *teg*); wij zijn bang (het bang-zijn, *temip*); wij rekken (rekking, *ten*); wij brengen in verzoeking (verzoeking, *tenüd*); wij stormen (storm, *tep*).

[§ 163.] Tweede persoon meervoud: **gij** [gijlieden]

(Pösod telid plunuma: ols.)

In den tweeden persoon meervoud (**gij** [gijlieden]) hebben alle werkwoorden den uitgang *ol* met de meervouds-*s* er achter, dus *ols*, b.v.:

tidóls (gij [gijlieden] leert, d. i. onderricht).*tifóls* (gij [gijlieden] steelt).*tikóls* (gij [gijlieden] denkt).*tipóls* (gij [gijlieden] spitst).*tovóls* (gij [gijlieden] tilt).

Vertaal:

gij [gijlieden] kwelt de dieren (kwellings, *tom*); gij klinkt, o fluiten! (klank, toon, *ton*); gij [gijlieden] draait (draaiing, *tul*); gij [gijlieden] vindt (vondst, *tuv*) de broeders; gij [gijlieden] wapent de mannen (wapen, *vaf*).

[§ 164.] Derde persoon meervoud (mannelijk): **zij**.

(Pösod kilid plunum.ɿ [manik]: oms.)

In den derden persoon mannelijk van het meervoud (**zij**) hebben alle werkwoorden den uitgang *om* met de meervouds-*s* er achter, dus *oms*, b.v.:

vagóms, zij ledigen; *välóms*, zij kiezen;*valadóms*, zij wachten; *stenüdüms*, zij sterken;*vamóms*, zij warmen.

Vertaal (NB. „zij” is hier mannelijk meervoud):

zij besproeien (water, *vat*); zij zweven (zweving, *veb*); zij worden bakkers (het worden, *ved*); zij wagen (waagstuk, *venüd*); zij vergiftigen dieren (vergif, *venód*).

[§ 165.] Derde persoon meervoud (vrouwelijk): **zij**

(Pösod kilid plunuma [jilik]: ofs.)

In den derden persoon vrouwelijk van het meervoud (**zij**) is bij alle werkwoorden de uitgang *of* met de meervouds-*s* er achter, dus *ofs*, b.v.:

nägófs, zij naaien; *solófs*, zij zonnen;*sagófs*, zij zeggen; *klilófs*, zij verhelderen;*kälófs*, zij passen op, zij verplegen.

Vertaal (NB. „zij” is hier vrouwelijk meervoud):
 zij wenschen (wensch, *vip*); zij bezoeken vriendinnen (bezoek, *visit*); zij offeren den tijd aan God (offer, *vitim*); zij roepen aan de kinderen (roep, *vok*); zij bewerken voor de mannen kleederen (werk, *vobad*).

[§ 166.] **Derde persoon meervoud (wederkeerig):**
zij .... zich.

(*Pösod kilid plunuma [getefamik]*: oks.)

De wederkeerige persoon in het meervoud neemt achter de uitgangen van het enkelvoud, dus achter *ob*; *ol*; *om*, *of*, *os*, *on* (en achter den wellevendheidsvorm *ons*), nog den uitgang *ok* met de meervouds-*s*, dus *oks*.

Die laatste *s* kenmerkt op zich zelf reeds voldoende het meervoud, en *obsóks*, b.v., zou niet zoo welluidend klinken als *obóks*. Om die reden wordt de meervouds-kenletter *s* liefst ééns (en zulks bij de voorafgaande lettergrepen *ob*, *ol*, *om*, *of*, *os*, *on*) weggelaten. — Wordt *oks* echter van een lang werkwoord afgescheiden geschreven (dus afzonderlijk en op zich zelve staande), dan krijgt ook het werkwoord de meervouds-*s*, zoowel als *oks* die heeft, b.v.:

yumobóks, wij schikken ons.

pölopsók, gij [gijlieden] vergist u.

gälomoks, zij [die mannen] verheugen zich.

zilonsoks, u maken zich driftig (in den wellevendheidsvorm tegen twee of meer personen).

Maar daarentegen *nevelatóms okis*: zij [die mannen] beliegen elkander. met den datief: *oké*, *okés*:

zunofs okés: zij [die vrouwen] maken elkander boos.

Alleen in den accusatief staat .. *ok*, .. *oks*.

Vertaal:

zij vereenigt zich; wij trekken ons (dat is: voor ons) lijnen (trek, haal, *zug*); zij [die mannen] bakken zich (voor zich) honderd brooden (baksel, *bak*); gij (gijlieden, mannen) verdubbelt u; gij (vrouwen) maakt u zalig (zaligheid, *béat*).

[§ 167] 1) Zij, die den uitgang *oks* minder aangenaam voor hun gehoor mochten vinden, hebben volkomene vrijheid om (in plaats daarvan) *sok* te bezigen, dus:

obsok, *olsok*, *omsok*, *ofsok*,

zooals we reeds in de voorbeelden der vorige § (in plaats van *pölolóks*) gebezigd hebben *pölopsók*.

2) *oks* verbonden met het werkwoord (er aan vast), en *oks* (in den datief) van het werkwoord afgescheiden, geven aan den volzin eene verschillende beteekenis, namelijk:

löfomoks (of *löfomsok*) beteekent: zij hebben zich zelve lief,
dat is: ieder hunner slechts zijn eigen ik;

en daarentegen beduidt:

löfoms okis, zij hebben elkander lief, dat is: ieder hunner al de anderen.

In de Duitsche taal wordt dit verschil tusschen

reflexivum en *reciprocum*

niet streng in het oog gehouden, b.v.

„sie lieben sich” zal in de beteekenis van
zij beminnen elkander

minstgenomen even dikwijls gebezigd worden als in den zin van
zij beminnen (slechts) zich zelve.

In geene enkele levende of doode taal echter is het verschil tusschen beide beteekenissen zoo fijn en eenvoudig uit te drukken als in Volapük.

B. Tempora.

WERKWOORDS-TIJDEN (TIMAFOMS).

[§ 168.] **Aoristus activi.** (*Paitüp foma dunöna.*)

1) Het kenteeken van den aoristus activi is bij alle werkwoorden het partikel *ai*, vóór aan het werkwoord vastgehecht, b.v.:

aiblufom, hij probeert altijd, doorgaans, gewoonlijk;

ainosoms, zij vernietigen aanhoudend;

ainonol, gij ontkent volstandig;

ainumof, zij telt onafgebroken voort;

ainunob, ik bericht onophoudelijk.

2) Dit partikel *ai* (van het Grieksche $\alpha\epsilon\iota$) wordt niet als tweeklank gelezen, maar elke letter afzonderlijk, dus *a—i*, want onze wereldtaal kent geene tweeklanken (ter wille van de Romaansche volken).

NB. De aoristus der wereldtaal is de onbegrensde werkwoordsvorm, de vorm van algemeene volzinnen, waarheden, uitdrukkingen, die voor eenen onbepaalden tijd voortdurend gelden, dus de voortduringsvorm van

het werkwoord. — Die voortduring kan in alle werkwoords-
tijden voorkomen, zoodat er aoristen zijn van den tegenwoor-
digen, van den verledenen en van den toekomenden tijd, b.v.:

mödikos aïenos ta valadi menas;

veel g e s c h i e d t tegen de verwachting der menschen
(tegen menschelijke verwachting).

nifatims nog valiks eiblinoms kalodi:

nog alle winters h e b b e n koude gebracht.

aliki kligi menafsen nobik oilabom al beplonön:

elken oorlog zal de edele menschenvriend te beklagen h e b b e n.

V e r t a a l:

gij speelt altijd op de harp (de harp, *'ap*);

zij veegt gewoonlijk (de bezem, *svip*);

wij rijmen bestendig (het rijm, *rim*);

hij zandt aanhoudend voort (het zand, *sab*);

men grondt voortdurend (de grondslag, *stab*).

NB. De a n d e r e aoristen zijn:

äiblufom (onvolmaakt verleden tijd);

eiblufom (volmaakt verleden tijd);

iiblufom (meer dan volmaakt verleden tijd);

oiblufom (eerste toekomende tijd);

uiblufom (tweede toekomende tijd).

[§ 169.] Imperfectum activi.

(*Pätüp foma dunöna.*)

Het kenteeken van den o n v o l m a a k t v e r l e d e n t i j d
is bij alle bedrijvende werkwoorden de v ó ó r aan het werk-
woord vastgehechte letter *ä*, b.v.:

äbedóms, zij brachten te bed; *äbegób*, ik verzocht;

äbeginóls, gij begint; *äbumóf*, zij bouwde; *äblamón*, men laakte.

V e r t a a l:

gij maaktet zwart (zwartheid, *bläg*);

u kortte de jaren (kortheid, *blef*; jaar, *yel*);

gij braakt vruchten (breuk, *blek*; vrucht, *fluk*);

zij bleef een kind (het blijven, *blib*);

hij bloedde (bloed, *blud*).

[§ 170.] **Perfectum activi.***(Petüp foma dunöna.)*

Het kenteeken van den volmaakt verleden tijd is bij alle bedrijvende werkwoorden de vóór er aan vastgehechte letter *e*, b.v.:

eblinób, ik heb gebracht; *eböladól*, gij hebt beladen;
ebunóm, hij is gesprongen; *ebundanóf*, zij is overgevloeid; *ecenós* (lees ee-dzjeen-ooz'), het heeft verwisseld, het is veranderd.

V e r t a a l:

men heeft teleurgesteld (teleurstelling, *cit* [dzjiet]),
 hij heeft zich gevonnisd (vonnis, *cöd* [dzjeud]);
 wij hebben geschertst (scherts, *cog* [dzjoog]);
 u heeft gerekend (rekening, *kal*).

NB. Hoe moeilijk zijn niet de verleden tijden der levende talen, die nu eens met „hebben”, dan weer met „zijn” gevormd worden!

Hoe eenvoudig en gelijkvormig daarentegen in Volapük!

[§ 171.] **Plusquamperfectum activi.***(Pitüp foma dunöna.)*

De meer dan volmaakt verleden tijd heeft tot kenmerk eene vóór aan het werkwoord vastgehechte *i*, b.v.:

ikanitófs, zij (die vrouwen) hadden liederen gezongen;
ikapäloms, zij (die mannen) hadden begrepen;
iketól, gij hadt geketend;
ikidós, het had gekust;
ikikón, men had gesloten.

V e r t a a l:

hij had verdrievoudigd; zij had geloof gehecht aan de broeders (geloof, *klöd*); wij hadden gelaafd de vrienden (lafenis, *kliét*), u had helder verlicht de huizen (helder licht, *klil*); gij hadt u gekleed (kleeding, *klot*).

[§ 172.] **Eenvoudig Futurum activi.***(Potüp foma dunöna.)*

De eerste toekomstende tijd van alle bedrijvende

werkwoorden heeft tot kenletter eene *o*, vastgehecht vóór aan het werkwoord, b.v.:

okodóm, hij zal veroorzaken;
okodötób, ik zal mij gedragen;
oködiütóbs, wij zullen pachten;
okudóns, u zal zorgen;
okukóf, zij zal koken.

V e r t a a l:

Gij zult banen (de baan, *kul*); hij zal ophoopen (ophooping, *kum*); men zal scheppen (*kupön*); het zal donker worden (donkerheid, *dag*); gij zult vergunnen (vergunning, *dal*).

[§ 173] **F u t u r u m e x a c t u m a c t i v i.**

(*Putüp dunafoma.*)

De tweede toekomende tijd van alle bedrijvende werkwoorden heeft tot kenletter eene vóór aan het werkwoord vastgehechte *u*, b.v.:

ukonfidób, ik zal vertrouwd hebben;
ukonletóms, zij zullen verzameld hebben;
ukofükón, men zal klaargemaakt hebben;
ukömóns, u zal gekomen zijn.
ukomipóm, hij zal gestreden hebben.

V e r t a a l:

gij zult vergezeld hebben (gezelschap, *sog*);
 zij zal verteld hebben (vertelling, *kon*);
 men zal gemunt hebben (munt, *kön*);
 zij (die vrouwen) zullen aangeraden hebben (raad, *konsäl*);
 gij zult voortgezet hebben (voortzetting, *fov*).

II. Passivum der werkwoorden.

(*Sufafom velibas.*)

[§ 174] **P r a e s e n s p a s s i v i [word].**

(*Patup sufafoma [pa]*).

De kenletter van den lijdenden vorm der werkwoorden is altijd eene *p*. Het kenteeken van den tegenwoordigen tijd is het partikel *pa*, vastgehecht vóór aan het werkwoord, b.v.:

pamutón, men wordt gedwongen,
pakösömós, het wordt gewend;
pakösumóms, zij worden vertrokken;
pafunóm, hij wordt gedood;
pademanól, gij wordt verlangd.

Vertaal:

hij wordt ontslagen; het wordt beraamd (plan, *disín*); gij wordt verstrooid (verstrooiing, *disip*); het wordt beoogd (oogmerk, *diseín*); zij worden gescheiden (scheiding, *dit*).

[§ 175.] **Aoristus passivi.**

(*Paitüp sufafoma* [pai].)

1) Het kenmerk van den aoristus der lijdende werkwoorden is (voor den tegenwoordigen tijd) de vóór aan het werkwoord vastgehechte lettergreep *pai* (lees pa-i, elke vocaal afzonderlijk), b.v.:

paisagós, er wordt gewoonlijk gezegd;
paijutós, er wordt altijd geschoten;
paicütón, men wordt doorgaans bedrogen;
paimilagóm, hij wordt voortdurend bewonderd;
paimufóf, zij wordt voortdurend in beweging gehouden (b.v. de aarde).

Vertaal:

het wordt gestadig bewaarheid (waarheid, *velat*);
 men wordt steeds gedrongen (drang, *dlan*);
 hij wordt altijd herinnerd (herinnering, *meb*);
 zij wordt bestendig verklaard (verklaring, *plän*);
 gij wordt voortdurend aangemoedigd (aanmoedigen, *lanimön*).

2) De overige aoristische kenmerken zijn:

<i>päi</i>	voor den onvolmaakt verleden tijd;
<i>pei</i>	" " volmaakt verleden tijd;
<i>pii</i>	" " meer dan volm. verl. tijd;
<i>poi</i>	" " eersten toekomenden tijd;
<i>pui</i>	" " tweeden toekomenden tijd;
<i>pai ... öd</i>	" de gebiedende wijs;
<i>pai ... ön</i>	" " onbepaalde wijs;
<i>pai ... öl, pei ... öl, poi ... öi, pui ... öl</i>	voor de deelwoorden;
<i>pöi—öl</i>	voor het gerundivum.

[§ 176.] **Imperfectum passivi** [werd].

(*Pätüp sufafoma* [pä].)

Het kenmerk van den Onvolmaakt verleden tijd is bij alle werkwoorden in den lijdenden vorm het vóór partikel *pä*, b.v.

pädivóm, hij werd gewaardeerd;
pädlenós, er werd geweend;
pädledóns, u werd gevreesd;
pädlefóls, gij werdt getroffen;
päklotófs, zij (die vrouwen) werden gekleed.

V e r t a a l:

er werd getwijfeld (twijfel, *dot*);
 wij werden geleid (leiding, *duk*);
 zij werden verwijderd (verwijdering, *fag*);
 hij werd gefabriceerd (fabriek, *fablüd*);
 u werd geroemd (roem, *fam*).

[§ 177.] **P e r f e c t u m p a s s i v i** [ben geworden].

(*Petiip sufafoma* [pe].)

De volmaakt verleden tijd der lijdende werkwoorden heeft het vóórpartikel *pe* tot kenteeken, b.v.:

pefálós, het is geveld geworden;
pefelóm, hij is omgeploegd geworden;
pefeitón, men is bestreden geworden;
pefimól, gij zijt bevestigd geworden.

V e r t a a l:

er is gegeten geworden (het eten, *fid*); het is op interest gezet geworden (interest, *fién*); er is gevuurd geworden (vuur, *fil*); er is gefilosopheerd geworden (philosophie, *filosóp*); zij zijn verfijnd geworden (fijnheid, *feín*).

N.B. Het „geworden”, bij dezen en den volgenden tijd opgegeven, wordt in het Hollandsch doorgaans weggelaten. De uitdrukking „hij is gewaardeerd” kan daardoor in het Hollandsch tweeërlei beteekenen:

- 1) op dit oogenblik en voortdurend wordt hij gewaardeerd;
- of 2) vroeger heeft men hem gewaardeerd (doch of men dat thans nog doet laten wij in het midden).

Deze dubbelzinnigheid kan in Volapük nooit ontstaan:

hij is gewaardeerd	beteekent: <i>binom pedivöl</i> ;
hij is „ geworden	„ : <i>pedivom</i> .

[§ 178.] **P l u s q u a m p e r f e c t u m p a s s i v i**
 [was geworden].

(*Pitiip sufafoma* [pi].)

Het vóórpartikel *pi* is het kenteeken van den meer dan

volmaakt verleden tijd van alle werkwoorden in den lijdenden vorm, b.v.:

pifitós, er was gevischt geworden;
piflagóms, zij waren gevorderd geworden;
piflapóns, u was geslagen geworden;
piflenól, gij waart bevriend geworden.

V e r t a a l:

er was gevlogen geworden (het vliegen, *flit*); hij was bevrucht geworden (vrucht, *fluk*); er was gefloten geworden (fluit, *flut*); zij waren vergeven geworden (dat wil zeggen: „zij hadden vergiffenis ontvangen”; vergiffenis, *fögiv*); het was gevormd geworden (vorm, *fom*).

[§ 179.] **Eenvoudig Futurum passivi**
 [zal worden].

(Potüþ *sufafoma* [po].)

De eerste toekomstende tijd in den lijdenden vorm heeft tot kenteeken het voorpartikel *po*, b.v.:

pofönóm, hij zal gestookt worden;
pofopós, er zal voor gek gespeeld worden;
pofugóf, zij zal gevloeden worden;
pofunón, men zal gedood worden;
pofutelós, er zal gevoeteerd worden.

V e r t a a l:

er zal gewaakt worden (het waken, *gal*); men zal ontvangen worden (ontvangst, *get*); er zal ijs gebroken worden (ijs, *glad*); er zal hartzeer aangedaan worden (hartzeer, *glif*); zij zullen bedroefd worden (droefenis, *glum*).

[§ 180.] **Futurum exactum passivi**
 [zal ... geworden zijn].

(Putüþ *sufafoma* [pu].)

De tweede toekomstende tijd der werkwoorden in den lijdenden vorm heeft tot kenteeken het vóórpartikel *pu*, b.v.:

pugönóf, zij zal begunstigd geworden zijn; *)
pugonós, er zal geloopt geworden zijn;

*) Vijf woorden uitgedrukt door één — welke een korthed en besparing van woorden, b.v. in telegrammen!

pugolós, er zal gegaan geworden zijn;
pugöledós, er zal ontbeten geworden zijn;
pugubós, er zal geroeid geworden zijn.

Vertaal:

zij zal belommerd geworden zijn (lommer, schaduw, *jad* [sjaad]);
 zij zullen geschapen geworden zijn (schepping, *jaf*); hij zal gescherpt geworden zijn (scherpte, *jap*); men zal geworpen geworden zijn (worp, *jed*); gij zult verschrikt geworden zijn (schrik, *jek*).

[§ 181.] Ook van onzijdige (dat is niet-overgankelijke, intransitieve) werkwoorden kan (gelijk in het Engelsch) in Volapük een persoonlijk passief gevormd worden, mits daardoor geene onduidelijkheid of dubbelzinnigheid kunne ontstaan, b.v.:

er wordt mij gehoorzaamd, *palobedob*.

Doch beter zegt men:

men gehoorzaamt mij, *lobedón obé*.

[§ 182.] In het Hollandsch staat somwijlen een bedrijvend werkwoord, waar in Volapük een werkwoord in den lijdenden vorm moet staan, b.v.: men heeft hem zien ophangen

(in plaats van: opgehangen worden):

elagon omí palägön;

laat hem roepen (d. i. geroepen worden):

mekonsöd (kudonsöd), das pavokóm(-la)!

[§ 183.] Adjectieven en bijwoorden van den lijdenden vorm.

(*Ladyeks sufafoma*,)

Zoodanige zijn, b.v.:

getroost, *patlodik* (in plaats van *patlodöl*), *patlodo*;

geoorloofd, *pedalik*, *pedalo* (met vergunning).

Daarentegen als tusschenwerpsel:

getroost!, *patlodö!*, *tlodö!*

[§ 184.] **Vóórpantikels der werkwoorden.***(Bisilabs veliba.)*1) **Bedrijvende vorm** (*Dunafom*).Aoristus *ai*; Imperfect. *ä*; Perfect. *e*; Plusquamperfect. *i*; 1^e Futurum *o*; 2^e Futurum *u*.2) **Lijdende vorm** (*Sufafom*).Aoristus *pai*; Tegenwoordige tijd *pa*;
1^e Verledenheid *pä*; 2^e Verledenheid *pe*; 3^e Verledenheid *pi*;
1^e Toekomst *po*; 2^e Toekomst *pu*;
Gerundivum *pö*.**DE AANVOEGENDE WIJS.***(Mögabid.)*[§ 185.] Het kenmerk van de Aanvoegende wijs is overal de lettergreep *la*, die met behulp van een koppelteeken achter aan het werkwoord vastgehecht wordt, en altijd zonder klemtoon is, b.v.:*jelób-la*, ik mocht beschermen;
jemóm-la, hij mocht zich schamen;
jenós-la, het mocht geschieden;
ejinós-la, het mocht geschenen hebben;
ijokóbs-la, dat wij gestooten hadden.

V e r t a a l :

gij mocht verwijzen (verwijzing, *jon* [lees: sjoon]); zij mocht sluiten (slot, *jöt*); gij mocht schieten (het schot, *jut*); het mocht gelukken (geluk, *läb*); u mocht gehalveerd hebben (de helft, *laf*).**DE VRAGENDE VORM.***(Sükabid.)*Wanneer er geen vragend voornaamwoord of vragend bijwoord staat, wordt de vragende vorm altijd gegeven met het (Russische) v r a a g p a r t i k e l *li*, welke lettergreep insgelijks met behulp van het koppelteeken vastgehecht wordt aan het werkwoord (of aan een ander geschikt woord), b.v.:

ladóf-li, drukt zij aan haar hart?, liefkoost (troetelt) zij?;
labotón-li, herbergt (huisvest) men?; *läbadóm-li*, zegent hij?;
li-elagoms, hebben zij gehangen?; *ilodós-li*, had het geladen?

[§ 187.] **Vragende vorm met Aanvoegende wijs.**

(*Säkabid ko mögabid.*)

Treffen *-li* en *-la* samen (zooals in den vragenden vorm der Aanvoegende wijs, dan staat *-li* vóór *-la* (aldus: *-li-la*?) of die twee partikels worden aan twee verschillende woorden vastgehecht, wel te verstaan aan elk dier twee woorden slechts één der twee partikels (*lali* kon anders ook, als vierde naamval van *lal*, „de laan” beteekenen, b.v.:

no elanóns-li-la } mocht u niet bezield hebben?
 of: *nó-li elanóns-la* }

Vertaal:

bemoedig ik? (moed, *lanim*); roofden zij? (roof, *lapin*); zullen wij opnemen? (opneming, *lasum*); haddet gij geantwoord? (antwoord, *gepük*); zouden zij geblanket worden? (blanketsel, *led*).

Het vraagpartikel -li?

[§ 188.] 1) Het vraagpartikel *-li* moet niet altijd juist aan het werkwoord vastgehecht worden, maar men kan het ook vastknopen aan andere geschikte woorden, inzonderheid om aan die woorden klemtoon te geven, en om de opeenhooping van drie consonanten bij het werkwoord in het meervoud te vermijden, b.v. in *labóns-li* (waarin *ns* op elkander volgen).

2) Zelfs kan *li* geheel alleen en op zich zelf in den volzin staan, wanneer men de vraag zeer bijzonder wil doen uitkomen. — Dus ook bij de vraag heersche groote vrijheid!

3) Evenzoo plaatse men het partikel *-li* liever niet vlak achter de *l* van den tweeden persoon enkelvoud, omdat die *l-l* allicht niet behoorlijk te onderscheiden zouden zijn. In plaats dus van *mekól-li*? (maakt gij?) zette men liever *li-mekól*? of *li mekól*?

[§ 189.] 1) Door vraagwoorden zooals *kim*, *kiplad*, *kibid*, *ibö*, enz., wordt het vragende *-li* overbodig gemaakt. In die gevallen kan men het dus weglaten.

2) Zet men het echter in die gevallen toch, dan zal het de beteekenis van de vraag zeer verscherpen, en aanduiden, dat men op hetgeen men vraagt een snel en zeer beslist antwoord verwacht!

---

als, indien, wanneer.

(if.)

[§ 190.] 1) De voorwaardelijke volzinnen in het Hollandsch gelijken veelal zeer op de vragende volzinnen, wanneer namelijk het voegwoord „als” („indien”, „wanneer”) weggelaten wordt. Dit voegwoord, dat in onze wereldtaal *if* beteekent, mag in Volapük nooit weggelaten worden, b.v.:

komt November, dan krijgen wij sneeuw
(als November komt, krijgen wij sneeuw)
if ukömom novul, ogetobs nifi.

2) Het Hollandsche stopwoordje „dan” wordt in Volapük niet overgezet, evenals het ook in het Hollandsch achterwege moet blijven, zoodra de zin met „als” aanvangt: in dit opzicht heeft de woordvoeging in Volapük volmaakte overeenkomst met die in het Hollandsch, b.v.:

komt gij, dan schenk ik u mijn boek;
doch:

als gij komt, schenk ik u mijn boek:
if kömol, legivob ole buki oba.

[§ 191.] In het Fransch begint de voorwaardelijke volzin met *si*, doch volgt er een tweede volzins-lid, dat eene nieuwe voorwaarde inhoudt, dan wordt niet het *si* herhaald, maar in plaats daarvan *que* gebezigd (en bij elk nieuw volzins-lid met eene nieuwe voorwaarde, wordt dit *que* herhaald), b.v.:

si vous nous dites la vérité, et **que** vous blâmez nos fautes, vous serez notre ami véritable.

als gij ons zegt de waarheid, en (**als**) gij laakt onze gebreken, gij zult zijn onze vriend ware.

In Volapük daarentegen moet hetzelfde voegwoord, waarmede het eerste volzins-lid aanvangt, herhaald worden bij

de tweede (en bij elke verdere) voorwaarde (of wel, evenals in het Hollandsch, kan de herhaling van het voegwoord geheel achterwege blijven), zoodat die volzin in onze wereldtaal zal luiden:

if *sagons obes velati*, ed (**if**) *blamons pökis (döfis) obas*,
obinons flen velatik obsa.

NB. Men lette wel op, dat in dezen Volapük-volzin de wellevendheidsvorm gebruikt wordt, zijnde de vorm, waarvan men zich, tegen één persoon sprekende, doorgaans bedient (gelijk in het Fransch niet *tu*, maar *vous*; in het Duitsch niet *Du*, maar *Sie*; in het Engelsch niet *thou*, maar *you*).

[§ 192.] **De vormen van het werkwoord met ö.**

(*Foms veliba ko ö.*)

[Verbum infinitum.]

- 1) **Gebiedende wijs** (imperatief) *öd*, b.v.:
sanolöd, genees!
  - 2) **Wenschende wijs** (optatief) *ös*, b.v.:
sanomös, hij moge genezen!
(niet: hij mocht genezen!)
  - 3) **Onbepaalde wijs** (infinitief) *ön*, b.v.:
sanön, genezen.
  - 4) **Supinum** (de onbepaalde wijs met „te” of „om te”)
al ... ön, b.v.:
al sanön, (moeielijk) te genezen, (ik kom) om te genezen.
  - 5) **Deelwoorden** (adjectiefsvorm) *öl*, b.v.:
tegenwoordig deelw.: *sanöl*, genezende;
verleden deelw.: *pesanöl*, genezen.
  - 6) **a. Gerundivum** (de „moet”-vorm) *pö ... öl*, b.v.:
pösanöl, een, die genezen worden moet, die genezen behoort te worden (niet *posanöl*, een, die genezen worden zal).
  - b. Gerundium** (de „moet”-vorm onzijdig) *pö ... ölos*, b.v.:
binos pösanölos (*pösanöl*), het is er een, dat genezen worden moet.
-

DE GEBIEDENDE WIJS.

(*Büdabid.*)

[§ 193.] De Gebiedende wijs (imperatief) wordt altijd uitgedrukt door het partikel *öd*, dat achter aan den persoons-uitgang (*ob; ol; om, of, os*) wordt vastgehecht, en zulks bij alle personen en in alle tijden en vormen, b.v.:

legivolöd, schenk!

legälobsöd, laat ons in verrukking brengen!, wij moeten in verrukking brengen!

lemolsöd, koopt!

elenadomöd, hij moet geleerd hebben!

pulestümoföd, zij moet zullen hoog geschat geworden zijn!

(b.v.: morgen om dezen tijd.)

Vertaal:

leg uit (wellevendheidsvorm!) (uitlegging *seplán*); ik moet bevrijd worden (vrijheid, *lib*); reikhalst niet (reikhalzend verlangen, *levip*); gij moet gehoord hebben (hebt gehoord; hooren, *lilön*); laat ons van leden voorzien zullen! (*lid*, *lim*).

[§ 194.] De Jussief.

(*Lebüdabid.*)

De jussief (dat is de versterkte gebiedende wijs) wordt gevormd door achter den persoons-uitgang (*ob, ol, enz.*) nog den uitgang *öz* vast te hechten, en zulks insgelijks bij alle personen en in alle tijden, b.v.:

gololöz!: gij moet heengaan! pak u weg!

epenolsöz ya!: gij moet reeds geschreven hebben!

odunonöz!: men moet doen zullen! (morgen).

[§ 195.] Volapük beschikt ook over de volgende geheel bijzondere **imperatieven** (*büdabids*):

1) substantievelijke: bij voorbeeld!: *samöd!*

liefde heersch!: *löföd!*

vrede!: *püdöd!*

2) infinitievelijke, b.v.: zwijgen!: *seilönöd!*

laten maken!: *letönöd mekön!*

braaf zijn, kinderen!:

binönöd bafölik, o cils!

3) *participiale*, b.v.:

Voortgegaan! (tegen één persoon):

mogolölö!, *emogolölö!*

Voorwaarts gegaan! (tegen meer dan één persoon):

*egolölsöd bived!*opgeschreven!: *pasupenölö!*acht gegeven!, opgepast!: *senitölsöd!*4) *adverbiale en interjectionale*:*spido!*, met spoed!*spidö!*, gauw!*flitö!*, fluks!*sagö!*, zeg op!, spreek![§ 196.] **Begroeting** (*Glidam*).

De moeilijker imperatief der begroeting „wees gegroet!” kan in Volapük eenvoudig gegeven worden

met: *glidob oli*: ik groet u!

of woordelijk met: *peglidolöd!* }
paglidolöd! } gij moet gegroet zijn!

of nog woordelijker: *binolöd paglidöl* (*fa ob*)!

Men ziet, in Volapük is alles gemakkelijk te geven. De eenige moeilijkheid, die men hier heeft, bestaat doorgaans in het doen van eene keus uit de verschillende manieren, waarop men zich uitdrukken kan.

[§ 197.] **Moet**.

Wanneer „moet” zooveel beteekent als „men zegt dat”, moet het in Volapük uitgedrukt worden met „*sagón, das*”, maar niet met den imperatief of het werkwoord *sötön* (ten plicht hebben), b.v.:

uw vriend moet gekomen zijn,

sagon, das flen olik ekömóm-la.(Daarvoor echter ook: *pasagos*, of: *sagosok*.)[§ 198.] **De Optatief**.(Wenschende wijs: *Vipabid*.)

Het kenteeken van de wenschende wijs (*moge!* — niet; *mocht!*) is het achteraan gehechte partikel *ös* (gelijk aan den imperatief), b.v.:

lifomös!, hij moge leven!
saunofös!, zij moge gezond worden!
lenadobsös ga!, dat wij toch mogen leeren!
räponös!, dat men vijle!, moge men vijlen!
esavolös!, dat gij gered moget hebben!

V e r t a a l:

het moge zwijgen! (het zwijgen: *seil*)
 gij moget in veiligheid brengen! (veiligheid: *sef*)
 dat zij niet oneenig maken! (oneenigmaking: *sätel*)
 hij wenscht, dat ik uitkiezen moge! (keus: *seväl*)
 o, dat u niet altijd spelen moget! (spel: *pled*).

[§ 199.] **De Infinitief.**

(Onbepaalde wijs: *Subsatabid.*)

De Onbepaalde wijs is zonder uitzondering steeds dadelijk te herkennen aan het partikel *ön*, dat achter aan het stamwoord vastgehecht wordt.

NB. Het partikel *ön* kan echter ook vastgehecht worden aan de pronominale uitgangen van het werkwoord, wanneer de duidelijkheid zulks vordert of de meerdere juistheid van uitdrukking het toelaat, b.v.: *kudofön*, zorgen (van eene vrouw gezegd: haar zorgen).

V o o r b e e l d e n :

linkipön, onthalen (*linkip*, gastheer); *paliögön*, verrijkt worden (*liég*, rijkdom); *edalön*, vergund hebben; *elitön*, lichten zullen (*lit*, licht); *ulivön*, vrijgemaakt zullen hebben (*liv*, vrijmaking).

O p g a v e :

Maak infinitieven van de volgende stam-substantieven:
 woning (*löd*): wonen; wet (*lon*): zullen vaststellen; eigendom (*lön*): toebehooren; lengte (*lonéd*): verlengd geworden zijn; druif (*luf*): geoogst zullen hebben.

[§ 200.] Onder de verschillende talen der Indianen in Amerika zijn er, waaraan de infinitief geheel en al ontbreekt. Welke eene bedroevende armoede en gebrekkigheid in alle levende talen!

Het Supinum (*Diseinabid.*)

[§ 201.] 1) *al* met de onbepaalde wijs van het werkwoord beteekent „om te”, b.v.:

al mekön, om te maken.

al versterkt de eenvoudige onbepaalde wijs, die met en zonder „te” vertaald kan worden, b.v.:

lifön, leven, (of:) te leven;

al lifön, om te leven.

2) *al* met de onbepaalde wijs wordt ook wel vertaald met „dan dat”, b.v.:

binom tu nobik al tifön (al *binön*, *redön tifel*),

hij is te edel dan dat hij stelen zoude,

of in eenvoudiger Hollandsch:

hij is te edel om te stelen.

Het Deelwoord (*Ladyekabid*).

[§ 202.] Het kenteeken van alle deelwoorden zonder eenige uitzondering is (bedrijvend en lijdend) altijd *öl*, welk partikel insgelijks, zonder koppelteeken, aan het stamwoord vastgehecht wordt.

(Het kan echter ook aan de pronominale uitgangen van het werkwoord vastgehecht worden, wanneer zulks ter meerdere duidelijkheid of juistheid van uitdrukking noodig schijnt.)

V o o r b e e l d e n :

lügöl, treurende; *lumöl*, nattende; *elutöl*, gelucht hebbende; *omaföls*, zullende meten; *pematoföls* (*pematölofs*), getrouwde vrouwen (dat is: gehuwd geworden zijnde vrouwelijke personen).

V e r t a a l :

den meester spelende (meester, *masél*); zullende bemiddelen (dat is: tot stand brengen) (middel, *med*); gemedicineerd hebbende (medicijn, *medin*); eene vrouw, die gemaakt hebben zal (zonder *ji-*; maken, *mekön*); mannen, die gebeterd geworden waren (betering, *menod*; dit is het deelwoord lijdende vorm van den meer dan volmaakt verleden tijd).

Op gelijke wijze laten zich deelwoorden vormen van den onvolmaakt verleden tijd (*imperfectum*) en van den tweeden toekomstenden tijd (*futurum exactum*), in den bedrijvenden en in den lijdenden vorm, dat wil zeggen: in alle personen, tijden en vormen [Welk een rijkdom *volapüka*!].

[§ 203.] Met *-li* en *-la* laten de deelwoorden zich ook in den vragenden vorm en in de aanvoegende wijs geven, b.v.:

etidoföls-li? wellicht vrouwen, die geleerd hebben (dat is: die onderricht gegeven hebben).

olemoföls-la, dames, die wellicht koopen zullen.
elogoföls-li-la? vrouwen, die wellicht gezien mochten hebben?
 (Welk eene bondigheid, juistheid en sierlijkheid van uitdrukking
 in onze wereldtaal!)

[§ 204.] **Participia praeteriti**

van de onovergankelijke werkwoorden.

(*Ladyekabids fegolüpa velibas nelovegolik.*)

1) Deze deelwoorden hebben gemeenlijk den bedrijvenden, niet den lijdenden vorm. Daarom heet

„gegaan” niet *pegolöl*, maar *egolöl*;

„gestorven” niet *pedeilöl*, maar *edeilöl*;

„gekomen” niet *pekömöl*, maar *ekömöl*.

2) Wel kan ook de lijdende vorm (*pegolöl, pedeilöl, pekömöl*) gebruikt worden, maar alsdan is de beteekenis: een, aan wien bewerkt is geworden, dat hij ging, stierf, kwam. (Hierin maken de aanvangers in Volapük zeer dikwijls abuis.)

3) Andere deelwoorden zijn:

ägolöl: een, die ging;

aïgolöl: een, die aanhoudend gaat;

ideilöl: een, die gestorven was;

ukömöl: een, die gekomen zal zijn;

oïgolölos: iets, dat altijd gaan zal;

of-uikömöl: eene, die voordurend gekomen zal zijn.

Op gelijke wijze gaan de lijdende deelwoorden van alle tijden en personen.

Bijzondere deelwoords-regelen.

(*Patiks noms ladyekabidik.*)

[§ 205.] Het deelwoord mag in Volapük niet (zooals vaak in het Engelsch en Fransch geschiedt) in de plaats treden van de Onbepaalde wijs, maar de onbepaalde wijs moet vastgehouden worden, b.v.:

niet als in het Engelsch *without knowing it*,

maar in Volapük:

nen nolön osi,

zonder het te weten;

niet als in het Fransch *en écoutant*,
maar in Volapük:

in lilön,
in het hooren.

[§ 206.] **Deelwoord met „zijn”.**

(*Ladyekabid ko „binön”.*)

De Engelschen zetten menigmaal, in plaats van het verbum finitum, het hulpwerkwoord „zijn” met het deelwoord, vooral wanneer zij willen zeggen: „ik ben bezig” of „ik sta op het punt”, b.v.:

in plaats van „ik schrijf”
zeggen zij dan „ik ben schrijvende”.
Engelsch: *I am writing.*
Volapük: *binob penöl (penöl binob).*

Deze manier kan en mag ook gevoeglijk in onze wereldtaal gevolgd worden. In het geheel, steeds wanneer de duidelijkheid, korthed en eenvoudigheid der taal zulks gedoogen, kan en mag het **deelwoord** even druk in Volapük gebruikt worden als in het Engelsch en Fransch, ja, als in het Latijn en Grieksch. Want onze wereldtaal bezit veel meer deelwoorden, dan eenige levende of doode taal ter wereld. In het Hollandsch is het deelwoord tamelijk stiefmoederlijk behandeld tot nadeel van onze overigens zoo kernachtige moedertaal. Doch in Volapük geldt dit als **Hoofdregel**:

Onze wereldtaal **gebruikt** alle **schoonheden**, kortheden, eenvoudige wendingen en vrijheden, kortom al het goede en prijzenswaardige van alle talen, en **vermijdt** al het verkeerde, overtollige, **onregelmatige** en onverstandige van alle talen.

NB. Hoe groot, om maar iets te noemen, is in alle levende en doode talen der aarde het aantal onregelmatige werkwoorden! — Welnu, Volapük heeft niet één onregelmatig werkwoord! — Om die reden alleen reeds verdient onze wereldtaal algemeen beoefend en ingevoerd te worden.

[§ 207.] **Participiale substantieven.***(Subsats ladyekabidik.)*

Als zelfstandige naamwoorden dienstdoende deelwoorden zijn, b.v. :
 een gevangene, *pefanel* (in plaats van *pefanöl*);
 de gewonden van den veldslag, *pevunels puga* (in pl. van *pevunöls*);
 verbannen des rijks, *pexilels kinäna*.

Zoo ook participiale adjectieven, b.v. :
pekukikos, het gaargekookte.

[§ 208.] **to do** (Engelsch).

Het Engelsche werkwoord *to do* (= doen), dat bij ontkenningen, vragen en zinsverkortingen druk gebezigd wordt als stopwoord, mag, als zoodanig, nooit in onze wereldtaal overgezet worden.

In het Hollandsch, althans in de volks-taal, wordt dat stopwoord insgelijks gebruikt, b.v. :

Engelsch : *you write better than he does*,

Hollandsch : gij schrijft beter, dan hij doet.

Doch in de beschaafde Hollandsche spreek- en schrijftaal komt dat stopwoord „doet” niet te pas, en zal het heeten :

gij schrijft beter, dan hij.

In Volapük houdt men streng vast aan deze manier (zonder het stopwoord), en luidt die volzin aldus :

penons gudikum, ka om.

[§ 209.] **Hulpwerkwoorden (yufavelibs).**

Aangezien, wat de hulpwerkwoorden betreft, alle talen zeer van elkander verschillen, moeten wij hier ook groote vrijheid laten, en zooveel doenlijk vertalen naar het algemeene gezond verstand.

Overigens wordt

1) „hebben” als hulpwerkwoord vervangen door het vóórpartikel *e*, b.v. : *elöfob*, ik heb bemind.

2) „zijn” (ben geworden, was geworden) wordt vervangen door de vóórpartikels *pe* en *pi*, b.v. :

pelöfob, ik ben bemind geworden,

pilöfob, ik was bemind geworden.

Maar daarentegen:

ik ben bemind, *binob pelöföl*,
 ik was bemind, *äbinob pälöföl*,
 ik ben bemind geweest, *ebinob pelöföl*,
 ik was bemind geweest, *ibinob pelöföl (pilöföl)*.

3) „worden” wordt vervangen door de vóórpartikels
pa; pä, pe, pi; po, pu in den lijdenden vorm.

NB. Wanneer „hebben”, „zijn” en „worden” echter geen
 hulpwerkwoorden zijn, beteekenen ze

labön, binön, vedön, b.v.:
 ik heb vrienden: *labob flenis*,
 gij zijt een held: *binol jamep*,
 hij wordt tuinman: *vedom gadel*.

4) „durven” (dat is: den moed hebben, zich vermeten, het
 wagen) beteekent *kinön*.

5) „kunnen” (kunst bezitten; in staat zijn, het vermogen,
 de kracht tot iets hebben) heet in Volapük *kanön*;
 zegt „kunnen” zooveel als weten, verstaan, dan heet het in
 Volapük *nolön*;

heeft „kunnen” de beteekenis van „de vrijheid hebben” (b.v.
 in den volzin: hij kan heengaan) dan drukt Volapük het uit
 met *dälön*;

drukt „kunnen” zooveel uit als „schuld hebben aan iets” (b.v.:
 ik kan er vóór), dan noemt Volapük het *binön kod*.

6) „laten” = niet verhinderen: *letön*;
 = bewerken: *mekön*;
 = laten gaan: *dimitön*;
 = nalaten: *nedunön*
 = vergunnen: *dalön*;
 = overlaten, geven, verkoopen.
loveletön, givön, selön.

Doch als opwekking, als aansporing (b.v. laat ons
 spoed maken), in welken zin wij „laten” als hulpwerkwoord voor
 de Gebiedende wijs gebruiken, wordt het in Volapük uitgedrukt
 door het eindpartikel *öd*, b.v.: *spidobsöd!*

7) „mogen” heeft verscheidene beteekenissen, en wel
 = willen, wenschen, houden van
mägön, vilön, vipön löfön;
 = mogelijk zijn, *binön mögik*;
 = vergunning of vrijheid hebben, *dälön*;
 = noodig hebben, behoeven, *nedön*;
 = reden hebben, *labön kodi*;

maar als w e n s e h v o r m drukt Volapük het uit met het eindpartikel *ös*, b.v.:

moge hij gezond blijven!: *blibomös saunik!*

„mocht” wordt uitgedrukt door de lettergreep *-li*, die het kenteeken van de Aanvoegende wijs is.

Doch beteekent „mocht” zooveel als „het zou zaak wezen, dat”, dan drukt Volapük zulks uit met het eindpartikel *öx*, b.v.:

hij mocht nu eindelijk (wel) betalen

pelomöx nu finó.

- 8) „m o e t e n” = gedwongen zijn, *mütön*;
 = verplicht zijn, *sötön*,
 of Gebiedende wijs ... *öd*;
 = noodwendig zijn, *zesüdön*; bij eene verzekering, een vermoeden, eene onzekerheid, b.v.: hij m o e t reeds daar zijn (het kan niet anders of ....., ik geloof vast, dat ....., men beweert, dat .....): *das* .... met de Aanvoegende wijs.
- 9) „z u l l e n” = (toekomst aanduidend) wordt in Volapük uitgedrukt door de vóórpartikels *o* en *u* in den b e d r i j v e n d e n vorm;
 = moeten, *sötön*;
 = Gebiedende wijs ... *öd*,
 of dito versterkt (Jussief, *lebüdabid*, zie § 194) ... *öz*, b.v.: geef, *givolöd!*
 gij zult geven, *givolöz!*
 = baten, helpen, *pöfödön*, *yufön*;
 = aangenomen, toegegeven, gesteld, dat...: *ludas* (b.v. zij zullen nòg zoo rijk zijn, gesteld dat zij nòg zoo rijk zijn);
 = is het mogelijk, dat...? *binós-li mögik?*
 = men zegt, men wil, men beweert, enz.: *sagón*, *pa-sagós*, *sagosok*.

10) „z o u” : in v o o r w a a r d e l i j k e volzinnen wordt dit uitgedrukt met den onvolmaakt verleden en den meer dan volmaakt verleden tijd der A a n v o e g e n d e w i j s (*-la*).

Wil men dit ook in den tegenwoordigen tijd, in den volmaakt verleden tijd en in den toekomstenden tijd uitdrukken, b.v. ik zou er een zijn die bemint, bemind heeft, beminnen zal, bemind hebben zal, bemind wordt, dan zet men achter den persoon van het werkwoord den uitgang *öv* (*v* van *vilön*), b.v.: als men mij hoorde (als men naar mij luisterde) zou ik er een zijn, die het geheele menschedom gelukkig maakte:

if obi lilonöv, binoböv beläböl menadi lölil. (Zie eens aan! 15 of 16 Woorden Hollandsch uitgedrukt met slechts 7 woorden in Volapük!)

Dit *öv* kan echter ook (zonder *-la*) aan den onvolmaakt verleden tijd en aan den meer dan volmaakt verleden tijd vastgehecht worden.

11) Wil men ook de werkwoorden „behoeven”, „plegen”, „schijnen”, „weten”, „willen”, als hulpwoorden beschouwen, dan vertaalt men

„behoeven” met *nedön*, *zesüdön* of het eindpartikel *ök*;

„plegen” (= gewoon zijn) met *ledunön* of met het aoristische vóórpertikel *ai*;

„schijnen” (den schijn hebben van) met *jinön*;

„weten” met *notön*; en

„willen” met *vilön*, *demanön*, *flagön* (of = „juist van plan zijn”, „juist willen gaan” met *binön* en het de e l w o o r d, b.v.: ik wil juist gaan schrijven: *binob penöl*.)

GRAMMATICALE UITGANGEN EN PARTIKELS TER HERHALING.

(*Finams glamatik e silabs al denuám.*)

[§ 210.] Heer *söl*, heeren *söls*; heers-vrouw (dame, meesteres) *ji-söl* (of-*söl*); heertje *sölil*; des heeren (van den heer) *sölá*, den heere (aan den heer) *solé*, den heer *söli*; der heeren *sölás*, den heeren *sölés*, de heeren *söls*; o heer! *o söl!*, o heeren! *o söls*; heerachtig *sölik*, heerachtiger *sölikum*, heerachtigst *sölikün*; grooter heer *sölum*, grootste heer *sölün*, allergrootste heer *lesölün*; é é n heer *söl bal*; tien heeren *söls bals*; de eerste heer *söl balid*, eerstens de heeren *balido söls*; eens een heer *söl balná*; elke twee heeren, *söls a tel*; groot heer *lesöl*; kwibus *lusöl*, grootste kwibus *lusölün*; heerschen (infinitief) *sölön*, heerschen (imperatief)! *sölönöd!*; heerschend *sölöl*, heerschender *sölölum*, heerschendste *sölölün*; geheerscht *esölöl*, geheerscht (imperatief)! *sölölöd!*; hij heersche *sölömöd!*, mochte zij heerschen *sölöf-la*; men moge heerschen *sölönös!*; heerscht het *sölös-li?*; mocht zij heerschen *sölóf-li-la?*; heerschergeest *söläl*; heerschachtig (bijwoord) *söliko*, *sölo* = 41 vormen. (Daarentegen: heerlijk *glolik*; *gloliko*, *glolo*.)

[§ 211.] **Abstracte begrippen.**

(Suemäls tikälik.)

Begrippen van abstracte dingen zijn in Volapük te herkennen aan den uitgang *äl*, b.v.:

kap, hoofd; *kapäl*, verstand;
lad, hart; *ladäl*, hartelijkheid, gemoedelijkheid;
men, mensch; *menäl*, menselijkheid;
mid, vleesch; *midäl*, vleeschelijkheid (onreinheid);
jön, schoonheid; *jönäl*, schoonheid des geestes.

Met dezen uitgang laten zich de diepzinnigste, geestrijkste begrippen uitdrukken, b.v.:

bienäl, bijënvlijt; *beitäl*, bijtachtigheid;
blodäl, broederzin; *datuväl*, vindingrijke geest;
fabäl, femelarij; *feinäl*, fijn gevoel; *filäl*, vurige geest;
bleinäl, blindheid des geestes; *bizugäl*, voorrecht des geestes;
domäl, huiselijkheid; *kliläl*, *dalitäl*, *litäl*, helder hoofd, vernuft;
dogäl, hondsheid; *jönäl*, schoonheid des geestes;... (enz. Vergelijk het Woordenboek!)

O p g a v e.

Vorm namen van abstracte begrippen uit de volgende stamwoorden:

hebzucht (geldzucht; geld, *mon*);
 moederlijkheid, moederzin, moederliefde (moeder, *mot*);
 natuurlijkheid (natuur, *nat*);
 linksheid, onbandigheid (linkerhand, *nedét*);
 reinheid (sneeuw, *nij*).

Bijwoorden (*Ladvelibs*).

[§ 212.] 1) Als de bijwoorden vlak achter het werkwoord staan, zijn ze volkomen gelijk aan de bijvoeglijke naamwoorden, en hebben ze, evenals deze, gemeenlijk den uitgang *ik*.

2) Staan ze echter alleen (zonder werkwoord) of maakt de duidelijkheid zulks wenschelijk, dan krijgen zij achter dien uitgang *ik* nog eene *ó*.

3) Die *o* wordt ook aan den vergrootenden en aan den overtreffenden trap der bijwoorden toegevoegd, overal waar de duidelijkheid dat vordert, b.v.:

gudikumó, op betere wijze;
gudiküno, het best, op de beste wijze;
legudiküno, allerbest.

[§ 213.] 1) Op de vragen: hoelang (hoe veel tijd)? hoe ver? hoe hoog, diep, lang, breed? enz. staat de eenvoudige vierde naamval, b.v.:

eenen dag lang: *deli bal*

vijf minuten (ver, lang): *minutis lul.*

2) Waar het overigens zonder aan de duidelijkheid te schaden geschieden kan, mag ook de eerste naamval gezet worden, b.v.:

mijn vriend at drie dagen geen brood,
flen oba no äfidom bodi dels kil.

(Misverstand hier is ondenkbaar, want „dagen” worden niet gegeten!)

[§ 214.] 1) Is een zuiver bijwoord van een adjectief afgeleid, dan heeft het den uitgang *iko*, b.v.:

jöniko, schoon, op eene schoone wijze.

2) Is het echter rechtstreeks van een substantief afgeleid, dan wordt de *o* eenvoudig aan het substantief vastgehecht, b.v.:

neito, des nachts; *delo*, overdag.

(Dit doet aan de *o* van den Latijnschen ablatief denken, doch staat niet daarmee gelijk; want de vragen „waarmede”, „waar-door” worden in Volapük anders dan in het Latijn gegeven.)

[§ 215.] De gebruikelijkste Bijwoorden.

(*Ladvelibs geblikün.*)

Aanstands, *foviko*; aanvankelijk, *begino*; afwaarts, *desived*; aldaar, *üs*; alstoen, *tän(o)*; al te, *tu*; altijd, *ai*, *egelo*; anders, (in een ander geval:) *els*, *voto*, (op eene andere manier:) *votiko*; 's avonds, *vendelo*; **B**etrekkelijk, *tef(am)o*; boven, *löpo*; bijna, *ti*; **d**aar, *us*; daarbij, *läs*; daarheen, *usi*; daarop, *tän(o)*; daarvan, *en*; daar vandaan, *usa*; dadelijk, *foviko*; dikwijls, *ofén*; ditmaal (dezen keer), *tosná*; dra, *sun*; dusverre, *jünu*; **E**enmaal (mettertijd), *füd(o)*; eens, (vroeger:) *vön(o)*, (later:) *füd(o)*; eerst, *tö*; ergens, *egefo*, *semöp*; eveneens (evenzoo), *leigo*, *i*; bij **g**elegenheid, *pöto*; genaamd, *nemo*; genoeg, *säto*; **g**eza-menlijk, *kob(o)*; gisteren, *yeddel(o)*; **h**eden, *tudel(o)*; hier, *is*; hoe, *lik(o)?*, *lio?*, *li-?*; hoezoo, *ikó-li?*; **i**mmers, *ai*, *egelo*; in allen gevalle, *aliko*; insgelijks, *leigo*, *i*; **j**a, *si*; **l**aat, *latiko*, *nesun*; op het laatst, *läto*; later, *poso*; links, *nedeto*; **m**aar (slechts), *te*; menigmaal, *ofén*; 's middags, *zendelo*; misschien, *ba*, *bo*; moeielijk, *töbo*; morgen, *model(o)*; 's morgens, *gödelo*; 's **n**achts, *neito*;

naderhand, *poso*; namens (met name), *nemo*; 's namiddags, *pozendelo*; nauwelijks, *töbo*; neder (neer), *don*; nergens, *negeo*, *nesemöp*; niet, *no*; nimmer, *negelo*; nogmaals, *denu*; nooit, *nevelo*; nu, *nu*; Onder, *diso*; ongeveer, *za*; opnieuw, *denu*; opwaarts, *suso*, *susi*, *susived*; overal, *vätopo*; Rechts, *deto*; reeds, *ya*; rondom, *zo*, *lino*; Slechts, *te*; spoedig, *sun*; steeds, *ai*, *egelo*; Te, *tu*; te gelijk, *tog(o)*; terstond, *foviko*; terug, *ge*; tevens, *tog(o)*; tevergeefs, *vanliko*; te voet, *futo*; te zamen, *kob(o)*; thans, *nu*; toen, *tän(o)*; Uiterst (uitermate), *levem(o)*; Vaak, *ofén*; vandaag, *tudel(o)*; verder, *fälo*; vergeefs, *vanliko*; vervolgens, *tän(o)*; voorheen, *bifo*, *büo*; voort, *mofo*; vooruit, *bisé*; vroeg, *gödelo*; vroeger, *bifo*, *büo*; Waar, *kiöp?*, *kiplad?*; waarheen, *kipladi?*; waarom, *kikod?*; waar vandaan, *kiplada?*; wanneer, *kitim?*; weder (wederom), *denu*; weg, *mofo*; wel, *beno*, *ba*; weldra, *sun*; wellicht, *ba*, *bo*; Zeer, *vem*, *vemo*, *le . . . .*; zoo, *so*; zijwaarts, *flanived*.

VOORZETSELS (PLÄPODS).

I. Scheidbare (*Teiliks*).

[§ 216.] De voorzetsels staan allen, zonder uitzondering, vóór het substantief, waarop ze betrekking hebben.

[§ 217.] 1) Verreweg de meeste voorzetsels regeeren den nominatief (eersten naamval); dat staat dus gelijk met geen naamval. Inzonderheid is dit het geval met al de voorzetsels, die antwoord geven op de vraag »waar» of »van waar» (waar vandaan), b.v.:

in de stad, *in zif*.

2) Op de vraag »waarheen» (waar naartoe) regeeren eenige voorzetsels den accusatief (vierden naamval) van het substantief in enkel- en in meervoud, b.v.:

naar de stad, *in zifi*.

[§ 218.] 1) Slaat een der voorzetsels (in no. 2 der vorige § bedoeld) op de vraag »waar», dan regeert het natuurlijk den nominatief. De beide voorbeelden met het Volapük-voorzetsel *in* (§ 217) strekken ten bewijze.

2) De voorzetsels, die op de vraag »waarheen» (waar naartoe) den vierden naamval regeeren, zijn in alphabetische orde de volgende:

bevü, tusschen; *bif*, vóór (plaatselijk); *da*, doorheen, door;

dis, onder; *dö*, over; *in*, 1) in, 2) naar, 3) tot; *jü*, tot; *kol*, tegen (in de richting naar); *len*, aan; *neb*, naast; *öned*, onder; *ové*, *ovü*, over, boven; *plä*, buiten; *po*, achter; *su*, op; *ta*, tegen (te keer gaande); *zi*, om; *zü*, rondom, omheen.

Hollandsch „tot” heet in Volapük *jü*;
 „ tot aan „ „ „ *jü len*;
 „ tot op „ „ „ *jü su*;
 „ tot tegen „ „ „ *jü kol*; enz.

[§ 219.] De voornaamste voorzetsels, die den nominatief (eersten naamval) achter zich hebben, zijn, alphabetisch gerangschikt, de volgende:

ataflanü, dezerzijds; *ba*, ongeveer, omstreeks; *bu* (*buf*), vóór (in rang, aanzien, waarde); *bü* (*büf*), vóór (in tijd); *danü*, dank; *de*, 1) van; 2) weg van; *dem(iü)*, 1) boven, generzijds, verder dan, over, 2) ... halve, ... wege, om ... wil; *defü*, bij gebreke van, bij gebrek aan; *detü*, rechts; *disü*, beneden, onder; *dö*, van; *du*, terwijl; *dub*, door; *eteflanü*, generzijds; *fa*, van; *in*, in; *kanü*, uithoofde, ten gevolge van; *ke*, met; *klü*, ingevolge; *ko*, met; *kom*, vóór (in tegenwoordigheid van, voor het aangezicht van); *kos*, tegen, te gemoet; *lä*, bij; *len*, aan; *linedü*, binnen; *lo*, ten aanschouwe van; *lö*, boven, over; *löpü*, boven, over, verder dan, generzijds; *ma*, 1) na, 2) overeenkomstig, volgens, 3) ingevolge, ten gevolge van; *me*, door middel van, door; *nämü*, krachtens, uit krachte van; *nedetü*, links; *neleto*, van, ten gevolge van, door (als oorzaak); *nen*, zonder; *nestü*, ongeacht, ongerekend; *nilü* (*nü*), naast; *pla*, in plaats van; *ple* (*plo*), voor; *plö*, buiten; *po(s)*, na; *pötü*, bij gelegenheid; *sa*, benevens; *se*, uit; *segun*, volgens, overeenkomstig; *sis*, sedert; *sukü*, ingevolge; *sumü*, uitgenomen, behalve; *sus*, boven, over; *ta*, tegen; *tefü*, betrekkelijk, ten aanzien van; *to*, in weerwil van; *tonü*, luidens, naar luid van; *üno*, binnen; *ve*, langs; *visü*, tegenover; *zi*, om.

II. O n s c h e i d b a r e (Neteiliks).

[§ 220.] Over de onscheidbare voorzetsels zie men het *W o o r d e n b o e k*, en de samenstelling met al de vóórpartikels (in § 229, of vooraan in het *W o o r d e n b o e k*).

[§ 221.] **V e r k l a r i n g v a n e n k e l e v o o r z e t s e l s .**

(*Plän pläpodas dabalik.*)

1) *al*, naar, tot, naartoe; bij de onbepaalde wijs: te, om te (te, al te, *tu*, bijwoord); *äl*, naar, in de richting naar; *bevü*,

tusschen, onder; *bif*, vóór (zuiver plaatselijk); *da*, doorheen, door (richting waarheen); *de*, van (waar vandaan komende), van ... vandaan, van wege, van ... weg, af, uit; *dem(ü)*, wegens, generzijds of verder dan, ... halve, ... wege, om ... wil (o o r z a a k); *dis*, onder (in de diepte); *dö*, van, over (b.v. van of over iets spreken); *dub*, door (volbrenger); *fa*, van, door (van of door wien zelve gemaakt); *in*, in, te (waarin, waar); *kol*, tegen, naar ... heen (richting, in v r i e n d e l i j k e n z i n); *kos*, tegen, te gemoet; *ma*, naar gelang, volgens, overeenkomstig; *öned*, onder, beneden (b.v. onder iemand staan); *ove*, over, boven (zuiver plaatselijk); *ovü*, boven ... uit, te boven gaande; *po*, achter (na, later dan); *ta*, tegen (vijandelijk); *üno*, binnen (plaats en tijd); *zi*, om (rondom, rond, om ... heen).

2) *dano*, *detü*, *disü*, *du*; *jü*; *kanü*, *ko* (*ke*); *lä*, *len*, *linedü*, *lo*, *löpü*; *me*; *nämü*, *neb*, *nedetü*, *nen*, *nestü*, *nilü*; *pla*, *plä*, *plo*, *plö*; *sa*, *se*, *segün*, *sis*, *su*, *sukü*, *ataflanü*, *eteflanü*, *tefü*, *to*, *tonü*; *ve*, *visü* en *zü* behoeven wel geene bijzondere verklaring, daar de omvang van hunne beteekenis niet zoo bijzonder groot is.

[§ 222.] Groote moeielijkheid echter baart de uiteenloopende veelzijdigheid van beteekenis der voorzetsels in de schier ontelbare levende talen

Als hulpmiddelen om die moeielijkheden te boven te komen mogen de volgende wenken dienen:

1) Bij het vertalen uit onverschillig welke taal in Volapük ga men steeds te rade met het gezond verstand, en vertale zoo, dat ieder verstandig mensch althans tennaastenbij begrijpen kunne wat men zeggen wil.

2) Geheel eigenaardige, aan eene taal bijzonder eigene uitdrukkingen echter moeten in een groot, uitvoerig Woordenboek vertaald worden naarden zin, dien ze hebben, dus niet woordelijk, zooals dat dan ook in de woordenboeken van alle levende talen geschiedt. Bij voorbeeld: met de uitdrukking „hoe laat is het?” wil het gezond verstand niets anders vragen, dan: „het hoeveelste uur (van dag of nacht) hebben wij?” of „welk uur wijst de klok?” of „welk uur leest men op de wijzerplaat van het uurwerk?” Op alle drie die manieren kan men zich verstandig en verstaanbaar in onze wereldtaal uitdrukken. — Zeggen de Franschen, b.v., *boire dans le verre*, en wij Nederlanders „uit het glas drinken”, dan is onze uitdrukking onbetwistbaar beter in overeenstemming met het gezond verstand, naardien men toch niet in het glas zit, terwijl men drinkt. En wanneer nu deze onze verstandige uitdrukking woor-

delijk wordt overgezet in Volapük, zal zeer zeker ook de Volapük-beoefenende Franschman die gemakkelijk kunnen verstaan, evengoed als alle verstandige menschen op geheel den aardbol.

[§ 223.] **De gebruikelijkste Voegwoorden.**

(*Konyuns geblikün.*)

ab, maar, doch; *as*, als, gelijk; *ä ... ä* (vóór vocalen: *äd ... äd*), zoowel...alsook; *äs*, als, zooals: *bi*, dewijl, omdat, daar; *büfo*, voordat, vóór; *das*, dat; *dat*, opdat; *denó*, toch; *do*, hoewel, alhoewel, ofschoon; *du*, terwijl; *dü*, terwijl; *e* (vóór eene vocaal: *ed*), en; *falo*, ingeval; *ga*, toch!; *i* (vóór eene vocaal *id*), ook; *ibo* (vragend: *ibö?*), dan; *if*, indien; *ifi*, al (al is het dat); *jüs*, totdat, tot; *ka*, (na den comparatief:) dan; *kelüp*, wanneer, op welk tijdstip; *kö*, waar; *kü*, wanneer, op welk tijdstip; *na* (voor eene vocaal *nag*), nadat; *ni ... ni*, noch ... noch; *noé ... soí*, niet slechts ... maar ook; *sis*, sedert; *sod*, maar, doch (als er ontkenning voorafgaat); *tos*, in weerwil daarvan; *u* (voor eene vocaal: *ud*), of; *ü* (voor eene vocaal: *üd*), of; *uf ... ud*, of ... of, hetzij ... hetzij; *ven*, daar, aangezien; *ye* (voor eene vocaal: *yed*), echter.

[§ 224.] **De gebruikelijkste Tusschenwerpsels.**

(*Linteleks geblikün.*)

- 1) *adyö*, adieu!, vaarwel!; *ag*, ach!; *bafö*, bravo!; *dusö*, zacht!; *eko*, hier!, ziehier!; *ekó*, zie!, ziedaar!; *fi*, foei!; *ga*, toch!; *gololöz* (zie *mö*); *isö*, hier!, ziehier!; *lädyulö*, adieu!, vaarwel!; *lifö* (*lifomöd*), leve!; *löpö*, naar boven!; *lü*, hei!, hoor eens!; *maj* (*majö*), marsch!; *milö*, verduiveld!; *mö* (*mofö*), weg!, ga weg!, maak u weg!, voort!; *o*, o!; *ö*, ei!; *piüdö* (*sö*), stil!, suut!; *spidö*, gauw!; *stopö*, halt!; *susö*, op!, toe!; *takedö*, stilte!, stil!; *vu*, hu!; *yi* (zie *mö*); *yo*, helder op!; *yu*, help!
- 2) Tusschenwerpsels met l i j d e n d e vormen zijn b.v.: *patakedö*, stilte!, stil!; *paseilö*, gezweggen!; *patlodö*, getroost! (Doch in plaats daarvan zegt men ook, eenvoudiger: *takedö!*, *seilö!*, *tlodö!*)

[§ 225.] **Vocaal-uitgangen van de niet-
verbuigbare woordsoorten.**

(*Finams vokalik vödabidas no fläkik.*)

Vreesden wij niet, al te veel gelijkkluidende en daardoor een-
tonige uitgangen te maken, dan zouden wij voorstellen
als uitgang

- 1) van alle bijwoorden *o*;
- 2) van alle voorzetsels *ü*;
- 3) van alle voegwoorden *ä*;
- 4) van alle tusschenwerpsels *ö* (gelijk aan de Gebiedende
wijs der werkwoorden, waarmede ze nauw verwant zijn, want men kan
ze aanmerken als zoo vele inderhaast verkorte bevelen), b.v. :
lifö (en *lifomöd*), dat hij leve!, laat hem leven!

[§ 226.] **Samengestelde letters van de spraak-
kunstige uitgangen**

ter ondersteuning van het geheugen.

(*Tonabs pekosiadöl finamas glamatik al memayüf.*)

- 1) Uitgangen van de zelfstandige naamwoorden:
a, e, i; s = aeis;
- 2) van de bijvoeglijke naamwoorden:
ik, um, ün = ikumün;
- 3) van de telwoorden:
l, id, o, na, ik; el, ön = lidonaikelön;
- 4) van de voornaamwoorden:
ob, ik, at, ki, kel = obikatkiel.
- 5) van de geslachten en van de verkleining:
ji, of; os; il = jiofosil;
- 6) van de werkwoorden:
suffixa (eindpartikels):
ob, ol, om = obolom;
of, os, on = ofoson;
ons, ok = onsok;
praefixa (vóórpartikels):
a, ä = aä; e, i, o, u = eiou;
pa, pä = papä; pe, pi = pepi; po, pu = popu;
- 7) van de bijwoorden:
o, iko = oiko.

[§ 227.] **Voorbeelden van de woordvoeging
onzer wereldtaal.**

(*Sams vödatopama volapüka.*)

- 1) *Gudik* (of *gudikós*) *plidós* *Godé*:
het goede behaagt God.
- 2) *Plidós* *gudik* (of *gudikó*) *Godé*:
het behaagt Gode goed.
- 3) *Plidós* *Godé* *gudik* (of *gudiké*):
het behaagt den goeden God.
- 4) *Godé* *plidós* *gudik* (of *gudikó*):
Gode behaagt het goed.
- 5) *Godé* *gudik* (of *gudiké*) *plidós*:
den goeden God behaagt het.
- [6) *Gudik* *Godé* *plidós*:
den goeden God behaagt het,
of: het goede behaagt God.]

De woordvoeging van no. 6 maakt den volzin voor twee uitleggingen vatbaar.

Beter: *gudiké* *Godé* *plidós*:
den goeden God behaagt het;
of: *gudikós* *Godé* *plidós*:
het goede behaagt God;
of: *gudikó* *Godé* *plidós*:
goed behaagt het Gode.

Bij deze drie woordschikkingen is geene tweërlei uitlegging mogelijk.

[§ 228.] **Een voorbeeld van de groote vrij-
heid der woordvoeging in onze
wereldtaal.**

(*Sam dö lib gletik vödatopama in volapük.*)

- 1) Een wereld-senaat moet de twisten der natiën beslechten!
Volasenát bal smudomöd dikodís netás!
- 2) Een enkele wereld-senaat beslechte de twisten der volken!
Bal volasenat smudomöd dikodís netas!
- 3) Dat één wereld-senaat de twisten der volken beslechte!
Smudomöd volasenat bal dikodis netas!
- 4) De twisten der natiën moet één wereld-senaat beslechten!
Dikodis netas volasenat bal smudomöd!

- 5) Der volken twisten beslechte één wereld-senaat!
Netas dikodis smudomöd volasenat bal!
- 6) Der volken twisten moet één wereld-senaat beslechten!
Netas dikodis volasenat bal smudomöd!
- 7) Één wereld-senaat beslechte der volken twisten!
Volasenat bal dikodis netas smudomöd!
- 8) Twisten van natiën beslechte één wereld-senaat!
Netas dikodis smudomöd bal volasenat!

[§ 229.] Oud-alphabetisch herhalende samenstelling van alle wereldtaal-letters, vóór- en eindpartikels.

(*Kotopam denuöl bälēlafabiko valikas tonabas, bisilabas e posilabas volapüka.*)

1) *a*: [lees **a** als in 't Hollandsche woord **v**ader] = elke, b.v.: *a tel*, elke twee; ...*á* en ...*ás* (genetieven, enkel- en meervoud); *ā*... (vóórpartikel van het imperfectum); ...*ab* (dingen); ...*āb*, ...*ing*, ...*ling*; ...*ad* (dingen); ...*af* (dieren); ...*āf* (bloemen); ...*al*... (uitstekende personen); ...*äl* (abstracta); ...*am*, ...*ing*; ...*an*, ...*man*; ...*än* (landen); ...*ap* (lijf); ...*as* (genetief meervoud); ...*at* (dingen); ...*ät*, ...*eit*, ...*iteit*, ...*teit*; ...*av* (wetenschappen).

2) *b*: [lees **b** als in 't Holl. woord **g**eboren]
ba..., een... (1); *bā*..., neder (neer)...; *be*... (kenmerk van het bewerken, maken, volbrengen); *beno*..., wel...; *bi*..., voor...; *bisé*..., vooruit...; *blā*..., zwart...; *bu*..., voor-aan...

3) *c*: [lees „**dzj**”]; is aan het einde van verbuigbare woorden te vermijden wegens de eind-*s* van den meervoudsvorm.

4) *d*: [lees **d** als in 't Holl. woord **d**onder; en in Volapük is de *d* nooit stom!]

da..., er...; *dā*..., daar...; *de*..., af..., weg...; ...*del* (...dag); *denu*..., wederom..., weder...; *des*..., her..., er...; *dese*... uit...; *di*..., ver...; ...*dil*, ...deel (b.v. vierendeel); ...*dilnik*, ...deelig; *dis*..., *disa*..., *diso*..., onder...; *don*..., neder (neer)...; *du*..., door...; *dü*..., hard...

5) *e*: [lees altijd **é**, als de dubbele (ee) in het Hollandsche woord **meel**; en in Volapük is de *e* nooit stom!]

e (en vóór eene vocaal *ed*), en; *e*... (vóórpartikel van den volmaakt verleden tijd); ...*é* en *és* (datief, enkel- en meervoud); ...*ed*, ...*ing*; ...*ef* (...*üg*), ...*schap*; ...*eg*, ...*sel*; ...*el*, ...*er* (uitgang van doende of makende persoonsbenamingen); ...*em* (collectieven, verzamelwoorden); ...*en*, ...*ei*; ...*et* (...*ät*), ...*eit*, ...*ie*.

6) *f*: [lees **f** als in 't Holl. woord **foei**!]

fe..., ver...; *fo*..., voor...; ...*flanó*, ...*zijds*; ...*fulik*, ...*vol*.

7) *g*: [lees **G**, als eene uiterst zachte „k”, dus niet met den keelklank der Hollandsche „g”]

ge..., terug...; *geila*..., hoog...; *gi*..., terecht...; ...*gik*, ...*rijk*; *gle*..., hoofd..., aarts..., grond...

8) *h*: Onze Hollandsche „h” is in Volapük vervangen door den spiritus asper ‘, die uitgesproken wordt als onze „h” in het woord „**h**art”.

Doch ook het Volapük-alphabet heeft eene *h*, die echter uitgesproken wordt als de Hollandsche „ch” in het woord **lachen**. Men zal intusschen weldoen, deze Volapük-*h* zooveel mogelijk te vermijden, omdat de uitspraak er van moeielijk is voor de Romanen.

9) *i*: [lees **i** als in den vrouwen naam **Mimi**, dus juist als onze met eene „e” verlengde „i”, b.v. in het telwoord **vier**].

i (vóór eene vocaal *id*) = ook; ...*i* en ...*is* (accusatief, enkel- en meervoud); *i*... (kenmerk van den meer dan volmaakt verleden tijd); ...*ib*, ...*ig*, ...*achtig*; ...*id* (eindpartikel van de rangschikkende telwoorden); ...*idó*, ten ...*de*, in de ...*de* plaats; ...*if*, ...*ie*; ...*igik*, ...*waardig*; ...*ik* (adjectiefs-uitgang); ...*il* (uitgang der verkleinwoorden), ...*je*, ...*tje*, ...*pje*; ...*im*, ...*ismus*; ...*in* (stoffen, elementen); ...*ion*, ...*illioen*; ...*ip* (ziekten); ...*it*, ...*lit*, ...*vogel*.

10) *j*: [lees **sj** als in de Hollandsche woorden **sjerp** en **sjouwer**].

ji... (vóórpartikel voor vrouwelijke woorden, die in het Hollandsch uitgaan op ...*in*, ...*es*, ...*ster*, enz.). In het enkelvoud van verbuigbare woorden is de Volapük-*j* te vermijden, omdat het meervoud van zulke woorden anders, door zijne eind-*s*, te veel sisklank krijgt.

11) *k*: [lees **k** als in 't Hollandsche woord **kop**.]

...*kapik*, ...*hoofdig*; *ke*..., mede... (in uitheemsche woorden: com... of con...); *ki*... (vragend *kio*...?), welk; ...*kin*

(... *än*), ... land, ... rijk; *ko*..., samen..., toe...; *kol*..., tegen...; *kos*..., te gemoet...

12) *l*: [lees **l** als in 't Hollandsche woord **lief**].

... *l* (uitgang van de telwoorden 1—9); *-la* (aan te hechten eindpartikel der Aanvoegende wijs); *lä*..., bij...: *läs*..., daarbij...; *lafa*... (*lafo*...), half...; *len*..., aan...; *-li* (vraagpartikel); ... *lik*, ... lig, ... lijk, ... voudig, ... isch of ... iek, ... baar, ... zaam; ... *lit*, ... vogel; *livi*..., los...; *lö*..., *löpa* (*löpi*, *löpo*)..., boven..., opper...; *le*..., zeer... (versterkend); *love*..., over...; ... *ls* (uitgang van de telwoorden die tientallen noemen); *lu*..., minder...; *lü*..., toe..., naartoe...

13) *m*: [lees **m**, zuiver uitgesproken als in het Hollandsche woord **meel**.]

me..., er aan...; *mi*..., mis...; *mo*..., voort..., weg..., heen...; *mö*... (*möda*..., *mödi*...), veel...

14) *n*: [lees **n**, zuiver uitgesproken als in het Hollandsche woord **genoeg**.]

... *na*, ... maal; *nal*..., na...; *ne*... (ontkennings-partikel, b.v.: *neflén*), ... loos, on..., niet...; *neba*..., naast...; *ni*... (*nil*...), nabij..., dichtbij...; ... *nik*, ... achtig, ... isch of ... iek, ... erlei (adjectief); *nin*..., in..., binnen...; *no*..., edel...; *nü*..., binnen..., in...; ... *nüb* (... *üb*), ... nis; *nu*... (*nul*..., *nula*..., *nulo*...), nieuw...

15) *o*: [lees **o** als in 't Hollandsche woord **bode**, of als onze geslotene dubbele „oo” in het woord „zoodje”.

o (herkenningswoordje van den vocatief of vijfden naamval); *o*... (vóórpartikel van den eersten toekomstenden tijd); ... *ó* (uitgang der bijwoorden); *ob* (voornaamwoord 1^e persoon enkelvoud), ik; ... *öb*, ... erlei (substantief); ... *od*, ... ing; ... *öd* (eindpartikel van de gebiedende wijs); *of-* (vrouwelijk voornaamwoord), zij, ... in, ... es, ... ster; ... *öf*, ... heid; *ok* = zich; meervoud *oks*; *ol* = gij; *ols*, gijlieden; ... *öl* (deelwoords-uitgang); *om* = hij; ... *öm*, ... gereedschap, ... goed; *on* = men; ... *ön*, ... en (uitgang van de onbepaalde wijs); *ons* = u (de wellevendheidsvorm voor „gij” en „gijlieden”); *os* = het (onzijdig); ... *op* (werelddeelen); ... *öp* (plaatsen); ... *ıs* (wensch); ... *ot*, ge... (dingen).

16) *p*: [lees **p** scherp als in het Hollandsche woord **pop**].

L i j d e n d e werkwoordsvorm: *pa*... (praesens), *pä*... (imperfect), *pai*... (aoristus); *pal*..., paar..., dubbel...; *pe*... (perfect.); *pi*... (plusquamperf.); *plo*... (*ple*...), voor...; *plu*..., on..., over...; *po*... (1^e futurum); *pö*... (gerudium en gerundivum); *pu*... (futurum exactum).

17) *q*: bestaat in Volapük niet; „qu” wordt vervangen door *kv*.

18) *r*: [lees **r** zuiver ratelend als in 't Holl. woord **r**onsel**r**ad] doch is te vermijden (ten gevalle van de Oostaziaten en van kinderen).

19) *s*: In het enkelvoud van verbuigbare woorden zeer te vermijden! [De *s* is nooit stom in Volapük, en wordt uitgesproken, zooals op blz. 3 is opgegeven.]

... *s* (meervouds-uitgang); *sä* ..., ont ...; *sma* ... (*smala* ...), jong ..., klein ...; *se* ..., uit ... (weg ...); *si* ... (sterrenbeelden); *su* ..., op ...; ... *sük*, ... zucht; *sus(i)* ..., op ...; *susü* ..., omhoog ...

20) *t*: [lees **t**,forsch als in 't Hollandsche woord **t**ot**t**ebel] aan de a a n w i j z e n d e voornaamwoorden *at*, *et*, *it*, *ot*, *ut*; *ta* ..., tegen ...; ... *tet* (... *et*), ... *teit*, ... *iteit* (... *eit*); ... *tim* (jaargetijden).

21) *u*: [lees **oe**, zooals die Hollandsche tweeklank wordt uitgesproken in de woorden **boer** en **zoet**.] De *u* in Volapük heeft nooit eene andere uitspraak. — Volapük heeft echter ook eenen klank, die overeenstemt met de uitspraak van de Hollandsche lange „u” in **duren**, **kuuren**, enz.; maar in alle woorden, die deze uitspraak hebben, staan er op de *u* twee puntjes (*ü*).

u (zonder puntjes, uitspraak „oe”) is de vóór aan het werkwoord vastgehechte kenletter van het futurum exactum (den tweeden toekomenden tijd); ... *ub*, ... dom; ... *üb* (... *nüb*), ... nis; ... *udel*, ... aan; ... *üd* (hemelstreken); ... *uf*, ... moed, ... *üf* en ... *üm* (muziek, noten); ... *ug*, ... heid (eigenschappen, hoedanigheden, deugden); ... *üg*, ... schap; ... *ul* (maanden); *ül* ..., oer ...; ... *um* (uitgang van den vergrootenden trap); ... *un*, ... st; ... *ün* (uitgang van den overtreffenden trap); ... *üp* (tijd).

22) De *v* van Volapük wordt uitgesproken als de Hollandsche **w**.

vä ... (*vali* ...), al ...; *ve* ..., lang ...; ... (*i*)*ved*, ... waarts; *vemo* ..., zeer ..., hoog ...; *vie* ..., dewijl ...; *vü* ..., tuschen ...

23) De *w* bestaat niet in het alfabet van Volapük.

24) *x*: [uit te spreken als **ks** in de Hollandsche woorden **straks**, **achterbaks**, enz.] moet aar het einde der woorden **vermeden** worden, omdat de meervouds-*s* niet daarmee samen kan gaan.

25) *y*: [lees **j** als in het Holl. woord **jaar**]. De *y* in Volapük is eene eenvoudige consonant — nooit vocaal!

26) *z*: [lees altijd **ts** als in het Holl. woord **plaats**, dus

n o o i t als de Hollandsche „z”] moet, als zijnde een siskank, aan het einde der woorden v e r m e d e n worden, evenals *j*, *c*, *s* en *x*.

zi . . . , om . . . ; *zü* , rondom . . . , om . . . heen.

[§ 230.] **Een voorbeeld van woord- en volzinvorming in de wereldtaal.**

(*Sam volapükika fomama vödäs e setas.*)

- 1) liefde, *löf*; ik, *ob*; ik heb lief, *löfób*;
 mensch, *men*; het al, *val*; alle, *valik*;
 mede, *ko*, *ke*; medemensch, *kémen*; medemenschen, *kemens*;
 ik heb alle medemenschen lief (4e nmv.)

löfob kementis valik,

of: *löfob valikis kementis*,

of: *kementis valik löfob*,

of: *valikis löfob kementis*,

of: *kementis löfob valikis*.

wereld, *vol*; der wereld (van de wereld), *vola*;

geheelheid (het geheel), *löl*: geheel (gansch), *lölik*;

van de geheele wereld:

vola lölik, of: *lölika vola*.

bijzonderheid, *pat*; bijzonder, *patik*; in het bijzonder (inzonderheid), *patikó*, *pató*;

die (aanwijzend voornaamwoord),

(enkelvoud 1^e nmv. :) *et*, (mrv. 4^e nmv.) *etis*;

beschaving, *kuliv*; beschaven, *kulivön*; beschaafd, *pekulivöl*;

die beschaafden (4e nmv.):

etis pekulivöl, of: *pekulivölis et*.

die (betrekkelijk voornaamwoord),

enkelvoud *kel*; meervoud *kels*;

taal, *pük*; wereld, *vol*; wereldtaal, *volapük*,

op de wereldtaal, (3e nmv.) *volapüké*.

het vertrouwen, *konfid*; vertrouwen, (werkwoord :) *konfidön*;

(zij) vertrouwen, *konfidoms*; als (gelijk), *as*.

e e n , *bal*; op een, (3e nmv.) *balé*;

grootheid, *glet*; groot, *gletik*; grootste (mrv.), *gletikün*;

van de grootste, *gletikünas*;

het middel, *med*, van de middelen, *medas*,

van de grootste middelen:

gletikünas medas, of:

medas gletikün.

band, *tan*; ver . . ., *fe* . . .; verbinding, *fetan*; van de verbinding, *fetaná*;

volk (natie), *net*; van de volken, *netas*;

de verbinding van de volken: *netasfetan*

van de verbinding der volken: *netasfetana*.

2) S a m e n v a t t i n g van het vorenstaande:

Ik heb alle medemenschen der geheele wereld lief

Löfob kementis valik vola lölik

(Ik heb lief medemenschen alle van de wereld geheele) inzonderheid die beschaefden, die op de wereldtaal vertrouwen,

pat(ik)o etis pekulivöl kels(kel) konfidoms volapüké

(vertrouwen op de wereldtaal)

als op een der grootste middelen van de verbinding der volken.

as balé medas gletikün

netasfetana

(van de grootste

fetana netas).

[§ 231.] Oefenings-voorbeelden.

(*Sams al plägam.*)

1) Vendels 'itatimé binóms löflik. Stimolsöd ji-manis! Fikóp binóm gletikúm, ka Yulóp. Fluks felás äbinóms egeló pöfudik. Golüd no ebinós valikós, kel nidós. Tug soalik omekóm velatikó läbik; ab klims oiblinóms nesani. Menés nen löf no legivolöd ladi olá! Lads tu gudik no ubinóms visedik. O cilils! sukolsöd palés! Ven ituvób flenis nobikün, äsenobók läbik. Buk gudik äbinóm obé äs flen gudik. Sikod löfolsöd bukis gudik! In zifil obsik lifóms mens bäledik tum fols vel.

2) Melóp binóm según glet taladil telid. Balidó numón Silopi, pos at Melopi e Fikopi e Yulopi e Talopi. Jólná, o flenil! ekömób len domi olík, e no äbinól in ot. Cils egolóms a tel in glügi. Debóbs Godé dani milik. Te balél mekóm netis valüdik. Tikäls fibik telomsöd duti omsik!

3) Flens gudik sagóms olés velati. Vobis som löfóbs, kel binóms lefulik. Kisi tidóm obés konsién dö sin? Men pöfik, kel labóm konsieni gudik, binóm i liegik. Oblinóm-li sun ek obés nunis gudikúm? Elogób regi in stején. Fölolsöd konsäli manás eplaköl! Li emesedól egeló dünanis fiedik? Blod obsik enunóm obis dö köm flenás obas. Mot gudik galóf dö steps of-sonás ofik. Gudikós neveló binós al pönitön. Milaggonöd Godá vobadis; neveló onikis it! Nek kanóm in dins valik tidönók it.

4) Jüs äkómóbs, imogólóls. If *begóms olis flens*, no *blibolsöd muedik!* No-li *bludóns-la plo fatän?* Ji-flens *obsik esfolófs*, äs lols. Blods *fiedik* no *zanomsók dö glun e mon*. Te mens *badik äblägóms kemenis omsa*. Sifs *sapik ekalóms egeló bü lem*. Kiplád *ilemól zigadis at gudik?* Dat *obinól visedik, lenadolöd!* Jüs *ukómóls len laki, stemabót omonafóm*. *Valikós*, kel *paidamutos*, no *dulós [lonedo] timi lonedik*. Mik *pädivóm egeló fa mans gletik; ibó peifimóms dub ot in tug*.

5) Denó *tug at neveló pilöfóm lefulik fa mens valik*. *Pofopóm-li deutél ba nog fa nets foginik?* *Kitim poedelés pugönóm kan omas?* Ob *kanób-la läbön menis valik*. *Äbinól ya-li us*, kö *Petrús slipóm in sep?* No *letolöd sölön in ol stupi!* Da *liéds aigölön eimütóms nog cödiks valik*. No *dälön dunön valikosi, keli vilón*. *Zibolsöd dalebölis, e klietolsöd nelümölis!*

6) *Balsetelél namás baladik okanóm vemó gletikosi*. Mat *binóm tan stenüdik menadá*. Vön *äbinóms mens valik net lebalik*. Füd *obinóms-li ba denu net te bal lefulikó baladik?* Lel *binóm metál vemó pöfüdik*. *Lelóds binóms vemó lonedik*. *Balsebál binós mödikúm, ka bals*. *Finó buk binóm pefinöl*. *Nelij binóm län liegik*. *Mofö ko neshänäl valik!* *Flidél binóm deiladél Yesusá*. *Flent äbinóm vöno limepá kinän*.

7) *Püd ainulüdóm; nepüd aikösumóm*. *Konsién gudik binóm egeló gälik*. *Relád mekóm Godé plidön*. *Flolatim no binóm-li tim jönikün?* *Kelós binól, binolöd lölik!* *Büds Godá binómsöd obés sanik!* *Memolöd ofén shenis olá!*

8) *Ladäl gudik labóm völadí gletikúm, ka golüd*. *Flens velatik fögivoóms vilik*. *Yesdél no binós tudél u modél*. *Kömóls zeladó-li al obi?* *Glik binóm fatän poedelás gudikün*. *God binóm Söl sölás valik*. *Binóms is-li flens obás?* *Si, o söl obá!* *No, flen obik!* *Yanul binóm mul balid*. *Ye mekóm kalodi*. *Ud emekóm-li eveló no kalodi?* *Nu binóm mul yunúl*. *Du kömól, golób*. *Kaf, vin, vat et e bil binóms dlins*. *Men nonik oinolóm valikosi*. *Mon-älans binóms tikäls smalik*. *Men binóm tikäl e kop*. *Kim binóm binél balid e lätik?*

9) *Puls ed of-puls binóms cils*. *Teldik ailenadóm, e no kop-älóm mödikosi*. *Mels tala binóms möd legletik vatá*. *In del alik sukomóks gödél, zendél e vendel*. *Golóbs al domi*. *Tal mufómók deló e neitó*. *Neb ols lödóm gadél*. *Nu binóbs sun len fin*. *Va lifóbs-la tim(i) lonedik, no sefikó nolóbs*. *Sil binóm löpó*. *Do flen obá zunóm obé, denó binób omé shenik*. *In tops valik lödóm God:* *in tops lefüda e vesüda, sulüdá e nolüdá*. *Su pöpi penón*. *No-li labóls teleli ji-pejinas?* *Limödiks pösóds vobóms in dom olas?* *Ons detó slipons, nedetó óbs*. *Tudelo labóbs deli lölik lömibi*. *Al*

Glikí-li etävóms? Rel *binóm* Godá giv *gudikün*. Lols no *valik flolóms ledik*. Otakedolsöd pos vobs! Tug *stalóm jönikum*, ka dins *valik*.

10) E*seilön binós ofén mödó gudikum*, kö *epükön*. Sin *binóm bölád vetikün*. Blods e *ji-blods panemóms gems*. Sis dels mäl *blod obá binóm maladik*. No *golób* de *flan omá*; *ibó slipóm seledik* *benó*. Ekó! is *kömóm tifel!* Siléf *völadi golüdá no labóm*. So *sagóms nets valik*, *sägó foetiks*. Fovikó al oli *okömóbs*. Sol *planetis valik solóm*. Soldél *binóm Godá del*. Tudél *flen obá lügóm*; els *äbinóm egeló gälik*. Kikód *dlenóm?* Ko stons *efunón Stefanusi*. Kim *okanóm numön silá stelis u melás tofilis?* In *düp alik deilóms mens mödik*. Sup *binóm saunikúm*, ka *filavin*.

11) *Gletik binóm jön tuga velatik*. Tabák *kostóm balionis mödik monás*. Nelijéls *löfóms tiedi plu (ka) deutéls*. Su tab *stanóms zibs*. *Kikolöd yani!* Stels *binóms in sil plu baliád bal*. Zü stels *stalóm nid gletik*. Nedán *binóm volá meséd*. Tal *binóm gletikum*, ka *mun*; sol *gletikum*, ka *bofiks*. Sil *binóm fulik* de stels e *binéls*. Büó *äbinóm ya geilikün tikäl*. Kim *sevóm vegis stelas valik?* Dem obs *God ejafóm otis*, bi obs *mödikúm binóbs*, ka *ets*. Val *binóm nemaflikó gletik*. Tá *Godi no binóm valüd*. Zädél *binóm fin viga*. Kipladi *fugóm tim?* Godá *vöds aiblibóms tenaliko sanik*.

[§ 232.] **Volapükaklub balid jlesänik.**

Statuds.

- § 1. Diseín kluba binom lenad, plä g e pak volapüka.
 § 2. Klub labom kopanalis v o b a d i k, s p o d ö l e f ö d ö l.
 § 3. Köpanal alik pelom makis 1,50 yelsik, e getom glato ,v o l a p ü k a b l e d i' .
 § 4. Cif kluba kositom se bisiedel e se läsieidels. Väl bisiedela aijenom dub d a t u v e l volapüka u dub pladal ota; väl läsieidelas aijenom dub bisiedel.

Breslau, 1882, otul bal.

Bisiedel:

Fiveger Y.,

rekel in Breslau,

Lo'esüt balseitel.

[§ 233.] **Vertaalfouten.**

De meeste vertaalfouten, die de pasbeginners in de wereldtaal maken, zijn :

- 1) Veronachtzaming van den vierden naamvals-uitgang ... *i* (... *is*).
- 2) ... *ön*, in plaats van ... *oms*, b.v. in den volzin: de menschen denken.
- 3) *ven*, *as*, *äs*, In plaats van *ka*, achter een *vergrootenden trap*; of omgekeerd: *ka* (in plaats van *ven*, *as*, *äs*), waar geen vergrootende trap is.
- 4) *äs*, in plaats van *lik(o)*, b.v. in den volzin: hoe leeft u?
- 5) *bal*, in plaats van *sembal*, voor het *onbepalend lidwoord* (een, eene, een).
- 6) *vóór* het substantief staande *adjectieven onveranderd gelaten*.
- 7) „*wie*”, in plaats van „*welke*” (mensch).
- 8) „*gegaan*”, „*gekomen*”, „*geworden*”
pegölöl, *pekömöl*, *pevedöl*,
 in plaats van:
egölöl, *ekömöl*, *evedöl*.

[§ 234.] **Vertaal-oefeningen**
uit het Hollandsch in de Wereldtaal.

(*Sams al lovepol se pük nedänik in volapüki.*)

1) Goeden dag, mijn vriend! Goeden morgen, heer tuinman! Goeden avond, vrouw hospita! Wat hebt gij (*) goeds voor ons te eten? Hoe is het weer vandaag? Morgen zal onze neef komen. Gisteren was onze beste vriend hier. Wij hadden hem dure boeken ten geschenke gegeven. Hij gaf aan onze vrienden reeds dikwijls geld. Waar woont juffrouw Anna? Hare zuster is beter, dan haar broeder.

2) Dertig goede boeken zijn ons liever, dan honderd negenenveertig slechte. Breng mij het eerste, tweede, vijfde, zesde, zevende en achtste werk! In de eerste plaats wensch ik in ieder huis vrede, in de tweede plaats vlijt, in de derde plaats orde, en in de vierde plaats ware menschenliefde. Zevenmaal reeds zeide men u hetzelfde. Kinderen! gaat altijd ordentelijk twee aan twee naar school en kerk! Drievoudig is de tijd. Geef mij een paar nieuwe laarzen! Scholieren, verdubbelt en verdrievoudigt uwe vlijt; want de tijden zijn zeer slecht.

3) Ben ik dan niet meer uw vriend? Waart gij niet altijd in

(*) Overal, waar niet het tegendeel opgegeven wordt, moet „gij” vertaald worden in den wellevendheidsvorm.

de stad? Gij mocht altijd in Parijs geweest zijn. Men moet niet naar het te hooge trachten! Één mensch kan niet alles doen. Daarover valt niet te twisten. Wij zouden onze ware vrienden kennen, wanneer wij allen in hun hart konden zien. Zeg ons niets meer van slechte, ontrouwe vrienden! Gij zijt stellig misleid. De meisjes houden gewis allen van bloemen; zij verheugen zich stellig allen daarover.

4) Wie nog nooit door een waren vriend bemind geworden is, is voorzeker slechts een half mensch. Bij bakker Jonas is (werd) vandaag zooveel brood verkocht, dat niets meer daarvan bij hem overgebleven is (overbleef). Gij zoudt reeds lang geheel betaald zijn, indien gij vlijtiger hadt willen zijn. Gisteren was een zeldzame visch in zee gezien geworden. Men zal toch niet belogen geworden zijn? Hoop slechts! De deugd zal nog gezegend worden. Dat gij dit niet betwisten moget! Verstand met weinig geld is beter, dan veel geld zonder verstand; maar nog beter is verstand met veel geld.

5) Alle menschen zijn kinderen van één grooten vader. Het beste middel, om harten te winnen, heet ware liefde. Wetenschap zonder liefde is dood. Ondeugden zullen altijd der menschen ongeluk geweest zijn. Den vrede bewaren brengt aan het menschdom groote eer. De poëzie is de vlinder op de bloem der wereld. Ieder van alle burgers moet het vaderland liefhebben! Liefde draagt den werldebol. Een vijanden verzoenende mensch — zou dat niet een goed mensch zijn? De tijd moet een groot geneesmeester der harten zijn. De groote waarde der deugd erkend te zullen hebben, zal een heerlijk loon zijn. Noem wetenschap zonder ervaring geene wijsheid! Wie uwer mocht een waar kunstenaar zijn? Iedereen wil oud worden, maar niemand wil oud zijn. Wat weet gij sedert eergisteren, gisteren en heden nieuws uit de wijde wereld? Het eiland Ischia is bijna vernietigd geworden. Twee vrienden en slechts één hart is de weluidendste van alle muzieken. Wat de moeilijke Latijnsche taal voor alle geleerde mannen der aarde is, dat moet onze gemakkelijke wereldtaal voor alle beschafde aardbewoners zijn!

6) In onze wereldtaal hebben wij 28 klankteekens. Ieder klankteeken daarvan wordt gelezen; geen enkel is stom. Wij houden slechts van de Latijnsche klankteekens (letters). Hoeveel is twee derden, vier vijfden en zes zevenden? Zeer vele schepen snellen westwaarts en oostwaarts. Ik zou niet gaarne naast buskruit met vuur spelen. Weg met alle logen en ontrouw! Waar geene achting is, daar is ook geene ware liefde. Aap toch niet de ondeugden van anderen na! Toen Lodewijk nog arm was,

had hij minder vrienden dan nu, nu hij duizenden geldstukken bezit.

7) Frans heeft eenen vriend en eene vriendin. Zij is beter dan hij. Gij, kent gij hem niet? Ik, ik weet wat hij doet. Hem te leeren kennen — dat is niets aangenaams. Verstaat gij het? Men kan hem niet zeer achten. Men moet zich voor hem in acht nemen. Gij moet hem leeren kennen! Wij echter raden u dat niet aan. Gij misschien? Zij, namelijk onze broeders, hebben nooit van hem gehouden. Zijne zusters, ook zij spraken weinig goeds van hem, en kwamen zelden bij hem aan huis. Ik raad u, hem niet te vertrouwen. U draagt hij ook weinig achting toe. Zijne wenschen, ik ken die. Mijne vrienden (vertaal: de vrienden van mij) weet ik te waardeeren. Men moet iemand (accusatief van *on* = men) niet te erg straffen. Het slechte kan nooit gelukkig maken; men moet het (datief van *os*) nooit vertrouwen! Hebt gij u (= heeft u zich) in de stad eenen nieuwen hoed gekocht? Heeft men u daar goed behandeld? Ja of neen?

8) Zijn broeder is een koopman. De hond van uwen neef is zeer mooi. Mijnen raad moogt gij wel volgen. Hare (enkelvoud) kleederen zijn nieuw. Eens andermans (genetief van *on* of *ek*) dingen moet men niet nemen! Lichtelijk misleidt men zich in zijne eigene (*okik*) dingen. Het slechte is zeer dikwijls zijn (*osik*) eigen wreker. Het uwe (*onsikos*) bevalt mij, als het mijne. De zijne (dit doelt op „zuster”) is ziek. Onze ouders waren altijd vrienden geweest. De deugden der uwen waren aan allen bekend. Hare (meervoud) bloemen bloeien mooi. Hunne paarden renden zeer snel door de stad. Het hun zelven toebehoorende (*osikosi*) moeten allen verlangen! De huizen van onzen vader waren groot. Zijnen eersten vader kendet gij niet meer. Den man van hare (enkelvoud) zuster vond men dood. Geef aan het slechte zijnen (*osik*) waren naam! Uwe vlijt beloonen wij met blijdschap. Niet al hunne daden zijn te roemen. Hebt gij mijne boeken gelezen? De klank van uwe (enkelvoud) liederen verrukte ons; die van ulieden insgelijks; aan de zijnen gewerd minder lof.

9) Deze onze **wereldtaal** zal allen menschen groot nut aanbrengen. Wie haar niet acht, kent het doel er van niet. Zulke menschen hebben een bekrompen hart. Zij zullen zich zelven schaden, evenals anderen. Diegenen kennen hare (*) waarde, die haar leeren en spreken. De volle, heldere klank van deze taal maakt haar ook liefelijk voor den zang. Dit gelooven al degenen, die

---

(*) dat is: van de wereldtaal.

haar reeds gezongen hebben. Die beminnen haar elken dag meer, en wenschen elkander geluk met haar. Wie zou dit niet gelooven? Wat zal hiervan niet waar zijn? Welke man van verstand zou daartegen „neen” kunnen zeggen?

10) Waar, hoe en in hoeverre zoude deze o n z e t a a l kunnen schaden? Degenen, die haar verstaan en spreken, zijn op de g a n s c h e a a r d e tehuis. Men kan iedereen daarmede verstaan, al ware men ook drie duizend mijlen ver weggereisd. Niemand is hier met deze taal vreemd; nergens een geleerde, die berouw heeft deze taal geleerd te hebben. Dat allen, wie het w e l z i j n en de e e n h e i d der menschen lief is, deze taal aanleeren, spreken en bevorderen!

11) Hoe hebt gij uwe zaken geëindigd? Goed! Zijt gij vandaag in de stad geweest? Zijt gij gisteren naar het bosch gegaan? De hoofdzaak voor ons moet altijd liefde tot den evennaaste zijn! Vrienden en vijanden zijn (dat is: heeft men) lief te hebben. Ja, mijnheer! Of misschien niet? Zeer zeker, mijne boezemvrienden! De Natuur is eene goedige moeder. De avondster schittert reeds aan den hemel. Niet, dat er v e l e menschen op aarde zijn, maar dat zij, die er zijn, g o e d en g e l u k k i g mogen wezen, is een der voornaamste grondregels voor het geheele menschedom. De vijf werelddeelen zijn: Europa, Azië, Afrika, Amerika en Australië. De zeven dagen van de week noemt men: Zondag, Maandag, Dinsdag, Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag. De twaalf maanden des jaars heeten: Januari, Februari, Maart, April, Mei, Juni, Juli, Augustus, September, October, November en December. De drie hoofdkrachten der ziel noemen wij: verstand, gemoed en wil. De vier hemelstreken zijn: Oost, Zuid, West en Noord. De vier jaargetijden noemt men: lente, zomer, herfst en winter. De eensgezindheid is onze zege; de deugd het ware geluk van alle menschen; de ondeugd slechts ongeluk. Houd vast (aan) de zeven **grondregels**: van de waarheid, de vrijheid, het recht, de zedelijkheid, de godsdienst, het goede en de heilige liefde.

[§ 235.] **Woordelijke vertaling uit de wereltaal in het Hollandsch.**

(*Lovepolam tonabik volapükikosa in nedänikosi.*)

Nek letomok blamön vilikum, ka kel binom digik
Niemand laat zich laken gewilliger, dan die is waardig

fama mōdikün. — Aikelos binos velatik
 van roem het meest. Al wat is waar
in ok, no kanos labön kludis pōligik. —
 op zich zelf, niet kan hebben uitvloeisels gevaarlijke.
 (gevolgen)

Kel kotenik binön vilom, logomöd dis oki!
 Wie tevreden zijn wil, zie beneden zich!

Kel gletik vedön vilom, logomöd ové oki!
 Wie groot worden wil, zie boven zich!

Valikosi nolön binos gudikum, ka valikosi labön.
 Alles weten is beter, dan alles hebben.

Liedod aidagom lesevi levemüno.

Hartstocht benevelt de rede in den hoogsten graad.

Gö nefikulo lobedon nobiké söle, kel

Zeer licht gehoorzaamt men (eenen) edelen heer, die
suadom, dü obés büdom,
 overtuigt terwijl ons hij gebiedt.

Poéd binom pab su flol menada.

De poëzie is de vlinder op de bloem der menschheid.

[§ 236.] **Alledaagsche spreekwijzen.**

(*Pükönabids vädelik.*)

Hoe laat is het?	Düp kimid binos?
Hoe heet gij?	Kimik binom nem onsa?
Waar zijt gij vandaan?	Kiplad (kimik) lom onsa binom?
Waar woont gij?	Kiplad lödons?
Waarmede kan ik u dienen, mijnheer?	Ko din kimik kanob <i>dünön</i> onsé? o söl oba!
Ik dank u zeer.	Danob onsé gudiküno.
Wat kost dit?	Limödiki kostós atos?
Het is goedkoop.	Binós nedelidik.
Het is tamelijk duur.	Binos ze delidik.
Wat voor weer hebben wij?	Stomi kimik labobs?
Het is mooi weer.	Stom binom jönik.
Hebt gij goed geslapen?	Benó-li estipons?
Waar gaat gij naartoe?	Kipladi tävons?
Wat weet gij voor nieuws?	Kisi nolons nulikosi?
Ik kom dadelijk.	Okömób fovik.
Ik ben daarvan overtuigd.	Binob en pesuadöl.
Gij hebt gelijk.	No binons in pölub.

Het spijt mij (het doet mij leed).
 Verlaat u op mij!
 Nu en dan dondert het.
 Zij kwam 14 daag geleden.
 Het is bijna over het vieren-
 deeljaars.
 Hij is over de tachtig jaar oud.
 Gij ziet er zoo oud niet uit.

 Gij ziet er jonger uit.
 Men houdt u voor ouder.

 Hij is ongeveer 70 jaartjes oud.
 Nu zijn wij klaar.

Pidob osi.
Lekonfidonsöd obé!
Pianikó tötós.
Äkômof bü vigs tel.
Sun obinoms plu, (ka) muls kil.

Labóm lifayelis plu, (ka) jölsi.
No jinons labön lifayelis so
mödik(is).
Jinol labön lifayelis nemödikum.
Äklödon, das labons lifayelis
mödikum.
Olabom yelilis ba velsi.
Nu binobs len fin.

[§ 237.] **Spreekwoorden van verschillende talen.**

(*Pükedavöds pükas difik*).

Litterae argentum, virtutes
aurum.
Chi a se medesimo provveder non
sa, cattivo consigliere altrui
sarà.
W' kasjdom dome boeiwazjet
koechnä.
Iatrè, therapeuson seauton!
 De waarheid heeft inkt in het
 aangezicht.
 Spreekt het goud, dan zwijgt
 heel de wereld.
 Geen krans beveiligt voor hoofd-
 pijn.
 De grootste boomen waren eens
 zwakke rijsjes.
 Het ei wil wijzer zijn, dan het
 hoen.
 Niets wordt eerder oud, dan
 lof en eer.
 Paarden, die de haver verdienen,
 krijgen die het minst.

Nols (binoms) siléf, tugs golüd.

Kel no nolom (al) kudön plo
it ok, konsälél badik obinom
votikés.
In dom alik binom (kösömik)
kuk.
O sanél, sanoloköd (sanolödok)!
Velát labom nigi in logód.

If golüd pükom, vol valik seilom.

Festún nonik jelos ta kapadól.

Bims gletikün äbinoms vöno lu-
planils fibik.
Nög vilos binön visedikum, ka
ji-gok.
Nos bäledos sunum, ka lob e
stüm.
Jevals, kels melidoms zabi, get-
oms en luüni.

[§ 238.] **Practische wenken.***(Vinegs plagik.)*

A d v e r t e n t i ë n zijn voor den
man van zaken hetzelfde, dat
de stoom is voor de nijver-
heid. *(Macaulay.)*

Alles op zijn tijd en op zijne
plaats!

Alles met mate! Slechts geene
overdrijving!

Houd in alles den gulden mid-
delweg!

Eerst raad, dan daad!

Eerst de hoofdzaak; dan
de bijzaak!

Laat u niet door den schijn
misleiden!

Uit dergelijke ervaringen leid u
goede stelregels af, en
volg die stipt!

Raadpleeg steeds de onder-
vinding en de weten-
schap beiden!

Maak uit gelijke oorzaken
gelijke gevolgtrekkingen!

Geef de voorkeur aan het een-
voudige boven het al te
ingewikkelde!

Wat anderen tot nut geweest
is, maak u dat in gelijke
omstandigheden eveneens ten
nutte!

Wat gij zelf doen kunt, laat
dat niet aan anderen over,
die lichtzinnig zijn!

Lenuns binoms plo jäfaman otos,
kelos stem plo dustod.

(Makolä.)

Valikos jenosöd in tim osik
e len top osik!

Valikos jenosöd ko maf! Nos
panemafükosöd!

Vätopo fölolöd zenodavegi
golüdik!

Konsäl kömomöd balüdo,
täno dun!

Balüdo jenosöd gledin, täno
nebadin!

No citomös oli jin! (No leto-
löd jini citön oli!)

Se plaks sümik zugolöd olé
plisipis gudik, e fölolöd
kuladik otis!

Bekonsälolöd vätopo plaki
e noli tucedik!

Se kods leigik kludolöd voba-
damis leigik!

Bizugolöd balikosi pekosiadikosé
tuvém!

Kelos votikes äbinos pöfüdik,
atosi mekolöd pöfüdik id olé
in seít sümik!

Kelosi ol it kanol dunön gudi-
kum, atosi no loveletolöd voti-
kes, kel binoms leitälük!

[§ 239.] **Gevleugelde woorden.***(Vöds peflitadöl).**Verba sunt verbera linguae.*

Hij schuift mee aan het wereldrad.

Zij schittert door hare afwezigheid.

Hic Rhodus, hic salta!

Door de vele boomen het bosch niet zien.

Ex ungue leonem.

Wij dansen op een vulkaan.

*Le congrès danse; mais il ne marche pas.**Time is money.*Vöds binoms linega cöpams.
Kelumufom len volaluib.

Nidof dub ofik mobin.

Is binom Rodus, is danüdolöd!
Neleto te bims no logön foti.

Ya se ral lesevon leini.

Danüdots su filabel.

Konsälém danüdom; ab no mallekom.

Tim binom mon.

[§ 240.] **Wereldtaal-verzen.***(Liäns volapükik.)*

Eensgezindheid is onze zege.

De eenzaamheid kweekt groote denkers.

Alles is niet aan allen geoorloofd.

Alle beginselen zijn moeielijk.

Het zou mij 't grootst genot doen smaken!:

Kon 'k alle menschen g'ukkig maken!

De heilige vreeze des Heeren is het beginsel en de kronenster van alle wijsheid.

Onschuld en ootmoed in liefde bijeen

Moeten het hart tot bewondring ontvonken.

Wie liefde ook aan den vijand toont,

In hem de geest van Christus woont.

Balád binóm vikód obas.

Tíkelis gletík soál jafóm.

Válikós no válikés binós pedálöl.

{ Vó, begín valík
{ Bínom fikulík.

Mekób-la läbík

Keménis valík!

Binóm, vo, dléd Sölá

Begín e klón sapá.

Nedéb e mík, pebálöls in löfi,
Mütóms 'itön al mílagám ladí.

Kel mén i néstení löfóm,

In át tikäl godik lifom.

In 't weldoen wees gelijk een vogel,
In 't wrake nemen als een slak!
Zangvogels, eedle, rooven niet;
Roofvogels, slechte, zingen niet.

Den lieven God begaan slechts
laat

Dan wordt zelfs goed het slimste
kwaad.

Verachten u of prijzen u de
mensen,

O denk: dat zijn slechts op de
proefstellingen van uwe ne-
derigheid.

Groot is zelfs het kleinste
Als 't geschiedde uit zuivre liefde.

In waarheid groot is elke man
Die groote liefde toonen kan.

De tronen hebben nergens hec-
ter grond

Dan in het hart van een god-
vreezend volk.

In Gods raad heeft alles zijn tijd
Van Hem komt niet wat ten
ontijde komt.

Zelfs hoogverlichten moeten dik-
wijls vallen,

Opdat ze in needrigheid stijgen.

Mannen maken wetten;

V r o u w e n goede z e d e n.

Een vroolijk einde brengt vaak
aan

Het treurigste naar huis toe
gaan.

't Wordt dag weer na den nacht,
En na het leed weer vreugde.

Men is niet uitgeleerd

Voordat het leven uit is.

Böd bínolöd al bénodön!

Snel bínolöd al vánditön!

Kanítaböds no lápinóms;

Lapínaböds no kanítóms.

Mekön letólsöd Gódi löfikün!

Tän óvedóms gitík dins bádi-
kün.

If méns olí nestimoms, ud
lobóms:

O tíkolöd!: te míkablúfs bin-
óms.

Gletík binós i smálikünos,

Kelós se löf kliník ejénos.

Velátikó gletík binóm

Ut, kel löfi gletík labóm.

Tlons nó stabí labóms fimíkumí,
Ka ládis pópa dledöla Godí.

In Godá konsäl gitíki válikós
timi labós;

Kélos ín netím givósok, nó de
Gód sapík kómós.

Lépedálitöls mütóms falön,

Dát in mík susí kanóms vebön.

Máns mekóms lonís;

V ó m s mekófs s ü d i s.

Eblinóm segól gälik

Lómadi ofén lügik.

Pós neít okömom dél,

E denú pos véxad gäl.

Men lénadóm,

Jüs déilóm.

P s a l m 116.

(NB. Bij de Protestanten Ps. 117.)

Looft den Heer, alle heidenen!
 prijst Hem, alle natiën.
 Want geweldig over ons is Zijne
 goedertierenheid,
 En de waarheid des Heeren is
 in eeuwigheid!

P s a m 116.

Famolsöd Söli, o nets valik!
 lobolsöd Omi, o pops valik!
 Bi pefimóm ove obs misalád
 Oma,
 E Sölá velát aiblibóm in tenalí.

[§ 241.] **Berijmde spreuken.***(Pükeds rimik.)*

Wie spoedig geeft
 Twee-, driemaal geeft.
 Is het koorn goed,
 Dat maakt het brood goed.
 Gij, vriend! die u als b o r g
 verbindt
 Wordt van de reekning licht het
 kind!

Alle hout heeft
 Een wormpje, dat 'r in leeft.
 Hoe meer iemand weet,
 Des te meer twijfelt hij.
 Beter: een katekop ongedeerd
 Dan van een leeuw slechts de
 steert.

Wie buiten den waard zijne
 rekening maakt
 Twee- driemaal wel dikwijls de
 rekening maakt.

Pleizierig spel wil duren
 Gemeenlijk niet vele uren.
 Hij, wien meenge slechte daad
 gelukt is,
 Weet altijd verschooning daar-
 voor ook.
 Het zwaard vernietigde er reeds
 veel,
 Maar veel meer nog de keel.

Kel fóvikó givóm,
 Telná, kilná givóm.
 Mékos glén gudík
 Bódi nó badík.

Kel nínstanóm sponél,
 Ninstánom ás pelél.

Labóm boál valik
 I vúmílís omik.
 Kel mödikúmosí nolóm,
 I mödikúmosí dotóm.
 Gudíkum: bínön káp katá,
 Ka göb obínön léiná.

Kél mekóm nen lótel kálamí,
 Télna, kílna mékom kálamí.

Alík pled léjöník
 Vilós dulön blefik

Kel bádikó éidunóm,
 Sekúsadis áinolóm.

Mödikis fe gláf funóm;
 Mödikúmis gúg rübóm.

't Geluk heeft velen veel gegeven
Maar niemand nog genoeg in
't leven.

Wilt gij met slecht werk
zijn gebruid,
Betaal 't dan, vriendje! dom...
vooruit!

Een ladder wordt ge, o we-
reld! meer en meer,
De een klimt omhoog, en de
andere stort neer.

Spreken komt uit de natuur reeds,
Zwijgen slechts uit het ver-
stand.

Boodschapster des harten is de
rede;
Doch geenszins open voor
ieder.

Waar geen oor is, spreek niet!
Waar een dwaas is, zwijg!

Wat lief is, is altoos mooi. }
Rijkdom bracht menigeen niets
dan vergif;

Nood maakte velen reeds wakker
en grif.

Eet wat gaar is!
Drink wat klaar is!
Spreek wat waar is!

Läb gívom fé mödíkosí;
Ab nó gívóm sätíkosí.

If vilól vobí badó pedúnölí:
Flénil! pélolöd bisé olá vobí!

O vol! évedól vo xänabím:
Bálim xänom dón, susí votím.

Dé nat yá kómós pükön;
Té de kápäl séilön.

Ladá of-núnel bínof pük;
Ab té no válik mánifik.

Kö nó lil, nó pükólöd!
Kö stúpel, séilólöd!

Kelós binés löfik,
Atós binós jöník.

Liég teldíke te venódi éblinóm;
Zesüd teldíke fútis gúdik éme-
kóm.

Fidólöd, kélos pékukík!
Dlinólöd, kélos léklülík!
Pükólöd, kélos vélatík!

[§ 242.] Opschrift

in de zaal der eerste wereldtaal-vergadering te
Schemmerberg in Wurtemberg 12 September 1882.

Der Libe Sprache trauterweise | Pük löfa bínom légudík
Ist ‚Volapük‘ im Freundeskreise. | Lă fléns fiédik vólápük.

[§ 243.] **Dialect-verzen** (*Dialekaliäns*).

Wenn einer kümmt und tau mi seggt: ,Ik mak dat allen Minschen recht', Denn segg ik: leiwe Fründ! mit Gunst, O lir'n S'mi des' swere Kunst! — (Friz Reuter).	If kömom ék, sagöl al ób: ,Menis valík ekótenób,' Até sagób: o flén! obi Tidónsöd glétikí kaní! (Reuter Friz).
---	--

[§ 244.] **Nationale hymnen** (*Neta 'üms*).1) Het Nederlandsche volkslied. (*)
(*Kanit netik nedänik.*)

Wien Neerlandsch bloed door de aadren vloeit, Van vreemde smetten vrij, Wiens hart voor land en koning gloeit, Verhef den zang als wij; Hij stel met ons, vereend van zin, Uit onbeklemde borst, Het godgevallig feestlied in Voor Vaderland en Vorst!	Kel bludi nedänik labom, De foginos libik, Kel plini e läni löfom, Kanitom-la gälik! Ke obs kaniti stimomöd, Kel xänom in süli, Kanitobs-la, ko mud e blöt, Regi e fatäni! (2na.)
Bescherm, o God! bewaak den grond Waarop onze adem gaat, De plek, waar onze wieg op stond, Waar eens ons graf op staat; Wij smeeken van Uw vaderhand, Uit diepgeroerde borst, Behoud voor 't lieve vaderland, Voor Vaderland en Vorst!	O God, o Söl, läbadolöd, Gluni obsa löfik, Motöfa tali jepolöd, Tali sepa obsik. Aïplekobs, se blöt danöl, Givolöd läbadi, Beniküno, o God, födöl Regi e fatäni! (2na.)

2) Het Deutsche volkslied (*Neta'üm deutik*).

Heil dir im Siegerkranz, Herrscher des Vaterlands, Heil, König, dir!	Sánis in víkoda Féstun, o söl läna, O reg, olé!
--	---

(*) De Volapük-vertaling van het 1e en 5e couplet van ons volkslied dank ik den (mij niet persoonlijk bekenden) heer J. M. Vos Mz., te Rotterdam. Ik heb die overgenomen uit het Algemeen Handelsblad van Donderdag 25 September 1884.

Fühl in des Thrones Glanz
Die hohe Wonne ganz,
Liebling des Volks zu sein —
Heil, König, dir!

Nicht Ross, nicht Reische...
Sichern die steile Höh',
Wo Fürsten steh'n;
Liebe des Vaterlands,
Liebe des freien Mann's
Sichern den Herrscherthron,
Wie Fels im Meer.

Heilige Flamme, glüh!
Glüh und verlösche nie
Fürs Vaterland!
Wir alle stehen dann
Muthig für einen Mann,
Kämpfen und bluten gern
Für Thron und Reich.

Handel und Wissenschaft
Heben mit Muth und Kraft
Ihr Haupt empor!
Krieger und Heldenthat...
Finden ihr Lorbeerblatt
Treu aufgehoben dort
An deinem Thron.

Sei, König Wilhelm, hier
Lang deines Volkes Zier,
Der Menschheit Stolz!
Fühl in des Thrones Glanz
Die hohe Wonne ganz,
Liebling des Volks zu sein —
Heil, König, dir!

Büren in Westfalen.

Sénolöd ín tloná
Níd legáli lada:
Bínön löfáb neta!
Sán, reg, olé!

Nó vafels... ósefoms,
Kö plins aíbüdoms,
Légeili;
Löf te fatalána,
Löf libiká mana,
Äslik leklifs mela,
Jéloms tloní.

Flám sanik, glútolöd!
Glútolöl litolöd
Pló reg e lán!
Tán ostanobs valiks
Pló man bal lánimiks,
Obludobs kómipiks
Pló tlon e lán.

Téd e nol... lékapi
Tóvoms in géilí
Lánimikó.
Klígel, jamépaglet...
Túvoms, o lórabled!
Oli pejépöl ed
In tlon fimó.

Bínolöd is, o reg,
Lónedo pópa dek,
Fám menadé!
Sénolöd in tloná
Níd legáli lada:
Bínön löfáb neta!
Sán, reg, olé!

Peitz, Oberlerer.

3) Het W urtem bergsche Volk slied.

(Neta'üm vürtembergik.)

Heil unserm König, Heil!
Heil unserm Fürsten, Heil!
Dem edlen Heil!
Herr Gott! Dich loben wir;

Sán obsa rége, san!
Obsike plíne san!
Sán nobiké!
Fámobs olí Godi,

Herr Gott! wir fleh'n zu Dir:
O segn' ihn fürundfür!
Dem König Heil!

Herr, Herr! wir schau'n empor
Zu Dir; der Treuen Chor
Fleht Segen ihm.
Verleih ihm Glück und Ehr'!
Sei Du ihm Schirm und Wehr!
Wer liebt sein Volk, wie er! —
Dem Edlen Heil!

Lass deine milde Hand
Auf unserm Vaterland
Und König ruh'n!
Er sei gerecht, wie Du!
Erhalt' uns Fried' und Ruh'!
Froh jauchzt sein Volk ihm zu:
Dem guten Heil!

Sein Volk mit Herz und Mund
Verehr' im Bruderbund
Als Vater ihn!
Herr, lass durch sein Bemüh'n
Der Völker Segen blüh'n!
Erhalt' und schütze ihn!...
Dem König Heil!

Schemmerberg.

Lébegobs íd oli:
Läbadolös omi!
Sánöd regé!

Súsi, o Söl! logobs,
Läbadi lébegobs
Stánik omé.
Läbi, stimí ... givöl,
Bínolöd óme jel!
Pópi omé löföl,
Sán nobiké!

Sú fatáni, regi
Spánolöd í nami
Méiladík!
Léritik bínomös!
Püdi konséfomös!
Nét oma vókomös:
Sán, o gudík!

Nét omi blódiko
As fati ládiko
Léstimomöd!
Flólomöd sé vobad
Oma popás läbad!
Söl jelomös in stad
Régi! sanöd!

Knile, R.

4) Het Oostenrijksche Volkslied.

(Löstakina neta'üm.)

Gott erhalte, Gott beschütze
unsern Kaiser, unser Land!
Mächtig durch des Glaubens Stütze,
führ' er uns mit weiser Hand!
Lasst uns seiner Väter Krone
schirmen wider jeden Feind!
Innig bleibt mit Habsburgs Throne
Österreichs Geschick vereint.

God séfomös, God jéломös
límepe e lánedis!
Me yúf klödá odúkomös
nám lesápikün obís!
Kloní lefátas óma tá
néflens álik jülobsöd!
Lefümik lä tlon 'Absburgá
Löstakín oblibomöd!

Fromm und bieder, wahr und offen
 lasst für Recht u. Pflicht uns steh'n;
 Lasst, wenns gilt, mit frohem Hoffen,
 muthvoll in den Kampf uns geh'n!
 Eingedenk der Lorbeerreiser,
 die das Heer so oft sich wand: —
 Gut und Blut für unser Kaiser!
 Gut und Blut fürs Vaterland!

Was des Bürgers Fleiss geschaffen
 schütze treu des Kriegers Kraft!
 Mit des Geistes lichten Waffen
 siege Kunst und Wissenschaft!
 Segen sei dem Land beschieden,
 und sein Ruhm dem Segen gleich!
 Gottes Sonne strahl' in Frieden
 auf ein glücklich Österreich!

Lasst uns fest zusammenhalten!
 In der Eintracht liegt die Macht.
Mit vereinter Kräfte walten
 wird das schwerste leicht vollbracht.
 Lasst uns, eins durch Brüderbände,
 gleichem Ziel' entgegengeh'n!
 Heil dem Kaiser, Heil dem Lande!
 Österreich wird ewig steh'n. —

An des Kaisers Seite waltet,
 Ihm verwandt durch Stamm u. Sinn,
 Reich an Reiz, der nie veraltet,
 uns're holde Kaiserin.
 Was als Glück zuhöchst gepriesen
 ström' auf sie der Himmel aus!
 Heil Franz Josef! Heil Elisen!
 Segen Habsburgs ganzem Haus!
 Meidling lä Vin.

Reládikó, bafólikó
 stánobsöd plo gít e blíg;
 Stanóbsöd kó spel gálikó,
 lánimíko íd in klig!
 Omémöls túigís lorá,
 kélis yá edágetóbs: —
 Guédi é bludí obsá
 pló limép, fatán givóbs.

Fa dút sífá pejúfólós
 pójelósös fá kligél!
 Ko váfs tikála víkodós
 égeló nol é kanél!
 Lábád obínomöd láné,
 lábádé fam sümikün!
 Godá sol áb Löstákiné
 stáломös te püdikün!

Kostanobsöb fimíkúnó!
 ín balíf binóm valüd.
 Paléfulóms nefíkuló
 fíkuls fa balöl stenüd.
 Öté nilóbsöd zéilé
 báladíks me blódatán!
 San límepé, san lánedé!
 Dúlik Löstákína stán. —

Len límepá flán söloföd,
 pálefík in stám, tikál,
 ko vénuds, kél odúlomsöd,
 í jílímepá jónál!
 Gletíkúná lábá pään
 tónomös sülá se lóm!
 Franzé Yoséf, Elíse sán
 Lábád pló 'Absúruga dóm!
 Dl. M. Ob'lidal, volapükacif.

5) Het Zweedsche volkslied (*Neta'üm svedik.*)

Ur svenska hjertans djup en gång
 En samfäld och en enkel sång
 Som går till Kungen fram!
 Var honom trofast och hans ätt!
 Gör kronan på hans hjessa lätt!
 Och all din tro till honom sätt,
 Du folk af freijdad stam!

Balná se díb ladás svedík
 Kanít tugédik é balík,
 Kel ál reg tónosöd!
 Fiédöl fámülé omá,
 Leítolöd kloní kapá!
 O nét stamá famík, olá
 Cifé konfidolöd!

[§ 245.] KORTE VERGELIJKENDE SPRAAKKUNST

(Glamat blefik feleigöl).

I. **Zelfstandige naamwoorden** (substantieven, *subsats*).

1) Verbuiging (*deklin*).

Volapük.
1) Enkelvoud.

fat
fatá
faté
fatí

Fransch.

le [un] père.
du [d'un] père.
au [à un] père.
le [un] père.

Engelsch.

the [a] father.
of the [of a] father.
to the [to a] father.
the [a] father.

Hollandsch.

de [een] vader.
des [eens] vaders.
den [eenen] vader.
den [eenen] vader.

2) Meervoud.

fats
fatás
fatés
fatís

les [des] pères.
des [de] pères.
aux [à des] pères.
les [des] pères.

the fathers.
of the fathers.
to the fathers.
the fathers.

de vaders of vaderen.
der vaders of vaderen.
den vaders of vaderen.
de vaders of vaderen.

3) Vocatieven.

o fat!
o fats!

o père!
o pères!

o father!
o fathers!

o vader!
o vaders (of: o vaderen)!

2) **Vrouwelijke woorden** (*vöds jilik*).

flen
ji-flén (of: of-*flen*)
ji-fléns

l'ami [un ami].
l'amie [une amie].
les amies.

the [a] friend.
the [a] she-friend.
the she-friends.

de [een] vriend.
de [eene] vriendin.
de vriendinnen.

3) **Verklein** woorden (*Vöds smalamik*).

<i>flol</i>	la fleur.	the flower.	de bloem.
<i>flolíl</i>	la petite fleur.	the little flower.	het bloempje.
<i>flolilá</i>	de la petite fleur.	of the little flower.	van het bloempje.

II. **Bijvoeglijke naamwoorden** (adjectieven, *ladjeks*).1) **Uitgang** (*finam*) ... *ik*.

1) <i>nat</i>	la nature.	the nature.	de natuur.
<i>natik</i>	naturel.	natural.	natuurlijk.
2) <i>din natik</i>	la chose naturelle.	the natural thing.	het natuurlijke ding.
<i>diná natik</i>	de la chose naturelle.	of the natural thing.	van het natuurlijke ding.
<i>dins natik</i>	les choses naturelles.	the natural things.	de natuurlijke dingen.
<i>díns natik</i>	aux choses naturelles.	to the natural things.	aan de natuurlijke dingen.

2) **Trappen van vergelijking** (*plulüenam*).

1) <i>jönik</i>	beau (vrouwelijk: belle).	fair.	mooi.
2) <i>jönikum</i>	plus beau.	fairer.	mooier.
3) <i>jönikün</i>	le plus beau.	fairest.	mooist.
<i>doms jönikün</i>	les maisons les plus belles.	the fairest houses.	de mooiste huizen.

III. **Telwoorden** (*numavöds*).

1) <i>bim bal</i>	un arbre.	one tree.	één boom.
<i>böds bals</i>	dix oiseaux.	ten birds.	tien vogels.

2) <i>voms telíd</i> <i>kitidó</i>	the second women.	de tweede vrouwen.
3) <i>folná</i>	thirdly.	ten derde (in de 3 ^e plaats).
4) <i>a lul</i>	four times.	viermaal.
5) <i>málik</i>	five and five.	vijf aan vijf.
6) <i>telél</i>	sixfold.	zesvoudig.
7) <i>telön</i>	a pair.	een paar.
	to double.	verdubbelen.

les secondes femmes.
troisièmement.
quatre fois.
cinq à cinq.
sextuple.
une paire.
doubler.

IV. Voornaamwoorden (*pönops*).

1) Persoonlijke (*pösodiks*).

1) <i>ob</i>	moi, je.	ik.
<i>ol</i>	toi, tu.	gij.
<i>om</i>	lui, il.	hij.
<i>of</i>	elle.	zij.
<i>os</i>	(il).	het.
<i>on</i>	on [l'on].	men.
<i>ok</i>	soi, se.	zich.
<i>ons</i>	vous.	u (= gij).
2) <i>obs</i>	nous.	wij.
<i>os</i>	vous.	gij.
<i>oms</i>	eux, ils.	zij.
<i>ofs</i>	elles.	zij.
<i>oks</i>	(se).	[zich].

I.	thou.	ik.
he.	she.	gij.
she.	it.	hij.
it.	[one, they, people, men]	zij.
[one, they, people, men]	one's self.	het.
one's self.	you.	men.
you.	we.	zich.
we.	you.	u (= gij).
you.	they.	wij.
they.	they.	gij.
they.	they [themselves].	zij.
they [themselves].		[zich].

2) Bezittelijke (labediks).

- 1) *obík* [obá]*)
olík [olá]
omík [omá]
ofík [ofá]
osík [osá]
oník [oná]
okík [oká]
onsík [onsá]
2) *obsík* [obsá, obás]
olsík [olsa, olas]
omsík [omsa, omas]
ofsík [ofsa, ofas]
oksík [oksa, okas]
3) *obíks* [oba]
olsíks
omiká
ofsikés

mon,
ton,
son,
— [son, sa]
— [son]
— [de l'on]
— [de soi]
— [de vous, le vôtre]
notre,
votre,
leur,
[leur],
—
mes,
vos,
de son,
— [aux choses de femmes]

my,
thy,
his,
her,
its,
—
—
your,
our,
your,
their,
—
—
— [my]
— [your]
of his
—
mijn,
uw,
zijn,
haar,
[deszelfs, zijn],
[iemands],
—
uw,
ons,
uw,
hun,
[haar]
—
mijne,
uwe,
zijns,
[aan de haren].

*) Wanneer de uitgangen ... *ik* te talrijk worden, kan men de ophooping vermijden door dien uitgang ... *ik* te doen afwisselen met den op *a* uitgaanden *G r i e k s c h e n* geneties possessief: *obá, olá; obsa, olas* (*obsa, olas* vóór eene vocaal; *obsa, olas* vóór eene consonant).

3) A a n w i j z e n d e (*joniks*).

- 1) *at*
ji-at [of: *of-at*]
atós [of: *os-at*]
- 2) *et*
eít
- 3) *ot*
öt
- 4) *ut*
üt
- 5) *it*
som
votik
balim votimi [—*e*]

ce,
 cette,
 — [ce],
 celui-là,
 [celui-là même],
 [celui],
 le même,
 celui,
 le même,
 même,
 tel,
 autre,
 l'un l'autre.

this,
 — [this],
 — [this],
 that,
 [that own self],
 the same,
 the very same,
 he, that,
 the same,
 self,
 such,
 other,
 one another [each other].

deze,
 deze,
 dit,
 die,
 die zelf,
 diezelfde,
 dezelfde,
 diegene, die,
 diegene zelf,
 zelf,
 zulk,
 ander,
 elkander.

4) V r a g e n d e (*säka*).

- 1) *kim?*
kis?
- 2) *kióm?*
kimik?
- 3) *lik?*
kiplád?

qui?
 quoi?
 quel?
 (quel)?
 comment?
 où?

who?
 what?
 which?
 (what?)
 how?
 where?

wie?
 wat?
 welke?
 wat voor een?
 hoe?
 waar?

5) Betrekkelijke (getefamiks)

- 1) *kel*
kelá
2) *ji-kél* [of: *of-kél*]
3) *kelós* [*os-kél*]
kelé [*kelosé*]
kelí

die, welke,
wiens,
die, welke,
hetwelk, dat
aan wie(n), waaraan,
dien, die, dat.

qui [lequel],
dont,
laquelle,
[lequel],
auquel,
[lequel].

which,
of whom,
[what],
to whom,
[whom].

6) Onbepaalde (nefümiks).

- 1) *ek*
nek
2) *atim*
3) *sembál*
noník
4) *alík*
valík
5) *bos*
nos
6) *ans*
mödík
nemödík
mödikumiks

iemand,
niemand,
ieder,
eenigerlei iemand,
geen,
ieder, elk,
al,
iets,
niets,
eenige, ettelijke,
veel, vele,
weinig,
verscheidene.

quelqu'un,
personne,
chacun,
[quelqu'un],
nul,
chaque [tout],
tout,
quelque chose,
rien,
quelques,
beaucoup, bien,
peu,
plusieurs.

somebody,
nobody,
every one,
any body,
none,
every,
all,
something,
nothing,
some, any,
much [many],
[little] few,
several.

V. Werkwoorden (*velibs*).

1) PERSONEN (*Pösods*.)

Bedrijvende vorm (*dunafom*).

a) Tegenwoordige tijd (*patip*). Enkelvoud (*banum*).

j'aime,
tu aimes,
il aime,
elle aime,
[il aime],
on aime,
il s'aime,
vous aimez.

ik bemin (*),
gij bemint,
hij bemint,
zij bemint,
het bemint,
men bemint,
hij bemint zich zelven,
u bemint.

(*) Ook: ik heb lief; ook: ik houd van.

löföb
löfól
löfóm
löfóf
löfós
löfon
löfomók
löfóns

Meervoud (*plunum*).

nous aimons,
vous aimez,
ils aiment,
elles aiment.
ils s'aiment.

wij beminnen,
gij bemint,
zij beminnen,
[zij beminnen],
zij beminnen zich (zelven).

löfóbs
löfóls
löfóms
löfófs
löfomsok [*löfomóks*]

2) Tijden (*tims*).

j'aimai [j'aimais],
tu as aimé.

ik beminde,
gij hebt bemind.

b) *älöföb* [*älöföb*]
elöfól

I loved.
thou hast loved.

ilöfom	il avait [eut] aimé.	he had loved.	hij had bemind.
c) olöföf	elle aimera.	she will love.	zij zal beminnen.
ulöfös	(il) aura aimé.	it will have loved.	het zal bemind hebben.

3) **Lijdende vorm; in alle tijden.**
(*sufatom tinas valik.*)

a) pa'öfóm	ils sont aimés.	they are loved.	zij worden bemind.
b) pä(i)löfóms	vous(étiez) fûtes aimés.	you were loved.	gij werdt bemind.
pelöfóbs	nous avons été aimés.	we have been loved.	wij zijn bemind geworden.
pi(i)löfóls	vous(aviez) eûtes été aimés.	you had been loved.	gij waart bemind geworden.
c) polöfóm	il sera aimé.	he will be loved.	hij zal bemind worden.
pulöfófs	elles auront été aimées.	they will have been loved.	zij zullen bemind gewor- den zijn.

4) **IBijvormen (nebaforms).**

töföb-li?	aimé-je?	a) Vraag (<i>säk</i>): do I love?	bemin ik?
no töföb-li.	n'aimé-je pas?	b) Ontkenningen do not I love?	bemin ik niet?
töfölsöd!	aimez!	c) Gebiedende wijs (<i>büdadid</i>). love (you)!	bemin!
pelöfömöd!	[qu'il ait été aimé!]	[he should have been loved!]	[hij moet bemind geworden zijn!]

d) Deelwoorden (*ladyekabids*).

lōfōl
elōfōl

pelōfōl

(*älōfōl*, *ilōfōl*; *olōfōl*, *ulōfōl*;
pälōfōl, *pülōfōl*; *polōfōl*, *pulōfōl*.)

lōfōn
elōfōn

(*olōfōn*, *ulōfōn*; *palōfōn*,
pälōfōn, *pelōfōn*,
pilōfōn; *polōfōn*, *pulōfōn*.)

lōfōb-la

älōfom-li-la
(*lōfomöv-li?*)

aimant.
ayant aimé.
aimé.

loving.
having loved.
loved.

e) Onbepaalde wijs (infinitief; *subsatabid*).

aimer.
avoir aimé.

to love.
to have loved.

f) Aanvoegende wijs (conjunctief; *mögabid*).

[que j'aime].

I may [might] love

g) Vraagconjunctief (*säk e mögabid*).

aimerait-il?

[would he love?]

beminnende.
bemind hebbende.
bemind.

beminnen. (*)
bemind hebben.
(*) ook: liefhebben.
ook: houden van.

dat ik beminne.

zou hij beminnen?

VI. **Bijwoorden** (adverbien; *ladvelibs*).

1) *gudikó*
gudikumó
gudikünó

bien.
mieux.
le mieux (au mieux).

well.
better.
best (in the best manner).

goed.
beter.
het best.

- 2) *ſenikumó*
 3) *tikob gudik*
gudiko tikób

plus amicalement.
 je pense.
 je pense bien.

more friendly.
 I think.
 I think well.

vriendſchappelijker.
 ik denk.
 ik denk wel.

VII. Voorzetsels (prepositiën, *pläpods*).

1) waar?

in
in dom

en, dans.
 dans la maison.

in [into]
 in the house.

in
 in het huis.

in domi

[dans la maison,
 en dedans].

into the house.

in het huis,
 het huis in.

2) waar naartoe?

NB. Het overige zoeken in de **Spraakkunst** en in het **Woordenboek**.

Prof-volzin (*blufaset*).

1) *Sev oká it eibinóm stabín gudikin tugás valik.*

2) De kennis van zich zelve is altijd de beste grondslag van alle deugden geweest.

3) The knowledge of one's self has always been the best foundation of all virtues.

4) La connaissance de soi-même a été toujours le meilleur fondement de toutes les vertus.

(Fransch 15, Engelsch 14, Hollandsch 14 woorden! en in Volapük slechts 8!!!)

2.] **Paradigma der adjectieven.***(Paradim ladyekas.)*a) **Verbuiging (deklin).****Enkelvoud (banum).**

1. { mannelijk (*manik*): de goede, een goede: *gudik*.
   { vrouwelijk (*jilik*): de goede, eene goede: *ji-gudik*, *of-gudik*.
   { onzijdig (*neud*): het goede: *gudikós* (*os-gudik*).
2. { des goeden, eens goeden: *gudiká*.
   { der goede, eener goede: *ji-gudiká*, *of-gudika*.
3. { aan den goeden, aan eenen goeden: *gudiké*.
   { aan de goede, aan eene goede: *ji-gudiké*, *of-gudiké*.
4. { den goeden, eenen goeden: *gudiki*.
   { de goede, eene goede: *ji-gudiki*, *of-gudiki*.

Meervoud (plunum).

1. goede, de goede: *gudiks* (*ji-gudiks*, *of-gudiks*).
2. van goede, der goede: *gudikás* (*ji-gudikás*, *of-gudikás*).
3. aan goede, den goeden: *gudikés* (*ji-gudikés*, *of-gudikés*).
4. goede, de goede: *gudikís* (*ji-gudikís*, *of-gudikís*).

b) **Vergelijking (plulüenam).****Enkelvoud (banum).**

de goede: *gudik*.
 de betere: *gudikúm*.
 de beste: *gudikün*.

Meervoud (plunum).

goede, de goede: *gudiks*.
 betere, de betere: *gudikums*.
 beste, de beste: *gudiküns*.
 der beste, van de beste: *gudikünas*.
 aan de beste (vrouwen): *ji-gudikünés*.
 de beste (meisjes): *of-gudikünís*.

3.] **Paradigma der telwoorden.***(Paradim numas.)*Eenheden (*balels*).

Vrouwelijk.

Onzijdig.

Mannelijk.

1. een, *bal*.
2. eens, *bala*.
3. eenen, *balé*.
4. eenen, *bali*.
1. twee, *tel*.
2. van twee, *tela*.
3. aan twee, *telé*.
4. twee, *telí*.

- eene, *ji-bal*, *of-bal*.
- eener, *ji-bala*, *of-bala*.
- eener, *ji-balé*, *of-balé*.
- eene, *ji-bali*, *of-bali*.
- twee, *ji-tel*, *of-tel*.
- van twee, *ji-tela*, *of-tela*.
- aan twee, *ji-telé*, *of-telé*.
- twee, *ji-telí*, *of-telí*.

- een, *os-bal* (*bál-os*). (*)
- eens, *os-bala* (*balosa*).
- eenen, *os-balé* (*balosé*).
- een, *os-bali* (*balosí*).
- twee, *os-tel* (*tél-os*). (*)
- van twee, *os-tela* (*telosá*).
- aan twee, *os-telé* (*telosé*).
- twee, *os-telí* (*telosí*).

Tientallen (*balsels*).

1. tien, *bals*.
2. van de tien, *balsa*
3. aan de tien, *balsé*.
4. de tien, *balsí*.

- tien, *ji-bals*, *of-bals*.
- van de tien, *ji-balsa*, *of-balsa*.
- aan de tien, *ji-balsé*, *of-balsé*.
- de tien, *ji-balsí*, *of-balsí*.

- tien, *os-bals*.
- van de tien, *os-balsa* (*balsosa*).
- aan de tien, *os-balsé* (*balsosé*).
- de tien, *os-balsí* (*balsosí*).

(*) NB. Zonder koppelteeken beduidt:

balós, het vereenigt, het vereent;*telós*, het verdubbelt.

Rangschikgende telwoorden.

Enkelvoud (*banum*).

1. de eerste, *balad*.
2. des eersten, *balidá*.
3. den eersten, *balidé*.
4. den eersten, *balidi*.

het eerste, *balidós*.
 van het eerste, *balidosá*.
 aan het eerste, *balidosé*.
 het eerste, *balidosí*.

Meervoud (*plunum*).

1. de eerste, *balids*.
2. der eerste, *balidás*.
3. den eersten, *balidés*.
4. de eerste, *balidís*.

de eerste, *balidóss*.
 der eerste, *balidosás*.
 den eersten, *balidosés*.
 de eerste, *balidosís*.

Andere telwoordsvormen.

1. elke twee: *a tel*.
2. van elke twee: *a tela*

a ji-tel, a of-tel.
a ji-tela, a of-tela.

van het enkele, *balika*; van het tiental, *balsela*;
 van het verdrievoudigen, *kilóna, kilükóna*.

a os-tel (a tél-os).
a os-tela.

4.] **Schema van het persoonlijk voor- naamwoord.**

(*Jemad pönopas pösodik.*)

Enkelvoud.

ob, ik.

ol, gij.

om, hij.

of, zij.

os, het.

on, men.

ok, zich.

ons, u (= gij).

Meervoud.

obs, wij.

ols, gij (lieden).

oms, zij (mannen).

ofs, zij (vrouwen).

oks, zich (meer dan één).

Veranderingen.

ji-ol, gij (vrouw); *of-ol*, gij (meisje);

omil, de kleine hij; *ofil*, de kleine zij; *osa*, deszelfs (van het ding); *oné*, aan iemand, *oní*, iemand (4e nmv.); *onsa*, van u (wellevendsheidsvorm); *obés*, ons; *olís*, u (lieden).

5.] **Paradigma van »ik».**

(*Paradim dö „ob”.*)

Mannelijk.

Vrouwelijk.

Onzijdig.

Enkelvoud.

1. ik: *ob*.

2. van mij: *obá*.

3. aan mij: *obé*.

4. mij: *obí*.

ji-ob, *of-ob*.

ji-obá, *of-obá*.

ji-obé, *of-obé*.

ji-obí, *of-obí*.

obos, ik (van dingen,

obosa. ironisch en

obosé. poëtisch).

obosi.

Meervoud.

1. wij: *obs*.

2. van ons

(vóór vocaal): *obas*,

(vóór consonant): *obsa*.

3. aan ons

(vóór voc.): *obés*,

(vóór cons.): *obsé*.

4. ons

(vóór voc.): *obís*,

(vóór cons.): *obsí*,

ji-obs, *of-obs*.

ji-obas, *of-obas*,

ji-obsa, *of-obsa*.

ji-obes, *of-obes*,

ji-obse, *of-obse*.

ji-obis, *of-obis*,

ji-obsi, *of-obsi*,

oboss.

obosas.

oboses.

obosis.

Op dezelfde manier gaan ook: *ola* (van u), *oma* (van hem), *ofa* (van haar), *osa* (van hetzelfde, er van), *ona* (van iemand), *onsa* (van u, wellevendheidsvorm), *oka* (van het zich), *olas* (van ulieden), *omas* (van hen), *ofas* (van haar, meervoud), *osas* (van dezelve), *okas* (van de zich, meervoud). Ook *olsa*, *omsa*, *ofsa*, *oksa*; *onsas*, van ulieden.

6.] Paradigma van »men».

(*Paradim dö „on”.*)

1. *on*, men, iemand.
2. *ona*, iemands, van iemand.
3. *oné*, iemand, aan iemand.
4. *oní*, iemand.

Op dezelfde manier gaat: *onik*, eenigerlei iemand.

V o o r b e e l d e n :

men moet (aan) iemand geen nadeel doen :

no dämonöd oné!

gij moet iemand niet haten :

no sötöl 'etön oni!

gij moet iemands dingen niet nemen :

no sumolsöd dinis ona (eka, sembala)!

7.] Schema der aanwijzende voornaamwoorden.

(*Jemad pönopas jonik.*)

at, deze ;

et, die ;

it, zelf ;

ot, dezelfde ;

ut, degene ;

ät, juist deze.

eit, juist die.

iét, hijzelf.

öt, juist dezelfde.

üt, juist degene.

V e r a n d e r i n g e n :

ji-at, deze ; *of-et*, die ; *itos*, datzelf ; *ota*, deszelfs ; *üts*, juist degenen ; (*itil*, het eigen ik-je).

8.] **Paradigma van »deze»**

(Paradim dö „at“.)

E n k. (*banum*).

1. deze	: at.	deze	: ji-at, of-at.	dit	: atos.
2. dezes	: ata.	dezer	: ji- [of-] ata.	dezes	: atosa.
3. (aan) dezen	: até.	(aan) deze	: ji- [of-] ate.	(aan) dit	: atose.
4. dezen	: atí.	deze	: ji- [of-] ati.	dit	: atosi.

M r v. (*plunuu*).

1. deze	: ats.	ji-ats, of-ats.	atoss.
2. dezer	: atas.	ji- [of-] atas.	atosas.
3. (aan) deze	: ates.	ji- [of-] ates.	atoses.
4. deze	: atis.	ji- [of-] atis.	atosis.

9.] **Paradigma van »wie?»**

(Paradim dö „kim?“.)

1) M a n n e l i j k.

E n k e l v o u d (*banum*).

1. *kim*, wie?
2. *kimá*, wiens?
3. *kimé*, (aan) wien?
4. *kimí*, wien?

M e e r v o u d (*plunum*).

1. *kims*, wie?
2. *kimás*, wier?
3. *kimés*, aan wie?
4. *kimis*, wie?

2) V r o u w e l i j k.

Op dezelfde manier gaan *kif?* en *kiof?*Ook *ji-kim*, welke vrouw? en *of-kim*, welk meisje?

3) O n z i j d i g.

Ook gaan zoo: *kis?* en *kiós?*; ook *os-kim?* en *kimós?*10.] **Paradigma der betrekkelijke voor-
naamwoorden.**

(Paradim pönopas getefamik.)

1) E N K E L V O U D.

M a n n e l i j k.

1. die, welke : *kel*.
2. wiens : *kelá*.
3. (aan) wien : *kelé*.
4. dien : *kelí*.

V r o u w e l i j k.

1. die, welke : *ji-ke*l, *of-ke*l, [*ke*l].
2. wier : *ji-ke*lá, *of-ke*lá, [*ke*lá].
3. (aan) wie : *ji-ke*lé, *of-ke*lé, [*ke*lé].
4. die : *ji-ke*lí, *of-ke*lí, [*ke*lí].

O n z i j d i g.

- dat, hetwelk : *kelós* [os-kél], [kel].
 welks : *kelosá* [os-kela], [kela].
 aan hetwelk, waaraan : *kelosé* [os-kele], [kele].
 dat, hetwelk : *kelosí* [os-keli], [keli].

2) M E E R V O U D.

M a n n e l i j k.

V r o u w e l i j k.

1. die, welke : *kels* [kel] *ji-kels, of-kels*, [kelófs], [kels].
 2. dier : *kelás* [kelsá] *ji-kelás, of-kelás* [kelsá; kelofás, kelofsa].
 3. (aan) wie : *kelés* [kelsé] *ji-keles, of-keles* [kelse; kelofés, kelofse].
 4. die, welke : *kelís* [kelsí] *ji-kelis, of-kelis* [kelsi; kelofis, kelofsi].

O n z i j d i g.

- welke, die : *keloss*; [kel].
 welker : *kelosas* [os-kelas, os-kelsá].
 (aan) welke, waaraan : *kelosés* [os-kelés, os-kelsé].
 welke, die : *kelosis* [os-kelis, os-kelsí].

11.) **Paradigma der werkwoorden.***(Paradim velibás.)*1) **Bedrijvende vorm.** (activum; *dunafom*).AANTOONENDE WIJS (indicatief; *jenabid*).Tegenwoordige tijd (*patüp*).Enkelvoud (*banum*).*löfób*, **ik** bemint.*löfol*, **gij** bemint.*löfom*, **hij** bemint.*löfof*, **zij** bemint.*löfos*, **het** bemint.*löfon*, **men** bemint.*löfonok*, **men** bemint **zich**.*löfons*, **u** (= *gij*) bemint.Meervoud (*plunum*).*löfobs*, **wij** beminnen.*löfols*, **gij** (lieden) bemint.*löfons*, **zij** (die mannen) beminnen.*löfofs*, **zij** (die vrouwen) beminnen.*löfomoks* (*löfomsok*), **zij** beminnen **zich**.

Onvolmaakt verleden tijd (*pätüp*).Enkelvoud (*banum*).*älöfób*, ik **beminde**.*älöfol*, gij bemindet.*älöfom*, hij beminde.*älöfof*, zij beminde.*älöfos*, het beminde.*älöfon*, men beminde.*älöfolok*, gij bemindet u.*älöfoms*, u (= gij) beminde.Meervoud (*plunum*):*älöfobs*, wij beminden.*älöfols*, gij (lieden) bemindet.*älöfoms*, zij (die mannen) beminden.*älöfofs*, zij (die vrouwen) beminden.*älöfoloks* (*älöfolsok*), gij bemindet u.Volmaakt verleden tijd (*petüp*).Enkelvoud (*banum*).*elöfob*, ik **heb** bemind.*elöfol*, gij hebt bemind.*elöfom*, hij heeft bemind.*elöfof*, zij heeft bemind.*elöfos*, het heeft bemind.*elöfon*, men heeft bemind.*elöfosok*, het heeft zich bemind.*elöfons*, u (= gij) heeft bemind.Meervoud (*plunum*).*elöfóbs*, wij hebben bemind.*elöfóls*, gij (lieden) hebt bemind.*elöfóms*, zij (die mannen) hebben bemind.*elöfófs*, zij (die vrouwen) hebben bemind.*elöfófoks* (*elöfófsok*), zij (die vrouwen) hebben zich bemind.Meer dan volmaakt verleden tijd (*pitüp*).Enkelvoud (*banum*).*ilöfób*, ik **had** bemind.*ilöfol*, gij hadt bemind.

ilöfom, hij had bemind.
ilöfof, zij had bemind.
ilöfos, het had bemind.
ilöfon, men had bemind.
ilöfomok, hij had zich bemind.
ilöfons, u (= gij) had bemind.

Meervoud (*plunum*).

ilöfobs, wij hadden bemind.
ilöfols, gij (lieden) hadt bemind.
ilöfoms, zij (die mannen) hadden bemind.
ilöfofs, zij (die vrouwen) hadden bemind.
ilöfonsoks, zij (die vrouwen) hadden zich zelve bemind.

Eerste toekomstige tijd (*potüp*).

Enkelvoud (*banum*).

olöfób, ik **zal** beminnen.
olöfol, gij zult beminnen.
olöfom, hij zal beminnen.
olöfof, zij zal beminnen.
olöfos, het zal beminnen.
olöfon, men zal beminnen.
olöfonsok, u (= gij) zal zich zelve beminnen.
olöfons, u (= gij) zal beminnen.

Meervoud (*plunum*).

olöfobs, wij zullen beminnen.
olöfols, gij (lieden) zult beminnen.
olöfoms, zij (die mannen) zullen beminnen.
olöfofs, zij (die vrouwen) zullen beminnen.
olöfoboks (*olöfobsok*), wij zullen ons zelve beminnen.

Tweede toekomstige tijd (*putüp*).

Enkelvoud (*banum*).

ulöfób, ik **zal** bemind **hebben**.
ulöfol, gij zult bemind hebben.
ulöfom, hij zal bemind hebben.
ulöfof, zij zal bemind hebben.
ulöfos, het zal bemind hebben.
ulöfon, men zal bemind hebben.
ulöfobok, ik zal mij zelve bemind hebben.
ulöfons, u (= gij) zal bemind hebben.

Meervoud (*plunum*):

- ulöfobs*, wij zullen bemind hebben.
ulöfols, gij (lieden) zult bemind hebben.
ulöfoms, zij (die mannen) zullen bemind hebben.
ulöfofs, zij (die vrouwen) zullen bemind hebben.
ulöfolsok (*ulöfoloks*), gij zult u zelven bemind hebben.

AORISTUS (*paitüp*).Tegenwoordige tijd (*patüp*).Enkelvoud (*banum*).

- ailöfob*, ik bemin **duurzaam** (voortdurend).
ailöfol, gij bemint duurzaam.
ailöfom, hij bemint duurzaam.
ailöfof, zij bemint duurzaam.
ailöfos, het bemint duurzaam.
ailöfon, men bemint duurzaam.
ailöfonok, men bemint zich zelven voortdurend.
ailöfons, u (= gij) bemint voortdurend.

Meervoud (*plunum*).

- ailöfobs*, wij beminnen voortdurend.
ailöfols, gij (lieden) bemint voortdurend.
ailöfoms, zij (die mannen) beminnen duurzaam.
ailöfofs, zij (die vrouwen) beminnen duurzaam.
ailöfoboks (*ailöfobsok*), wij beminnen ons zelven voortdurend.

Onvolmaakt verleden tijd (*päitüp*).

- äilöfob*, ik bemin voortdurend.

Volmaakt verleden tijd (*peitüp*).

- eilöfob*, ik heb aanhoudend bemind.

Meer dan volm. verl. tijd (*piitüp*).

- iilöfob*, ik had aanhoudend bemind.

(NB. Geene uitzonderingen in Volapük!)

Eerste toekomstige tijd (*poitüp*).

- oilöfob*, ik zal voortdurend beminnen.

Tweede toekomstige tijd (*puitüp*).

- uilöfob*, ik zal voortdurend bemind hebben.

AANVOEGENDE WIJS (*mögabid*).

Tegenwoordige tijd (*patüp*).

Enkelvoud (*banum*).

löfób-la, ik **mocht** (niet moge) beminnen.

löfól-la (*la-löfól*), gij mocht beminnen.

löfóm-la, hij mocht beminnen.

löfóf-la, zij mocht beminnen.

löfós-la, het mocht beminnen.

löfón-la, men mocht beminnen.

löfomók-la, hij mocht zich zelven beminnen.

löfóns-la, u (= gij) mocht beminnen.

Meervoud (*plunum*).

löfóbs-la, wij mochten beminnen.

löfóls-la, gij (lieden) mocht beminnen.

löfóms-la, zij (die mannen) mochten beminnen.

löfófs-la, zij (die vrouwen) mochten beminnen.

löfóbsók-la, wij mochten ons zelven beminnen.

AORISTUS c o n j u n c t i v i (*paitüp mögabida*).

Enkelvoud (*banum*).

ailöfób-la, ik mocht duurzaam beminnen.

Meervoud (*plunum*).

ailöfóbs-la, wij mochten duurzaam beminnen.

Imperfectum c o n j u n c t i v i (*pätüp mögabida*).

älöfób-la, ik zoude beminnen.

Perfectum (*petüp*).

e'öfób-la, ik mocht bemind hebben.

Plusquamperfectum (*pitüp*).

ilöfób-la, ik zou bemind hebben.

Futurum (*potüp*).

olöfób-la, ik mocht beminnen zullen.

olöfól-la (*la-olöfól*), gij zult beminnen.

olöfóm-la, hij zal beminnen.

Futurum exactum (*putüp*).

ulöfóm-la, hij zal bemind hebben.

OPTATIEF (*vipabid*).Tegenwoordige tijd (*patüp*).Enkelvoud (*banum*).*löfobös*, **moge** (niet mocht) ik beminnen!*löfolös*, moget gij beminnen!*löfomös*, moge hij beminnen!*löfofös*, moge zij beminnen!*löfosös*, moge het beminnen!*löfonös*, moge men beminnen!*löfonokös*, moge men zich zelve beminnen!*löfonsös*, u (= gij) moge beminnen!Meervoud (*plunum*).*löfobsös*, dat wij mogen beminnen!*löfolsös*, moget gij (lieden) beminnen!*löfomsös*, dat zij (die mannen) mogen beminnen!*löfofsös*, dat zij (die vrouwen) mogen beminnen!*löfofsokös*, dat zij (die vrouwen) zich zelve mogen beminnen!

NB. Onderscheid tusschen:

mägom löfön, hij mag beminnen.*löfomös*, moge hij beminnen!*löfóm-la*, dat hij mocht beminnen!Aoristus [optativi] (*paitüp*).*ailöfobös*, ik moge voortdurend beminnen!Imperfectum [optat.] (*pätüp*).*ülöfobös*, (dat ik mocht beminnen!)Perfectum [opt.] (*petüp*).*elöfobös*, moge ik bemind hebben!Plusquamperfectum [opt.] (*pitüp*).*ilöfobös*, mochte ik bemind hebben!Futurum [opt.] (*potüp*).*olöfobös*, moge ik zullen beminnen!Futurum exactum [opt.] (*putüp*).*ulöfobös* (moge ik bemind zullen hebben!)

GEBIEDENDE WIJS (*büidabid*).P r a e s e n s (*patüp*).Enkelvoud (*banum*).*löfoböd*, ik **moet** beminnen!*löfolöd*, bemin!, gij moet beminnen!*löfomöd*, hij beminne!, hij moet beminnen!*löfoföd*, zij beminne!, zij moet beminnen!*löfosöd*, het beminne!, het moet beminnen!*löfonöd*, men beminne!, men moet beminnen!*löfonoköd*, men beminne zich zelve!, men moet zich zelve beminnen!*löfonsoköd*, bemin u zelve!, u moet zich zelve beminnen!Meervoud (*plunum*).*löfobsöd*, wij moeten beminnen!*löfolsöd*, bemint!, gij (lieden) moet beminnen!*löfomsöd*, zij (die mannen) moeten beminnen!*löfofsöd*, zij (die vrouwen) moeten beminnen!*löfobsoköd* (*löfoboksöd*), wij moeten ons zelve beminnen!AORISTEN (*paitüps*).*ailöfoböd*, ik moet duurzaam beminnen!*äilöfoböd*, ik moest duurzaam beminnen!*eilöfoböd*, ik heb duurzaam moeten beminnen!*iilöfoböd*, ik had duurzaam moeten beminnen!*iilöfoböd-la*, ik hadde duurzaam moeten beminnen!*oilöfoböd*, ik zal duurzaam moeten beminnen!*uilöfoböd*, ik zal duurzaam hebben moeten beminnen!I m p e r f e c t u m (*pätüp*).*alöfoböd*, ik moest beminnen!, ik behoorde te beminnen!P e r f e c t u m (*petüp*).*elöfoböd*, (ik moet bemind hebben)!*elöfolöd*, heb bemind! (gij moet bemind hebben)!P l u s q u a m p e r f. (*pitüp*).*ilöfoböd*, (ik moet er een zijn, die bemind had)!F u t u r u m (*potüp*).*olöfoböd*, (ik moet er een zijn, die beminnen zal)!F u t. e x a c t u m (*putüp*).*ulöfoböd*, (ik moet er een zijn, die bemind zal hebben)!

SUBSTANTIEVELIJKE GEBIEDENDE WIJS.

*(Büdabik subsatik.)**löföd!*, liefde heersch!*elöföd!*, liefde moet geheerscht hebben

ONBEPAAALDE WIJS.

*(Infinitief; Subsatabid.)*Tegenwoordige tijd *(patüp)*.Enkelvoud *(banum)*.*löfön*, beminnen:*löfobön*, mijn beminnen (= *iöfön obik*).*löfolön*, uw beminnen.*löfomön*, zijn beminnen.*löfofön*, haar (enkelvoud) beminnen.*löfosön*, deszelfs beminnen.*löfonön*, iemands beminnen.*löfomokön*, zijn zich zelve beminnen.*löfonson*, uw beminnen (wellevendheidsvorm).Meervoud *(plunum)*.*löföns*, een veelzijdig, veelvoudig beminnen.*löfobsön*, ons beminnen.*löfolsön*, uw (lieder) beminnen.*löfomsön*, hun (der mannen) beminnen.*löfofsön*, haar (der vrouwen) beminnen.*löfofsokön*, haar (der vrouwen) zich zelve beminnen.AORISTEN *(paitüps)*.*ailöfön*, duurzaam (voortdurend, aanhoudend) beminnen.*äilöfön*, een beminnen dat duurzaam was.*eilöfön*, een beminnen dat duurzaam geweest is.*iilöfön*, een beminnen dat duurzaam geweest was.*oilöfön*, een beminnen dat duurzaam zal zijn.*uilöfön*, een beminnen dat duurzaam geweest zal zijn.*ailöfobön*, mijn duurzaam beminnen.Imperfectum *(patüp)*.*alöfön*, een beminnen, dat was.Perfectum *(petüp)*.*elöfön*, bemind hebben.Plusquamperf. *(pitüp)*.*ilöfön*, een beminnen, dat geweest was.

F u t u r u m (*potüp*).*o'öfön*, beminnen zullen.F u t. e x a c t. (*putüp*).*ulöfön*, bemind zullen hebben.G e b i e d e n d e r w i j s (*büdabidik*)*löfönöd*, beminnen (maar toe beminnen)!**Supinum** (*diseinabid*).*al löfön*, te beminnen, **om te** beminnen.*al ailöfön*, om duurzaam te beminnen.*al älöfön*, om er een te zijn, die beminde.*al elöfön*, om bemind te hebben.*al ilöfön*, om er een te zijn, die bemind had.*al olöfön*, om te zullen beminnen.*al ulöfön*, (om bemind te zullen hebben).**Deelwoord** (*Ladyekabid*).T e g e n w o o r d i g e t i j d (*patüp*).Enkelvoud (*banum*)*löföl*, beminnende:*löfoböl*, ik beminnende (*ob löföl*).*löfolöl*, gij beminnende.*löfomöl*, hij beminnende (een beminnende).*löfofö'*, zij beminnende (eene beminnende).*löfosöl*, het beminnende (een beminnend iets).*löfonöl*, een beminnend iemand.*löfomoköl*, een zich zelven beminnende.*löfofoköl*, eene zich zelve beminnende.• *löfonsöl*, u (= gij) beminnende.Meervoud (*plunum*).*löföls*, beminnenden.*löfobsöl* (*löfoböls*), wij beminnenden (*obs löföl*)*löfolsöl*, gij beminnenden.*löfomsöl*, zij beminnenden (die beminnende mannen).*löfofsöl*, zij beminnenden (die beminnende vrouwen).*löfobsoköl* (*löfoboksöl*), wij ons zelven beminnenden.

Aoristen (*paitüps*).

- ailöföl*, een duurzaam beminnende.
äilöföl, een, die duurzaam beminde.
eilöföl, een, die duurzaam bemind heeft (een duurzaam be-
 mind hebbende).
iilöföl, een, die duurzaam bemind had.
oilöföl, (een duurzaam beminnen zullende).
uilöföl, (een duurzaam bemind zullende hebben).

Imperfectum (*pütup*).

- älöföl*, een, die beminde.
elöföl, een, die bemind heeft (een bemind hebbende).
ilöföl, een, die bemind had.
olöföl, (een beminnen zullende).
ulöföl (een bemind zullende hebben).

Gebiedend deelwoord (*ladyekabid büdabidik*).
löföläd, beminnend! (wees een beminnende!)

Onbepaald deelwoord (*Ladyekabid subsatabidik*).
löfölon, een beminnende zijn (*binön löföl*).
löfölsön, beminnenden zijn (*binön löföls*).

Wederkeerig (terugwerkend, reflexief) **werkwoord**.
 (*Velib getefamik*.)

I. Tegenwoordige tijd (*Patüp*).Enkelvoud (*banum*).

- löfobok*, ik bemin **mij** [mij zelven] (*löfob obi*).
löfolok, gij bemint u [uw zelven] (*löfol oli*).
löfomok, hij bemint zich [zelven].
     löfofok, zij bemint zich [zelve].
     löfosok, het bemint zich [zelf].
     löfonok, men bemint zich [zelven].
löfonsok, u (= gij) bemint zich [zelven].

Meervoud (*plunum*).

- löfobsók* (*löfoboks*), wij beminnen ons [zelfen].
löfolsok (*löfoloks*), gij [lieden] bemint u [uw zelfen].
löfomsok (*löfomoks*), zij [die mannen] beminnen zich [zelfen].
löfofsok (*löfofoks*), zij [die vrouwen] beminnen zich [zelfen].
löfonsoks, u [lieden] beminnen zich [zelfen].
-

II. Andere werkwoords-tijden en wijzen.

(*Tims e bids votik*).

- ailöfobók*, ik bemin mij zelfen bestendig.
älöfobok, ik beminde mij zelfen bestendig.
elöfobok, ik heb mij zelfen bemind.
ilöfobok, ik had mij zelfen bemind.
olöfobok, ik zal mij zelfen beminnen.
ulöfobok, ik zal mij zelfen bemind hebben.
löfobók-la, ik mocht mij zelfen beminnen.
löfobokös, ik moge mij zelfen beminnen!
löfoloköd!, bemin u zelfen!
löfönok (*löfökön*), zich zelfen beminnen.
al elöfökön (*elöfönok*), om zich zelfen bemind te hebben.
löfölok (*löfököl*), zich zelfen beminnende.
-

Wederkeerig (reciprok) **werkwoord.**

(*Velib rezipik*.)

Meervoud (*plunum*).

- löfobs obis*, wij beminnen **elkander**.
löfols olis, gij [lieden] bemint elkander.
löfoms okis (*omis*), zij [die mannen] beminnen elkander.
löfofs okis (*ofis*), zij [die vrouwen] beminnen elkander.
löfons okis (*onsis*), u [lieden] beminnen elkander.
-

Onpersoonlijk werkwoord.*(Velib nepösodik.)**lömibós*, **het** regent.*ailömibos*, het regent aanhoudend.*älömibos*, het regende.*elömibos*, het heeft geregend.*olömibos*, het zal regenen.Vragende vorm (*Säkabid*).*löfób-li* (*li-löfób*)?, bemin ik?

Vraag en aanvoegende wijs.

*(Säk e mögabid.)**löfób-li-la* (*li-löfób-la*, *li-la-löfób*)?, mocht ik beminnen?Ontkennende vorm (*Nonönabid*).*no löfób* (*löfób no*), ik bemin **niet**.Ontkenningen vraag (*Noned e säk*).*no löfób-li* (*no li-löfób*, *löfób-li no*, *li-no löfób*)?, bemin ik niet?

Ontkenning, vragen aanvoegende wijs.

*(Noned, säk e mögabid.)**no löfób-li-la* (*no-li löfób-la*, *löfób-li-la no*)?, mocht ik niet beminnen?2) **Lijdende vorm.***(passivum; sufafom).*Tegenwoordige tijd (*patup*).Enkelvoud (*banum*).*palöfób*, ik **word** bemind.*palöfól*, gij wordt bemind.*palöfóm*, hij wordt bemind.*palöfóf*, zij wordt bemind.*palöfós*, het wordt bemind.*palöfon*, men wordt bemind.*(palöfosók*, er wordt zich bemind.)*palöfóns*, u wordt bemind.

Meervoud (*plunum*).

- palöfóbs*, wij worden bemind.
palöfóls, gij [lieden] wordt bemind.
palöfóms, zij [die mannen] worden bemind.
palöfófs, zij [die vrouwen] worden bemind.
-

Onvolmaakt verl. tijd (*pätüp*).Enkelvoud (*banum*).

- pälöfób*, ik **werd** bemind.
pälöfol, gij werdt bemind.
pälöfom, hij werd bemind.
pälöfof, zij werd bemind.
pälöfos, het werd bemind.
pälöfon, men werd bemind.
 (*pälöfosok*, er werd zich bemind.)
pälöfons, u werd bemind.

Meervoud (*plunum*).

- pälöfóbs*, wij werden bemind.
pälöfóls, gij [lieden] werdt bemind.
pälöfóms, zij [die mannen] werden bemind
pälöfofs, zij [die vrouwen] werden bemind.
-

Volmaakt verl. tijd (*petüp*).Enkelvoud (*banum*).

- pelöfób*, ik **ben** bemind **geworden**.
pelöfol, gij zijt " "
pelöfom, hij is " "
pelöfof, zij is " "
pelöfos, het is " "
pelöfon, men is " "
 (*pelöfosok*, er is zich bemind geworden).
pelöfons, u is bemind geworden.

Meervoud (*plunum*).

- pelöfóbs*, wij zijn bemind geworden.
pelöfóls, gij [lieden] zijt " "
pelöfóms, zij [die mannen] zijn " "
pelöfofs, zij [die vrouwen] zijn " "
-

Meer dan volm. verl. tijd (*pitüp*).

Enkelvoud (*banum*).

<i>pilöfób</i> , ik was	bemind	geworden.
<i>pilöfol</i> , gij waart	"	"
<i>pilöfom</i> , hij was	"	"
<i>pilöfof</i> , zij was	"	"
<i>pilöfos</i> , het was	"	"
<i>pilöfon</i> , men was	"	"
(<i>pilöfosok</i> , er was zich	"	)
<i>pilöfons</i> , (wellevend) u was	"	"

Meervoud (*plunum*).

<i>pilöfobs</i> , wij waren	bemind	geworden.
<i>pilöfols</i> , gij [lieden] waart	"	"
<i>pilöfoms</i> , zij [die mannen] waren	"	"
<i>pilöfofs</i> , zij [die vrouwen] waren	"	"

Eerste toekomstende tijd (*potüp*).

Enkelvoud (*banum*).

<i>polöfób</i> , ik zal	bemind	worden.
<i>polöfol</i> , gij zult	"	"
<i>polöfom</i> , hij zal	"	"
<i>polöfof</i> , zij zal	"	"
<i>polöfos</i> , het zal	"	"
<i>polöfon</i> , men zal	"	"
(<i>polöfosok</i> , er zal zich	"	)
<i>polöfons</i> , (wellevend) u zal	"	"

Meervoud (*plunum*).

<i>polöfóbs</i> , wij zullen	bemind	worden.
<i>polöfols</i> , gij [lieden] zult	"	"
<i>polöfoms</i> , zij [die mannen] zullen	"	"
<i>polöfofs</i> , zij [die vrouwen] zullen	"	"

Tweede toekomstige tijd (*putüp*).Enkelvoud (*banum*).

<i>pulöfob</i> , ik zal	bemind geworden zijn.		
<i>pulöfol</i> , gij zult	"	"	"
<i>pulöfom</i> , hij zal	"	"	"
<i>pulöfof</i> , zij zal	"	"	"
<i>pulöfos</i> , het zal	"	"	"
<i>pulöfon</i> , men zal	"	"	"
(<i>pulöfosok</i> , er zal zich	"	"	")
<i>pulöfons</i> , u (= gij) zal	"	"	" .

Meervoud (*plunum*).

<i>pulöfóbs</i> , wij	zullen bemind geworden zijn.			
<i>pulöfols</i> , gij [lieden] zult	"	"	"	"
<i>pulöfoms</i> , zij [die mannen]	"	"	"	"
<i>pulöfofs</i> , zij [die vrouwen]	"	"	"	" .

Aoristen (*paitüps*).

<i>pailöfob</i> , ik word bestendig bemind.			
<i>päilöfob</i> , ik werd	"	"	
<i>peilöfob</i> , ik ben	"	"	geworden.
<i>piilöfob</i> , ik was	"	"	"
<i>poilöfob</i> , ik zal	"	"	worden.
<i>puilöfob</i> , ik zal	"	"	geworden zijn.

Aanvoegende wijs (*mögabid*).Tegenwoordige tijd (*patüp*).Enkelvoud (*banum*).

palöfób-la, ik mocht bemind worden.

Meervoud (*plunum*).

palöfobs-la, wij mochten bemind worden.

Aoristen (*paitüps*) der aanvoegende wijs.

<i>pailöfób-la</i> , ik mocht duurzaam bemind worden.			
<i>päilöfób-la</i> , ik zou	"	"	"
<i>peilöfob-la</i> , ik mocht	"	"	geworden zijn.
<i>piilöfob-la</i> , ik zou	"	"	"
<i>poilöfob-la</i> , ik zal	"	"	worden.
<i>puilöfob-la</i> , ik zal	"	"	geworden zijn.

A n d e r e t i j d e n (*tims votik*).

- pälöfob-la*, ik wierde bemind.
pelöfob-la, ik zij bemind geworden.
pilöfob-la, ik ware " "
polöfóm-la, hij zulle " worden.
pulöfóf-la, zij zulle " geworden zijn.
-

O p t a t i e f (Wenschende vorm, *vipabid*).

- palöfobös!* ik **moge** bemind worden!
pailöfolös! gij moget duurzaam " "
pälöfomös! (hij mocht " ")
pelöföfös! zij moge bemind geworden zijn!
pilöfosös! (het mocht " " ")
polöfonös! (men moge bemind zullen worden!)
pulöfonsös! (u zal bemind geworden mogen zijn!)
-

G e b i e d e n d e w i j s (*büdabid*).

- palöfoböd!* ik **moet** bemind **worden!**
palöfolöd! word bemind! laat u beminnen!
pailöfomöd! hij moet bestendig bemind worden!
pailöfomöd! (hij moest " " ")
peilöfomöd! hij is bestendig bemind moeten worden!
piilöfomöd! hij was " " " "
poilöfomöd! hij zal " " " "
puilöfomöd! hij zal " " geworden moeten zijn!
pälöfomöd! (hij zij er een, die bemind werd!)
pelöfolöd! wees een beminde!
pilöfolöd! (wees er een, die bemind geworden was!)
palöföd! (bemind worden hebbe plaats!)
pelöföd! (bemind geworden zijn hebbe plaats!)
-

O n b e p a a l d e w i j s (*subsatabid*).

- palöfön*, bemind **worden.**
palöfobön, mijn bemind worden.
palöföns, veelvoudig bemind worden.
pailöfön, bestendig bemind worden.
peilöfön, " " geworden zijn.

pälöfön (een bemind worden, dat was).
pelöfön, bemind geworden zijn.
pilörön (een bemind worden, dat geweest was).
polöfön, bemind zullen worden.
pulöfön, bemind geworden zullen zijn.
palöfönöd! (op om bemind te worden!)

S u p i n u m (*diseinabid*).

al *palöfön*, **om** bemind **te** worden.
 al *pailöfön*, om bestendig bemind te worden.
 al *pälöfön*, (om er een te zijn, die bemind werd.)
 al *pelöfön*, om bemind geworden te zijn.
 al *pilöfön*, (om er een te zijn, die bemind geworden was.)
 al *pilöfön-la*, (om er een te zijn, die bemind geworden ware).
 al *polöfön*, (om bemind te zullen worden.)
 al *pulöfön*, (om bemind geworden te zullen zijn.)

D e e l w o o r d (*ladyekabid*).

palöföl, een, die juist bemind wordt.
pailöföl, " " " duurzaam bemind wordt.
pailöföl, " " " duurzaam bemind werd.
pälöföl, " " " bemind werd.
pelöföl, bemind.
     pelöfolöl, gij, beminde.
     pilöföl, een, die bemind geworden was.
     polöföl, " " " worden zal.
     pulöföl, " " " geworden zal zijn.
palöföläd!, wees bemind wordende.
palöfölon, (een bemind wordende zijn.)
pelöfölsön, (beminde zijn.)

G e r u n d i v u m (*mütabid*).

pölöföl, een **te** beminnen (persoon), een, die bemind worden **moet**.

G e r u n d i u m (*mütabid in neüd*).

pölöfölos binos, **het** is te beminnen, men moet (het) beminnen.

Terugwerkend passief.

palöfobók, (ik word door **mij** zelve bemind).
pelöfolok (gij zijt door uw zelve bemind geworden).

Wederkeerig passief.

palöfobs fa obs, wij worden door elkander bemind.

Maar daarentegen:

palöfobsók, wij worden door ons zelve bemind (ieder door zich zelve).

Onpersoonlijk passief.

patötós, **er** wordt gedonderd.

Onovergankelijk passief.

pagolós, **er** wordt gegaan.

pagolom, hij wordt gegaan (namelijk: de weg).

Vragende vorm (*säkabid*).

palöfob-li (*li-palöfob*)?, word ik bemind.

Vraagen aanvoegende wijs (*säk e mögabid*).

palöfob-li-la (*li-palöfob-la*, *li-la-palöfob*)?, mocht ik bemind worden.

Ontkenning (*noned*).

no *palöfob* (*palöfob no*), ik word **niet** bemind.

Ontkenning en vraag (*noned e säk*).

no palöfób-li (*no-li palöfób, li-no palöfób, palöfób-li no*)?, word ik niet bemind?

Ontkenning, vraag en aanvoegende wijs.

(*noned, säk e mögabid.*)

no palöfob-li-la (*no-li palöfób-la, palöfób-li-la no, li-la-palöfob no*)?, mocht ik niet bemind worden?

BLADWIJZER.

	Bladz.
Hoofdstuk I. Alphabets	1
§ 1. Wereld-alphabet	1
§ 2. Uitspraak van de letters	1
§ 3. Afbeelding van de letters	4
§ 4. Andere alphabets	4
Hoofdstuk II. Regels betreffende de letters	6
Hoofdstuk III. Spelling, enz.	10
Hoofdstuk IV. Talen	11
§ 54. Voordeelen van onze wereldtaal	14
Hoofdstuk V. Wereld-spraak-kunst.	
A. Het algemeene	16
B. Het bijzondere	26
§ 96. Meervoudvorming	26
§ 97. Eigennamen	26
§ 99. Persoonsnamen	27
§ 100. Vorming van vrouwelijke woorden	27
De naamvallen der verbuiging	28
§ 114. Trapswijze opklimming der begrippen	32
§ 115. Uitgang der verkleinwoorden	32
§ 116. Geringermaking	32
Bijvoeglijke naamwoorden	33
Telwoorden	36
Voornaamwoorden	43
Over het werkwoord	49
Hulpwerkwoorden	73
Bijwoorden	77
Voorzetsels	79
Voegwoorden	82
Tusschenwerpsels	82
Uitgangen	83
Woord- en volzin-vorming	89
Vertaal-oefeningen	90
Spreekwijzen, spreekwoorden, enz.	97
Nationale hymnen ('t Nederlandsche, Duitsche, Würtembergsche, Oostenrijksche en Zweedsche)	104
Korte vergelijkende spraakkunst	108
Paradigmen en Schemata	118

Bij den uitgever dezes verschijnt mede:

WOORDENBOEK
DER
WERELDTAAL.
(**Vödäsbuk volapüka**).

- I. Volapük—Hollandsch.
II. Hollandsch—Volapük.
-

ONTWORPEN DOOR DEN SCHEPPER VAN DE WERELDTAAL

JOHANN MARTIN SCHLEYER.

Naar den nieuwsten oorspronkelijken druk voor Nederlanders bewerkt

DOOR

SERVAAS DE BRUIN.

Compleet in 6 Afleveringen

 Prijs van het compleet Woordenboek 2 dee'

buchbinderei
köster

MARBURG   BERLIN
06421-93580   030-7890820
www.buchbinderei-koester.de